LUMEA — PUBLICITATE

O producție a studioului cinematografic București

CARTIERUL VESELIEI

Scenariul : Ioan Grigorescu și Manole Marcus
Regia : Manole Marcus
Imaginea : Sandu Intorsureanu
Muzica : George Grigoriu
Decoruri : Nicolae Teodoru, Filip Dumitriu

Cu : Maria Clara Sebök, Adrian Moraru, Tanți Cocea, Toma Caragiu, Viorica Farkaș, Ilarion Ciobanu, Olga Tudorache, Constantin Dinulescu, Ion Besoiu, Gheorghe Pătru, Matei Alexandru, Jean Lorin Florescu, Gheorghe Nuțescu, V. Ronea

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE

SUCEAVA

produce:

- **saci de hîrtie imprimați în 2 culori**
- **pungi B S**
- **pungi B D**
- **sfoară de hîrtie**
- **hîrtie rezistentă la ambalaj**
- **hîrtii înobilate :**
  - a) hîrtii acoperite cu microceruri
  - b) hîrtii acoperite cu polietilenă
  - c) hîrtii parafinate
  - d) hîrtii creponate
  - e) hîrtii bituminate
  - f) hîrtii gumate
  - g) hîrtii cașerate cu folii metalice
- **hîrtii imprimate cu desene continue**
- **pînză acoperită cu polietilenă**

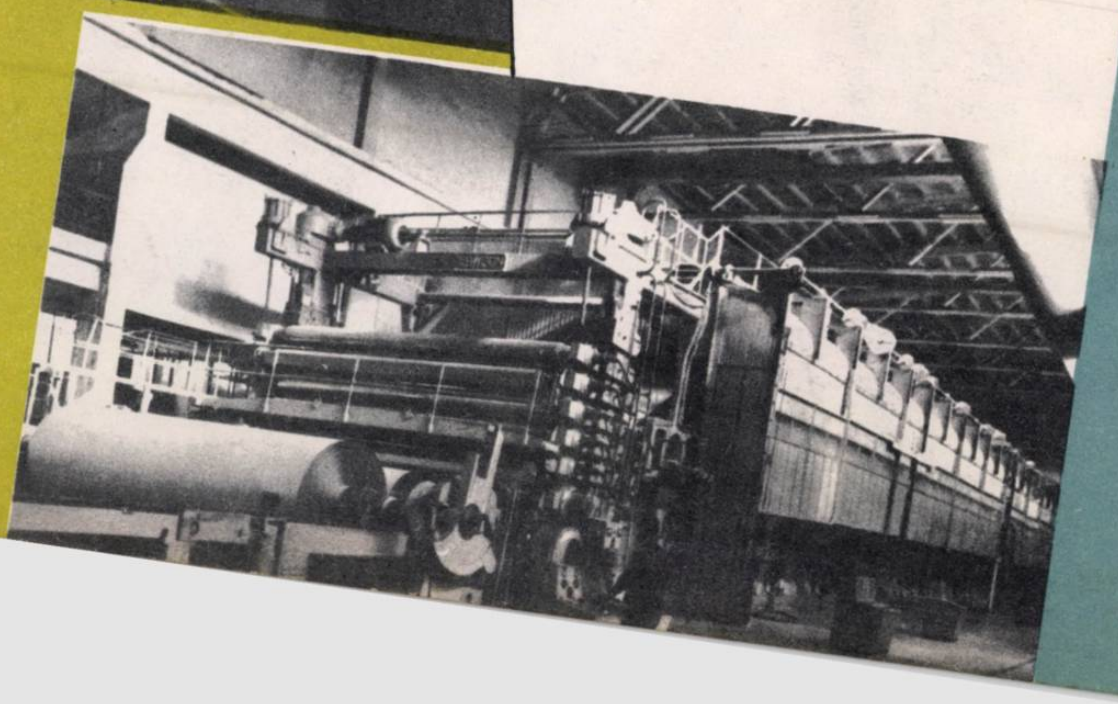

LUMEA — PUBLICITATE

2 lei

R.D.G.: economia şi comerţul exterio

Conferinţa partidului laburist

Alegerile parlamentare
din
Turcia

41
joi, 7 octombrie 1965

lumea

Săptămîna pe glob:

PARIS
MOSCOVA
WASHINGTON
ROMA

Delegația guvernamentală
a R. P. Chineze
condusă de
Cean Lin-ci,
ministrul industriei cărbunelui,
vizitează hidrocentrala
„Gheorghe Gheorghiu-Dej" de pe Argeș

Edgard Pisani,
ministrul agriculturii al Franței,
în vizită la
combinatul agricol
de la Crevedia

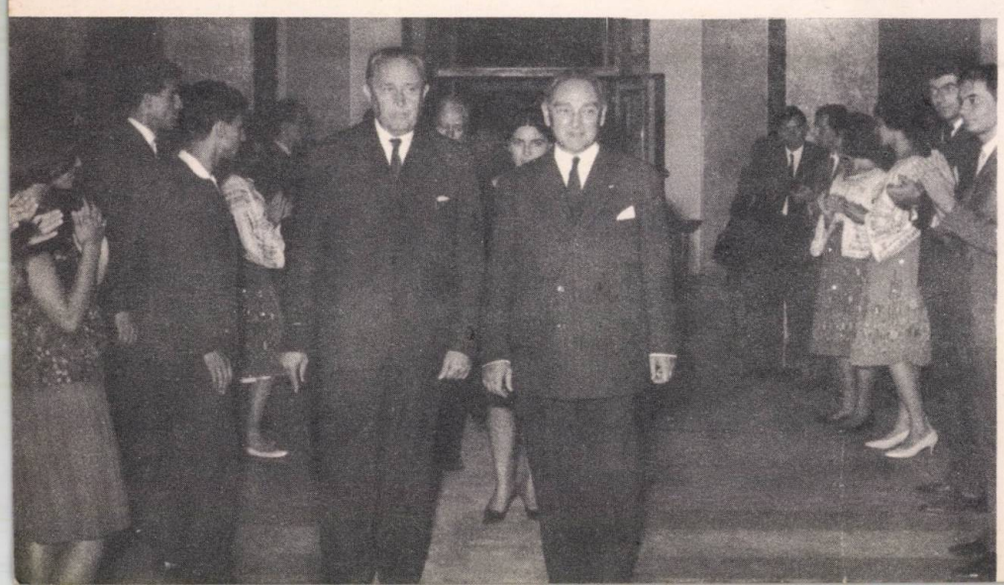

Profesorul Jean Roche,
rectorul
Universității din Paris,
întîmpinat de studenți
cu ocazia
solemnității decernării
titlului de
Doctor Honoris Causa
al Universității
din București

Anul III
Nr. 41 (102)

Joi
7 octombrie
1965

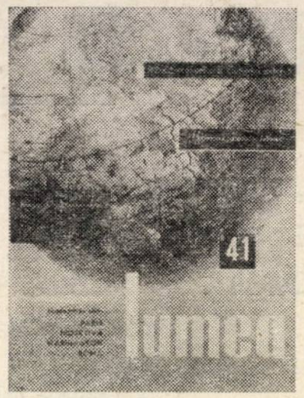

sumar

LUMEA ÎNTR-O SĂPTĂMÎNĂ

p. 2 NEW YORK — Lucrările sesiunii O.N.U. **V. Barbu**
ROMA — Călătoria Papei Paul al VI-lea. **Mihai Maiei**
4 MOSCOVA — Măsuri privind conducerea industriei. **Ștefan Cornu**
5 SAIGON — „Pumnul în apă". **Sergiu Verona**
7 PARIS — „Surpriza" lui Guy Mollet. **Georges Dascal**
8 WASHINGTON — F.M.I. — S-a obținut un răgaz. **N. S. Stănescu**
10 LONDRA — Convorbirile cu Ian Smith. **John Gritten**

ARTICOLE, REPORTAJE

p. 12 Scrisoare din Istanbul. Ajun de alegeri. **Kemal Sami**
14 Conferința partidului laburist. **Konni Zilliacus**
19 Leroy Wilkins nu are de ce să se teamă. **Felicia Antip**
23 Scrisoare din Paris. Început de stagiune. **Dana Gheorghiu**

CONVORBIRI

p. 15 Agricultura în cooperarea internațională. Din conferința de presă a ministrului agriculturii al Franței, **Edgard Pisani.**
16 A 16 aniversare a R. D. Germane. Interviu cu **Ewald Moldt,** ambasadorul R. D. Germane la București
17 Prof. **Jean Levaditi** despre relațiile medicale româno-franceze
18 Acad. **Ștefan Bălan,** ministrul învățământului, despre bătălia mondială împotriva analfabetismului
25 **Randall M. Whalley,** președintele Asociației internaționale a filmului științific, despre filmul științific în lumea de azi. Interviu realizat de **Eugen Atanasiu**

DIN CRONICA DIPLOMAȚIEI ROMÂNEȘTI

p. 21 Spătarul Nicolae Milescu. **Ion Sion**

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

p. 26—30 Combat, Le Nouvel Observateur, Die Welt, The Christian Science Monitor, The Times, Cuba Socialista

PROFIL

p. 31 Hassan al-Amri

FIȘIER

p. 31 Asociația internațională de cibernetică

BREVIAR, POȘTA REDACȚIEI

De peste hotare,

corespondenții noștri ne informează despre desfășurarea lucrărilor sesiunii O.N.U. (pag. 2), evoluția campaniei electorale din Franța (pag. 7), discuțiile în problema Rhodesiei de sud (pag. 10). În scrisoarea sa, cunoscutul fruntaș laburist Konni Zilliacus comentează lucrările conferinței partidului de guvernămînt din Anglia (pag. 14). Din Istanbul – o analiză a tabloului politic înainte de alegerile de la 10 octombrie (pag. 12). O prezentare a actualității culturale pariziene la pag. 23.

La 7 octombrie

se împlinesc 16 ani de la proclamarea Republicii Democrate Germane. Ambasadorul R.D.G. la București, Ewald Moldt, ne vorbește despre dezvoltarea economiei și comerțului exterior al țării sale și despre perspectivele relațiilor multilaterale dintre Republica Democrată Germană și Republica Socialistă România (pag. 16).

La conferința de presă

pe care a ținut-o la București, ministrul francez al agriculturii, Edgard Pisani, a subliniat importanța colaborării internaționale în agricultură (pag. 15). Publicăm de asemenea interviurile acordate revistei de acad. prof. Ștefan Bălan, ministrul învățământului, care a participat la Congresul de la Teheran în problemele analfabetismului (pag. 18), prof. Jean Levaditi, care ne-a vizitat țara cu prilejul Congresului de microbiologie medicală (pag. 17) și Randall M. Whalley, președintele Asociației internaționale a filmului științific (pag. 25).

Din presa străină

reproducem articole care tratează despre perspectivele războiului din Vietnam (pag. 26), reacții la Bonn față de unele proiecte franceze de reformă a N.A.T.O. (pag. 29), problema formării noului guvern vest-german (pag. 28), relațiile dintre S.U.A. și țările Americii Latine (pag. 30).

Evocarea

personalității spătarului Milescu, om de cultură și diplomat cu renume, la rubrica „Din cronica diplomației românești" (pag. 21).

LUMEA ÎNTR-O SĂPTĂMÎNĂ

NEW YORK

Corespondență de la
V. BARBU

Lucrările Sesiunii O.N.U.

Aproape jumătate din numărul participanților la dezbaterile generale ale Adunării Generale a O.N.U. s-a perindat deja prin fața tribunei de marmură neagră de la care, în fiecare toamnă, statele membre ale O.N.U. își expun poziția față de problemele internaționale actuale. Cotidienele newyorkeze (cele care apar) sînt prea ocupate în aceste zile cu vizita papei Paul al VI-lea și cu apropiatele alegeri pentru desemnarea noului primar al orașului, pentru a acorda spațiu și lucrărilor sesiunii Adunării Generale. Au fost expuse numeroase puncte de vedere care, chiar dacă nu permit concluzii definitive, indică totuși anumite tendințe care, s-ar putea spune de pe acum, vor constitui trăsăturile caracteristice ale sesiunii a XX-a.

Puține au fost delegațiile care să nu sublinieze că O.N.U., pentru a-și putea îndeplini misiunea ce-i revine, trebuie să-și adapteze structura la schimbările care au avut loc după 1945, să reflecte cît mai fidel lumea contemporană. Necesitatea respectării de către toate statele membre a principiilor fundamentale ale Cartei a fost încă și încă o dată subliniată de numeroși vorbitori.

„Asistăm astăzi — a spus ministrul de externe al Franței, Couve de Murville — la conturarea unei lumi în care relațiile dintre state, dintre toate statele, capătă din nou o importanță vitală. Viitorul depinde de felul în care aceste relații se vor statornici în cele din urmă și tocmai în acest domeniu O.N.U. își poate găsi adevăratul său rol. O condiție esențială este respectarea fiecăruia de către fiecare, respectarea independenței, neamestecului în treburile interne ale altora și cooperarea mondială pe baza strictei egalități".

Ca un laitmotiv a apărut în intervențiile delegaților și o altă problemă care afectează în mod profund funcționarea O.N.U. Este vorba de universalitatea Organizației. „O slăbiciune fundamentală a O.N.U. — spunea ministrul de externe al Danemarcei, Haekkerup — este faptul că în cursul primilor 20 de ani de existență ea nu a fost o organizație universală". Astăzi, cînd se vorbește de universalitate se are în vedere în primul rînd problema restabilirii drepturilor legitime ale R.P. Chineze la O.N.U.

Un loc important în discuții îl ocupă deasemenea o serie de alte probleme care frămîntă omenirea. S-a desprins ideea că sursa încordării de astăzi în lume o constituie încălcarea normelor internaționale de conviețuire pașnică între popoare. După cum spunea ministrul de externe al Dahomeyului, Lozes, „oricît ar fi de deosebite și indiferent în ce colț al pămîntului s-ar produce conflictele care perturbează astăzi pacea au o cauză comună : toate, fără excepție, se datoresc faptului că principiile Cartei O.N.U. sînt nesocotite și chiar violate în mod deliberat".

Așa cum a reieșit din dezbaterile de pînă acum, aceasta este cu deosebire evident în Vietnam. Agresiunea împotriva poporului vietnamez nu figurează pe ordinea de zi a sesiunii. Ea s-a impus însă de la sine în dezbateri. Caracteristic pentru majoritatea intervențiilor este dorința de a se pune capăt intervenției S.U.A. în această țară, de a se oferi poporului vietnamez posibilitatea să-și hotărască singur soarta. Iată, de exemplu, ce spunea în această privință ministrul de externe al Republicii Mali, Ousman Ba : „Continuarea intervenției militare străine în Vietnam constituie o aberație. Este un joc macabru și periculos care poate duce la o catastrofă mondială. După părerea noastră, statele membre ale O.N.U. trebuie să se orienteze nu în direcția unei intervenții nemijlocite a Organizației în rezolvarea acestui conflict, ci în direcția unor acțiuni viguroase și continue pentru aplicarea acordurilor de la Geneva din 1954, ca un prim pas în direcția rezolvării conflictului. În acest scop, guvernul Republicii Mali sprijină fără rezerve planul constînd din cele patru puncte propus de guvernul R.D. Vietnam și susținut pe deplin de Frontul Național de Eliberare".

La toate acestea, reprezentantul S.U.A. la O.N.U., Goldberg, nu a găsit un răspuns mai potrivit decît să reia după atacurile obișnuite la adresa poporului vietnamez, cunoscuta formulă „pace fără condiții". Această lozincă a fost vînturată și de alte cîteva delegații occidentale. Dar, după cum a subliniat un delegat latino-american „Ar fi nerezonabil să aspirăm la o «pace cu orice preț». Pacea nu poate fi obținută jertfind drepturile sacre ale popoarelor, așa cum a fost deseori cazul în trecut". În ceea ce privește celelalte probleme ridicate în dezbaterile generale, o mare atenție continuă să se acorde dezarmării, dezvoltării economice, lichidării ultimelor vestigii ale colonialismului.

Pe măsură ce discuțiile vor continua, alte aspecte interesante vor veni să contureze imaginea acestei sesiuni.

Între timp, principalele comisii ale Adunării Generale (cu excepția celor politice) își vor desfășura activitatea normală continuînd discutarea punctelor ce le-au fost repartizate.

New York, 5 octombrie

CONSILIUL DE SECURITATE A FOST SESIZAT DE PROBLEMA ADENULUI

Într-o scrisoare adresată președintelui Consiliului de Securitate, reprezentantul Yemenului a cerut examinarea de urgență a situației încordate existente în Aden și în protectoratele din sudul Peninsulei Arabe. După cum se știe, cercurile coloniale engleze nu au dat curs rezoluției O.N.U. care cerea anularea stării excepționale în Aden și în protectorate, abrogarea legilor care limitează drepturile și libertățile cetățenești și încetarea tuturor măsurilor represive împotriva populației teritoriului.

ROMA

Călătoria Papei Paul al VI-lea

Dacă lucrările Conciliului ecumenic întîmpină dificultăți, modernizarea bisericii catolice poate fi dovedită în orice caz prin faptul că Paul al VI-lea parcursese — pînă în dimineața zilei de luni cînd a sosit la New York — peste 24 000 de kilometri cu avionul (cifra include și călătoriile de anul trecut la Ierusalim și în India). Primul papă care a recurs la acest mijloc de locomoție a fost și primul care a pășit pe pămîntul american.

Scopul principal al călătoriei papei l-a constituit, fără îndoială, apariția sa la tribuna Adunării Generale a O.N.U., al cărei președinte, Fanfani — scriau nu de mult unele ziare occidentale — a fost ales și ținîndu-se seama de vizita papei, care putea fi astfel primit de un coreligionar (trebuie menționat însă că Paul al VI-lea a fost invitat la O.N.U. de secretarul general, U Thant — budist — încă din ianuarie 1965, cu asentimentul președintelui de atunci al Adunării Generale, Quaison Sackey).

Discursul papei — ținut în limba franceză — a justificat interesul cu care fusese așteptată intervenția, oarecum „nestatutară", a șefului unui stat — Vaticanul — care nu este reprezentat la O.N.U. decît printr-un observator. Paul al VI-lea a început prin a sublinia importanța rolului O.N.U. în societatea contemporană. Schițînd o paralelă cu biserica catolică, el a relevat unicitatea și universalitatea O.N.U., îndemnînd, în acest context, organizația internațională „să acorde încredere țărilor care încă nu fac parte din ea" și să accepte, ca pe un fapt, existența deosebirilor între state. Pe un ton pe care A.F.P. l-a calificat drept „viguros" — și invocînd conceptul creștin al „iubirii" — suveranul pontif a lansat apeluri la pace, la încetarea înarmărilor și — apoi — la utilizarea resurselor astfel disponibile pentru acordarea de ajutor regiunilor „mai puțin fericite".

După discurs papa a fost primit de membrii Consiliului de Securitate și a vizitat sediul O.N.U. În restul zilei, programul a fost încărcat.

După Woodrow Wilson care l-a vizitat la Roma pe Benedict al XV-lea, Dwight Eisenhower și J. F. Kennedy care i-au întîlnit, tot la Roma, pe Ioan al XXIII-lea și — respectiv — Paul al VI-lea, Lyndon Johnson este al patrulea președinte al Statelor Unite (țară în care predomină riturile protestante) care a avut o întrevedere cu conducătorul spiritual al catolicilor din lume. Întîlnirea a avut loc în „apartamentul prezidențial" al hotelului Waldorf Astoria și a durat 46 de minute, iar lista subiectelor discutate putea fi a oricărei întîlniri la nivel înalt : problema păcii (s-a vorbit și despre Vietnam), asistență pentru țările în curs de dezvoltare, rolul O.N.U. Paul al VI-lea nu a contestat caracterul de vizită de stat a primelor ore petrecute la New York, declarîndu-se satisfăcut că a putut răspunde vizitei pe care predecesorul președintelui Johnson i-o făcuse, în 1963, la Roma.

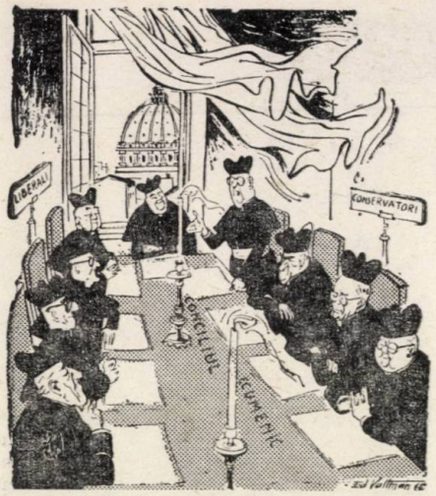

ŞEFUL ARIPII CONSERVATOARE :
— Propun să închidem fereastra. Atmosfera devine prea rece pentru noi...
(Din NEW YORK HERALD TRIBUNE)

Seara tîrziu, suveranul pontif pornea la bordul unui avion cu reacţie să traverseze înapoi Atlanticul spre Roma.

■

„Conciliul ? Este pretutindeni unde se află şi papa" declara la New York, monseniorul Felici, secretar al Conciliului. Preocuparea pentru Conciliu explică de altfel apariţia în discursul rostit la O.N.U., după îndemnul la luptă împotriva foamei, a problemei controlului naşterilor — pînă acum dezaprobat de biserica catolică. Relativa surprindere a observatorilor în acest moment al discursului se datora şi faptului că papa lua poziţie într-o chestiune asupra căreia Conciliul nu s-a pronunţat încă, afirmînd că prin asigurarea nevoilor de hrană ale omenirii ar dispare, fiind inutile, procedeele de control asupra naşterilor.

În timpul vizitei la New York, la Roma continuau discuţiile pe marginea „schemei 13", privind raporturile între biserică şi lumea modernă. Este de prevăzut că acest text (formulat pînă acum în 20 de variante) să suscite în continuare discuţii, cu atît mai mult cu cît el urmează să definească atitudinea bisericii catolice faţă de familie, politică, ştiinţă, problemele războiului nuclear şi al păcii. Unele intervenţii în Conciliu denotă o anume preocupare pentru realităţile contemporane (luni, doi episcopi din India propuneau întemeierea unor institute consacrate problemelor subalimentării şi mizeriei) ; altele argumentează că biserica trebuie să rămînă la principiile sale imuabile, încercările de adaptare la contemporaneitate riscînd mereu să fie depăşite („Lumea de azi va fi, peste cîţiva ani, lumea trecutului" — afirma în aceeaşi zi arhiepiscopul de Sevilla). „Conservatorii" din Conciliu susţin că unele scheme păcătuiesc prin aceea că ar porni de la realitate spre texte (Biblia şi literatura patristică), atunci cînd ar trebui să fie urmată calea opusă.

În disputa între „conservatori" şi „liberali", Paul al VI-lea a evitat, pînă acum, să ia o poziţie netă. Urmînd sugestiile sale, secretariatul coordonator al Conciliului a scos cu totul din discuţie problemele prea controversate şi a supus votului Conciliului numai acele texte definitive care aveau şanse să întrunească o majoritate de proporţii. Procedeul a aglomerat însă calendarul ultimelor două luni, acestea vor

→

SITUAŢIA DIN INDONEZIA

Există puţine relatări oficiale în legătură cu evenimentele care au avut loc cu o săptămînă în urmă la Djakarta. Întrucît agenţia *Antara* şi-a încetat emisiunile, faptele pot fi reconstituite doar pe baza ştirilor transmise de agenţiile de presă care reiau postul de radio Djakarta captat la Singapore şi Kuala Lumpur.

Se ştie că la 1 octombrie, unităţi din garda preşedintelui comandate de locotenent-colonelul Untung au încercat să efectueze o lovitură de stat arestînd un grup de generali, punînd sub pază palatul prezidenţial şi ocupînd principalele puncte ale capitalei. Timp de 18 ore aceste unităţi au ţinut Djakarta sub controlul lor. Ulterior, unităţi ale armatei indoneziene conduse de generalul Suharto au reuşit să preia controlul. Corespondentul agenţiei *France Presse* la Djakarta transmite că în timpul ciocnirilor au fost ucişi unii generali indonezieni, printre care şeful statului major al forţelor terestre, Ahmed Yani, inspectorul general al intendenţei, generalul-maior Harjono şi alţii. Generalul Nasution, ministru coordonator al apărării, a reuşit să se salveze. În ultimele zile au avut loc întruniri între preşedintele Sukarno şi membri ai guvernului, precum şi ale „comandamentului operativ suprem" creat pentru restabilirea ordinii în ţară. La postul de radio au fost difuzate apeluri ale preşedintelui Sukarno adresate populaţiei şi armatei care cheamă la calm şi la continuarea activităţii obişnuite.

În unele regiuni din Jawa centrală şi de vest şi în special în zone rurale din împrejurimile capitalei şi în oraşul Djokdjakarta, continuă ciocnirile între diferite grupări ale armatei. La Djakarta s-a instituit starea de asediu. În momentul de faţă nu apar decît două ziare editate de armată. S-a anunţat că festivităţile care urmau să aibă loc cu prilejul Zilei forţelor armate (5 octombrie) au fost amînate. Au loc arestări ale partizanilor lui Untung.

Preşedintele Sukarno l-a primit luni dimineaţa pe Subandrio, prim-vicepreşedinte al guvernului şi ministru al afacerilor externe, la întrevedere luînd parte şi Johannes Leimena, al doilea vicepreşedinte al guvernului indonezian — a anunţat radio Djakarta.

„Comandamentul operativ suprem" s-a întrunit luni la Djakarta, sub preşedinţia generalului Achmadi, vicepreşedintele comandamentului, pentru a examina situaţia actuală din ţară — anunţă radio Djakarta, menţionînd că preşedintele acestui organism este preşedintele Sukarno.

Observatorii politici acordau o mare importanţă reuniunii anunţate pentru miercuri după-amiază la palatul din Bogor între preşedintele Sukarno şi principalii săi colaboratori, apreciind că aceasta ar putea „să clarifice situaţia politică".

REFLECTOR

Partidul Comunist Cuban

Partidul Unic al Revoluţiei Socialiste din Cuba şi-a schimbat denumirea în Partidul Comunist Cuban. Totodată a fost creat ziarul *Granma* (numele vasului cu care a venit Fidel Castro în 1956, în Cuba), organ de presă al partidului, în locul celor două ziare care au existat pînă în prezent — *Hoy* şi *Revolucion*. La festivităţile care au avut loc cu prilejul acestui eveniment la Havana, Fidel Castro a subliniat importanţa luptei pentru unitatea rîndurilor partidului şi a mişcării comuniste şi muncitoreşti mondiale.

O declaraţie a premierului Fam Van Dong

Într-un interviu acordat unui grup de ziarişti egipteni aflaţi în vizită la Hanoi, premierul R.D. Vietnam, Fam Van Dong, a reafirmat poziţia ţării sale în legătură cu actuala situaţie din Vietnam. „Bazele unei soluţii, a spus el, nu ar putea fi stabilite decît atunci cînd America se va conforma acordurilor de la Geneva, va evacua trupele sale din Vietnam şi îşi va lichida bazele din această ţară. Problema reunificării nu priveşte decît poporul vietnamez şi acesta din urmă trebuie s-o poată rezolva fără nici un amestec străin. Unitatea trebuie să fie realizată pe baze democratice şi pe căi paşnice. Ea va fi rezultatul consultărilor între Vietnamul de nord şi Vietnamul de sud".

O remaniere a cabinetului britanic

Un ziar de obicei bine informat despre intenţiile guvernului laburist, *Sun*, anunţă ca foarte probabilă o remaniere a cabinetului înainte de reînceperea, la 28 octombrie, a sesiunii parlamentare.

Remanierea, scrie ziarul, ar afecta doar cîteva portofolii. Principalul ei rezultat va fi extinderea responsabilităţilor deţinute de ministrul tehnologiei, Frank Cousins. El ar urma să se ocupe şi de problemele aviaţiei, una din sarcinile care i se vor încredinţa fiind organizarea unor comitete în principalele ramuri ale industriei pentru a se studia căile de mărire a productivităţii.

Actualul ministru al aviaţiei, Roy Jenkins, va deveni, scrie de asemenea *Sun*, ministru de interne, în locul lui Frank Soskice.

Primul ministru Harold Wilson anunţase mai de mult că, la un an după venirea la putere, va modifica într-o oarecare măsură componenţa guvernului său.

...şi o remaniere a cabinetului fantomă

Liderul conservator Heath a anunţat marţi dimineaţa o remaniere a „guvernului fantomă". Patru din principalii purtători de cuvînt conservatori, între care fostul ministru al aviaţiei Julian Amery au fost eliberaţi din funcţiile lor. Au primit diverse însărcinări o serie de deputaţi tineri, printre care cinci aleşi pentru prima dată în octombrie 1964. Efectivul total al „guvernului de schimb" al opoziţiei, incluzînd şi diverşii adjuncţi, se cifrează la 73 de deputaţi ; pentru guvernul laburist aflat la putere, cifra corespunzătoare este de 104.

trebui să ducă la dezbaterea şi aprobarea a 11 scheme, faţă de numai cinci votate pînă acum în formă definitivă. Se afirmă că Paul al VI-lea este totuşi hotărît să ducă la capăt dezbaterile Conciliului convocat de predecesorul său. Călătoria la New York şi mai ales intervenţia la O.N.U. a papei au, poate, semnificaţia unui exemplu — în atenţia Conciliului — de abordare netradiţională a problemelor lumii contemporane.

Mihai MATEI

DINTE PENTRU DINTE

Între Elveţia şi Statele Unite este pe cale să izbucnească un nou conflict economic. După cel al ceasornicelor a venit rîndul... puilor de găină. El s-a născut în urma hotărîrii administraţiei americane de a acorda subvenţii exportatorilor de carne de pasăre în scopul recîştigării unor pieţe pierdute în Europa occidentală. Pentru a putea pătrunde însă pe pieţele vest-europene, exportatorii americani trebuie să-şi desfacă mărfurile la preţuri competitive. De aici necesitatea subvenţionării lor de către autorităţi, deoarece preţurile interne americane sînt mai ridicate decît cele de pe pieţele mondiale.

Dat fiind că statele Pieţei comune au ridicat obstacole în calea exporturilor americane de carne de pasăre (vezi faimosul război denumit al puilor de găină), Statele Unite şi-au îndreptat acum atenţia spre zona „celor şapte", în primul rînd spre Elveţia şi Austria. După cum scria **Gazette de Lausanne**, „argumentul lor (al S.U.A. — n.n.) este că politica agrară a Pieţei agrare şi a Danemarcei au înlăturat găinile americane de pe aceste pieţe. Ei au hotărît să răspundă cu lovituri la lovituri şi să întrebuinţeze aceleaşi arme ca şi adversarii lor". Planul sporirii exporturilor americane a întîmpinat însă ostilitatea Elveţiei şi Danemarcei. Pe diverse căi, cele două state au arătat că acţiunea americană primejduieşte economia lor.

După cum scria presa elveţiană, hotărîrea americană ridică în faţa ţării două probleme. Prima este legată de sporirea disparităţii dintre preţurile cărnii de pasăre şi celelalte sortimente de carne din cauza preţurilor mai scăzute la primele produse. Aceasta va duce la agravarea situaţiei crescătorilor de vite întrucît ei nu ar mai putea face faţă concurenţei. A doua problemă este legată de eventualitatea unei cereri daneze — partenera Elveţiei în A.E.L.S. — în vederea adoptării unor măsuri represive împotriva Statelor Unite.

Relaţiile dintre Elveţia şi Danemarca pot fi şi ele afectate de planurile Washingtonului. Se aşteaptă ca Danemarca să ceară menţinerea exporturilor ei de carne de pasăre pe piaţa elveţiană la acelaşi nivel. În al doilea rînd se crede că Danemarca ar putea ridica din nou — cu prilejul conferinţei ministeriale a A.E.L.S. de la Copenhaga — chestiunea coordonării politicilor agricole în cadrul zonei liberului schimb. Cum în această direcţie nu s-a făcut nimic pînă în prezent este puţin posibil ca Elveţia să facă un gest care să fie interpretat ca o sprijinire a Danemarcei. De aceea, ziarele au grijă să sublinieze că dacă Elveţia se decide să intervină oficial pe lîngă Statele Unite, ea va face acest pas exclusiv pentru apărarea propriei agriculturi. De altfel, ziarul amintit mai înainte atrăgea atenţia că între politica daneză şi cea americană există doar o diferenţă de metodă. De aceea nu trebuie să se aştepte ca Elveţia să arunce mănuşa în contul Danemarcei.

Aşa cum era de aşteptat, Danemarca a anunţat că va face propuneri concrete statelor din A.E.L.S. în vederea unei acţiuni comune şi solidare împotriva oricărei ţări care subvenţionează exporturile şi prejudiciază prin aceasta interesele oricăruia dintre statele zonei liberului schimb. În aceeaşi ordine de idei, ministrul de externe danez, care se află la Washington, a anunţat convorbiri cu autorităţile americane în problema subvenţionării exporturilor. După întîlnirea cu ministrul american al agriculturii, Orville Freeman, ministrul danez a declarat că i s-a dat „un răspuns interesant" demersului său. „Răspunsul interesant" înseamnă că războiul puilor de găină nu va mai avea loc ?

E. P.

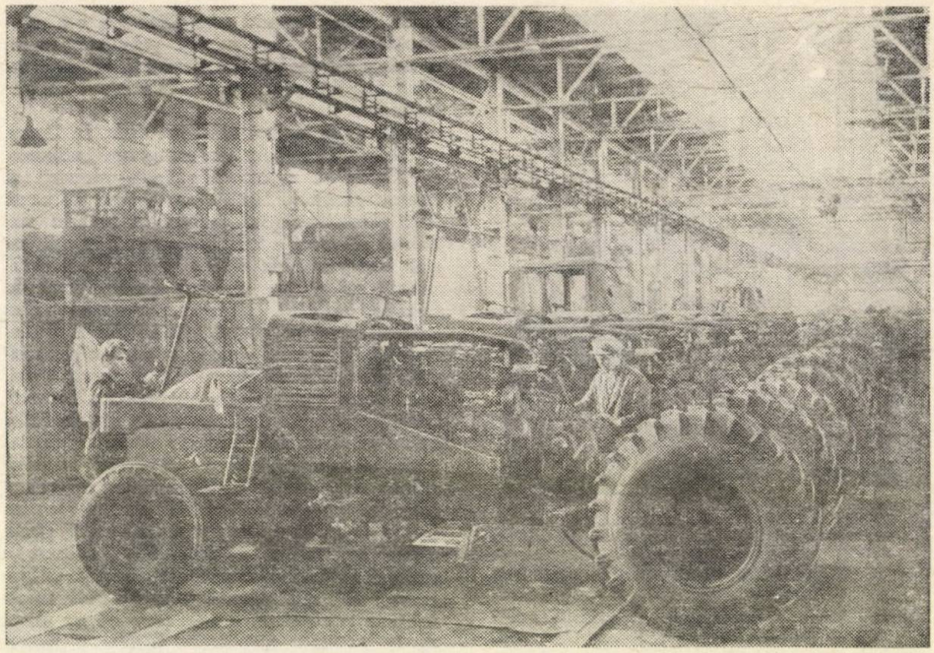

La uzina de combine din Taganrog se lucrează în serie şasiuri universale cu motor de tracţiune şi descărcare automată

MOSCOVA

Măsuri privind conducerea industriei

Recenta plenară a C.C. al P.C.U.S. şi sesiunea Sovietului Suprem al U.R.S.S. care au avut loc la Moscova sînt apreciate ca evenimente deosebit de importante pentru dezvoltarea viitoare a economiei sovietice.

După cum se ştie, plenara C.C. al P.C.U.S. a examinat îndeosebi problemele legate de îmbunătăţirea conducerii industriei, perfecţionarea planificării şi intensificarea stimulării economice a producţiei industriale în U.R.S.S. La plenară, Raportul asupra problemelor menţionate a fost prezentat de A. N. Kosîghin, preşedintele Consiliului de Miniştri. În raportul său, au fost formulate o serie de măsuri vizînd ridicarea nivelului ştiinţific al planificării economiei, lărgirea independenţei economice a întreprinderilor şi creşterea rolului lor ca nucleu economic de bază, intensificarea stimulării economice a producţiei.

Una din principalele măsuri recomandate de plenara C.C. şi devenită lege în urma sesiunii Sovietului Suprem a fost trecerea conducerii economiei pe principiul de ramură industrială. Au fost astfel create o serie de ministere industriale care urmează să aibă toate drepturile şi să poarte întreaga răspundere pentru dezvoltarea ramurilor respective, desfiinţîndu-se totodată Consiliul Superior al Economiei Naţionale a U.R.S.S., Consiliile republicane ale economiei naţionale şi Consiliile economiei naţionale din regiunile economice. După cum se subliniază în documentele plenarei, această măsură „corespunde tendinţei obiective de dezvoltare a industriei sovietice" *(Pravda)* şi în nici un caz nu înseamnă o întoarcere automată la sistemul de conducere al economiei existent înainte de Consiliile economiei naţionale. „Noile ministere — a spus raportorul — vor funcţiona în cu totul alte condiţii, în care funcţiile conducerii administrative a industriei se îmbină cu creşterea considerabilă a metodelor bazate pe hozrasciot şi a stimulenţilor economici".

În problema îmbunătăţirii planificării, raportul prezentat de A. N. Kosîghin subliniază că planul trebuie elaborat pe baza perspectivelor progresului tehnico-ştiinţific. În scopul lărgirii independenţei economice a întreprinderilor se propune să se reducă numărul indicatorilor stabiliţi de sus, menţinîndu-se în plan numai acei indicatori care urmăresc ridicarea eficienţei producţiei. Astfel, cel mai bun criteriu sînt consideraţi indicatorii beneficiului şi rentabilităţii care vor fi de asemenea stabiliţi pe baza planului de stat. Măsurile propuse în domeniul planificării au drept scop să lichideze unele greşeli în planificare şi în abordarea voluntaristă a problemelor economice.

Vorbind la plenară despre noile măsuri, L. I. Brejnev, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S., a subliniat că acestea „sînt îndreptate spre desfăşurarea maximă a iniţiativei, a spiritului creator al cadrelor noastre, al colectivelor întreprinderilor. Ne regrupăm forţele, ne reexaminăm posibilităţile pentru a înainta într-un ritm mai susţinut, pentru a dezvolta cu mai mult succes economia statului nostru". Referindu-se la importanţa principiului conducerii pe ramuri, L. I. Brejnev a spus că în acest mod „va fi posibil să se asigure mai bine conducerea tehnică şi economică unică, să fie repartizaţi şi folosiţi mai raţional mun-

citorii și cadrele de tehnicieni și ingineri, să se introducă mai eficient în producție cele mai noi realizări ale științei și tehnicii".

Plenara C.C. al P.C.U.S. și sesiunea Sovietului Suprem au permis o trecere în revistă a rezultatelor dezvoltării industriei sovietice în acest an, ultimul an al septenalului. Raportul prezentat de Kiril Mazurov, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, la sesiunea Sovietului Suprem al U.R.S.S., a cuprins o serie de date semnificative asupra dezvoltării economiei sovietice. Astfel, în anii septenalului (1959—1965) au fost construite și date în exploatare peste 5 500 de mari întreprinderi industriale, iar numărul muncitorilor și funcționarilor a crescut cu 21 milioane persoane. În Uniunea Sovietică — a spus el — se desfășoară pe scară largă construcții capitale, iar ritmurile de dezvoltare ale producției industriale sînt printre cele mai înalte din lume. Astfel, în septenal ritmul mediu anual de creștere a producției industriale se va situa la 9,1 la sută. În dezvoltarea industrială a Uniunii Sovietice au fost atrase regiuni noi, care au cunoscut un avînt economic deosebit. Sînt citate exemplele Bielorusiei, Kazahstanului, Lituaniei și altor regiuni în care volumul producției industriale va fi dublu la sfîrșitul septenalului. În egală măsură sînt traduse în practică o serie de măsuri importante pentru ridicarea nivelului de trai al poporului.

Comentariile presei consacrate plenarei și sesiunii Sovietului Suprem subliniază îndeosebi că înfăptuirea cu succes a măsurilor preconizate depinde în primul rînd de munca organizatorică și politică pe care o va desfășura P.C.U.S.

Ștefan CORNU

SAIGON

„Pumnul în apă"

„La capătul tunelului se întrevede în sfîrșit lumina" (Joseph Alsop), „Războiul din Vietnam seamănă cu lovirea cu pumnul a unei băi pline cu apă. Noi putem să producem o dislocare în orice loc lovind apa cu pumnul nostru puternic, dar de îndată ce ne retragem mîna, eventual pentru a lovi în altă parte în apă, prima gaură dispare" (Walter Lippmann). Între aceste două păreri evoluează în momentul de față în Statele Unite discuția despre perspectivele războiului din Vietnam la apropierea sfîrșitului perioadei musonului.

Reprezentanții Pentagonului și cercurile legate de agresiunea din Vietnam se străduiesc să demonstreze că în momentul de față „situația este relativ mai bună". Musonul, spun ei, a fost mai slab ca în alți ani și Vietcongul nu a reușit să dezlănțuie „marea ofensivă" (?!) pe care ar fi plănuit-o. Comandantul suprem al forțelor terestre americane din Pacific, generalul John Waters, declară că „situația din Vietnam este în momentul de față mai puțin dificilă decît cu șase luni în urmă". Ambasadorul la Saigon, Cabot-Lodge, ajunge la o concluzie oarecum similară, deși este mult mai rezervat. El susține că forțele patriotice n-ar putea cîștiga războiul și că Statele Unite „își vor menține rolul". Dar, continuă el, „nu știu ceea ce s-ar putea întîmpla pe viitor...".

Observatorii politici americani sînt de părere că „valul de optimism" lansat de

→

Delegația română, în frunte cu acad. Horia Hulubei, la conferința Asociației internaționale pentru energia atomică, ținută la Tokio

REFLECTOR

Vizita delegației C.C. al P.C.R. în Franța

La 26 septembrie a plecat la Paris o delegație a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, condusă de tovarășul Alexandru Drăghici, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., secretar al C.C. al P.C.R.

În cursul vizitei, delegația C.C. al P.C.R. a avut întîlniri cu Raymond Guyot, membru al Biroului Politic, și Georges Marchais, membru al Biroului Politic și secretar al C.C. al P.C.F.

Delegația a făcut o serie de vizite la Paris și în restul țării.

În cursul călătoriei, delegația a vizitat departamentul Seine-et-Oise, orașele Nimes, Arles, Marsilia, Arras, Lens, Boulogne-sur-Mer precum și localități din departamentele Gard, Bouche du Rhône și Pas-de-Calais. Membrii delegației au luat cunoștință de activitatea locală a P.C.F., au avut convorbiri cu conducători ai federațiilor departamentale ale partidului, s-au întîlnit cu conducători ai municipalităților, membri ai P.C.F., ai Partidului Socialist Unificat și ai S.F.I.O., cu numeroși oameni ai muncii din localitățile vizitate.

Reîntorși la Paris, membrii delegației au făcut o vizită la uzinele de automobile „Renault".

Marți, delegația C.C. al P.C.R. a depus o coroană la Zidul Comunarzilor, de la cimitirul Père Lachaise. S-a păstrat apoi un moment de reculegere la mormîntul lui Maurice Thorez, situat în apropiere.

Cu prilejul vizitei, ambasadorul Republicii Socialiste România la Paris, dr. Victor Dimitriu, a oferit marți un dejun în saloanele ambasadei. Au participat Waldeck Rochet, secretar general al Partidului Comunist Francez, Georges Marchais, secretar al C.C. și membru al Biroului Politic, François Billoux, Jacques Duclos, Etienne Fajon, Raymond Guyot, Jeannette Vermeersch — membri ai Biroului Politic, Jacques Denis și Lucien Mathey, membri ai C.C. al P.C.F. Dejunul s-a desfășurat într-o atmosferă tovărășească.

Un succesor pentru Willy Brandt?

Își vor alege oare social-democrații vestgermani un nou șef? Săptămînalul **L'Express** crede că da, și furnizează și numele celui care îl va înlocui probabil pe Willy Brandt: Helmut Schmidt, arhitect, 46 de ani, ministru de interne în guvernul local de la Hamburg, numit după alegeri prim-vicepreședinte al grupului social-democrat din Bundestag.

Se pare că această presupunere se întemeiază pe declarația făcută de Willy Brandt a doua zi după eșecul electoral al P.S.D.: „Alegătorii n-au votat împotriva partidului meu, ci împotriva mea. Voi rămîne primar". Renunțînd să mai solicite, pentru a treia oară în 1969, funcția de cancelar, primarul Berlinului occidental a lăsat calea liberă. În favoarea lui Helmut Schmidt — apreciază **L'Express** — pledează energia și dinamismul său precum și calitățile sale de orator.

Revoluția cărții

Mai întîi a fost cartea — izvor al tuturor ramurilor imensului patrimoniu cultural pe care-l are omenirea în zilele noastre. Au venit apoi: presa, radiodifuziunea și televiziunea, care s-au situat în fruntea mijloacelor de răspîndire a științei și culturii, barînd drumul cărții și condamnînd-o la staționarea pe locul doi. În ultimii zece ani însă, ofensiva cărții a schimbat din nou graficul luptei dintre titani — au crescut tirajele periodicelor, s-au înmulțit receptoarele de radio și de televiziune, dar cartea, mai puternică, a trecut din nou pe locul întîi. O analiză temeinică a noii poziții pe care o are cartea în lume este făcută de profesorul francez Robert Escarpit, în lucrarea **Revoluția cărții**, editată recent de U.N.E.S.C.O. Pornind de la unitatea de măsură fixată în 1964: **cartea este o publicație neperiodică imprimată, numărînd cel puțin 49 de pagini de text, plus copertele,** Escarpit comunică următoarele cifre: Se editează anual, pe tot globul, circa 400 000 de titluri de cărți, în tiraje totale care depășesc 5 miliarde de volume. Un sfert din aceste tiraje îl reprezintă cartea pentru mase sau cartea de buzunar cum i se spune.

Pentagon în legătură cu situația, de fapt nemodificată, pentru americani în Vietnam este o urmare a neliniștii crescînde pe care o resimte opinia publică din Statele Unite ca urmare a pierderilor tot mai mari înregistrate de armata americană în Vietnam și a cheltuielilor sporite în scopuri militare pe care acest război le antrenează. Nu de mult, liderul minorității republicane din Camera Reprezentanților, Gerald Ford, a declarat că „escaladarea" războiului din Vietnam are drept consecință o creștere a costului vieții în Statele Unite și „o înrăutățire a situației contribuabilului american de rînd...". Într-o conferință de presă el a declarat că războiul din Vietnam costă cu 7,5 miliarde de dolari mai mult decît suma cerută de președinte Congresului. Pronosticurile făcute de unele organisme specializate indică o creștere cu 4 la sută a costului vieții în Statele Unite, cifră superioară tuturor celor înregistrate în ultimii 15 ani. În concluzie, a declarat Ford, politica preconizată de președinte „tunuri și unt" este mai mult decît iluzorie. „Nu poți produce în același timp și tunuri și unt în condițiile actualului nivel de cheltuieli din Vietnam".

Între timp, angajarea militară americană nu diminuează, ci dimpotrivă. La o conferință de presă ținută la Pentagon, McNamara a anunțat adoptarea unor măsuri pentru intensificarea pregătirii unităților gărzii naționale și a rezerviștilor. „Măsura a fost întreprinsă, a spus el, pentru a avea imediat la dispoziție efective instruite, dacă este nevoie". Ministrul a menționat că nu poate prezice cu exactitate eventualele sporiri ale forțelor americane din Vietnam.

„Valul de optimism" este întreținut cu grijă cu atît mai mult cu cît prezența unui contingent de peste 130 000 de soldați și ofițeri americani în Vietnam, participarea lor directă la războiul împotriva forțelor patriotice și bombardarea barbară a localităților din Vietnamul de sud și din R. D. Vietnam nu au dus la nici unul din rezultatele scontate. Coloana zilnică publicată de *New York Times* (în ediția europeană) de la corespondentul său din Saigon consemnează atacurile permanente dezlănțuite de forțele patriotice împotriva localităților și punctelor de importanță strategică militară considerate de-a dreptul invulnerabile. Situația din Vietnamul de sud nu cunoaște nici un fel de încetinire a ritmului acțiunilor militare și nici un fel de „calm".

Foarte mulți comentatori americani au o atitudine mai mult decît rezervată față de încercările cercurilor militare de a prezenta într-un mod inexact evoluția evenimentelor din Vietnam. Lippmann, pe care l-am citat, arată că „lucrurile nu au luat întorsătura sperată de purtătorii de cuvînt ai Administrației". Într-o serie de articole consacrate războiului din Vietnam, Lippmann arată că armata americană a demonstrat că nu poate pătrunde în regiunile din interiorul țării, și mai ales nu poate menține localitățile pe care reușește să le cucerească. James Reston ajunge la o părere asemănătoare. „Pe măsură ce musonul se apropie de sfîrșit în sud — scrie el — pare limpede că după o vară de operațiuni, lucrurile nu iau pentru S.U.A. întorsătura sperată de oficialități". Reston subliniază ineficiența acțiunilor americane față de tactica forțelor patriotice, relevată în cursul luptelor din ultimele luni. Unitățile mici ale Vietcongului, scrie el, „sînt obiective dificile pentru forța aeriană și complică sarcina ducerii războiului la un sfîrșit hotărîtor". Epuizarea într-un îndelungat război de hărțuire, aceasta este singura perspectivă pe care o întrezărește comentatorul american prin prisma felului în care se desfășoară actualmente luptele din Vietnamul de sud.

Poate de asemenea să fie citată părerea lui Joseph Kraft din *Washington Post*, care susține că nu poate fi în general luată în considerare posibilitatea unei victorii americane în războiul din Vietnam.

Într-adevăr, evoluția militară în Vietnamul de sud demonstrează succesul tacticii forțelor patriotice în lupta lor împotriva unor forțe invadatoare înzestrate cu armamentul cel mai modern.

Toate operațiunile de „curățire și distrugere" întreprinse de mari efective aeropurtate și de unități de parașutiști au un efect temporar. Nici în faimoasa „zonă D", nici în apropierea Saigonului, nici în regiunea platourilor înalte, nici în vecinătatea unor baze cum ar fi cele de la Bien Hoa și Pleiku nu s-a putut recuceri nici un metru pătrat din teritoriul deținut și controlat de către forțele patriotice. De aceea, unii strategi americani propun încercarea „strategiei de coastă" : luptele să fie duse de la bazele create de americani de-a lungul coastei Vietnamului, fără a se încerca o pătrundere — după cum s-a dovedit, imposibilă — în centrul regiunilor din Vietnamul de sud. „Pumnul în apă" — este o imagine plastică a ineficienței ofensivei americane în războiul de agresiune din Vietnam.

Sergiu VERONA

Un sergent dintr-o unitate americană a pus la stîlp două femei vietnameze, bănuite că au dat ajutor unei patrule a Frontului Național de Eliberare

„Orășelul pitoresc"

Ghidurile turistice au un avantaj asupra cărților de istorie : își pot permite să ignore cu bună știință că un loc plin de farmece trezește uneori și amintiri foarte supărătoare.

În cursul unui pelerinaj făcut la sfîrșitul verii în apropiere de München, mi-a fost dat să citesc în ghidul Grieben (ediția franceză din 1958, pag. 57) următoarea definiție : „Dachau : orășelul pitoresc situat pe malurile înalte ale rîului Amper. Excursie foarte iubită de münchenezi. Prezintă interes : vechiul castel al familiei Wittelsbacher și frumosul lui parc cu vedere splendidă asupra Alpilor bavarezi și munților din regiunea Salzburg pînă la Allgau". Este cam tot ce putea citi un turist și în ghidul Baedecker din 1907...

Un lapsus, fără îndoială involuntar, care nu împiedică zilnic numeroși bărbați și femei să vină să se întîlnească, în spatele sîrmei ghimpate a lagărului, cu fantomele celor 200 000 de prizonieri de 38 de naționalități morți la Dachau între 1933 și 1945.

Pentru acești vizitatori cu inimile sfîșiate, căci mulți știu cum și-a sfîrșit viața o rudă sau un prieten în această vilegiatură concentrațională, Dachau pare fardat asemenea acelor bătrîne monstruoase care vor să pară ingenue.

Clădirile administrației unde se aflau camerele de tortură proaspăt zugrăvite, careul de apel unde atîția oameni au murit de epuizare în noroi, astăzi acoperit cu un nisip fin, crematoriul și anexele lui sinistre ascunse în spatele chiparoșilor și gardurilor vii, barăcile doborîte și înlocuite cu peluze înflorite, capela ispășirii la capătul unei frumoase alei mărginite de copaci care pentru deportați era strada fatală a lagărului, o troiță inaugurată în urmă cu un an, totul a căpătat aspectul senin al unui loc nevinovat.

Desigur, în muzeul înființat în clădirile unde oficiau odinioară SS-iștii și polițiștii Gestapoului, pot fi văzute fotografii mari și documente ; ele arată ce era Dachau, șantier al torturii. Dar textul comentariilor este numai în limba germană, „din motive tehnice", precizează un panou. Vina de bou și capra de biciuit cu ajutorul cărora au fost uciși în bătăi atîția oameni nu au fost ascunse privirilor, și sînt poate singurele relicve care demonstrează realitatea rușinoasă a unui trecut dezolant.

În ciuda tuturor eforturilor, a zugrăvelii noi și a podoabelor atrăgătoare, lagărul de la Dachau continuă să emoționeze, căci simți că umbrele martirilor nu vor abandona niciodată acest „orășel pitoresc de pe malurile înalte ale rîului Amper".

Maurice DENUSIÈRE

(Din **Le Monde**)

PARIS

Corespondență de la
Georges DASCAL

„Surpriza" lui Guy Mollet

Pentru a 19-a oară în mod consecutiv din 1947, Gaston Monnerville a fost reales președinte al Senatului. Rezultatele alegerilor parțiale care s-au desfășurat la 26 septembrie, pentru reînnoirea a 91 de mandate senatoriale din 274, nu au adus nici o modificare substanțială stabilității relative a corpului electoral restrîns care desemnează pe membrii Palatului Luxemburg. Cel mult, M.R.P. și radicalii au cîștigat vreo jumătate de duzină de locuri în detrimentul independenților (dreapta clasică) și al U.N.R., partidul majorității.

Realegerea d-lui Gaston Monnerville era așadar așteptată de majoritatea observatorilor. Ea a fost cîștigată la limită : 127 de voturi din 250 exprimate (socialiști, comuniști, radicali și alții), în timp ce prof. Portmann, senator independent, care s-a prezentat împotriva lui Monnerville obținea 81 de voturi. Partizanii acestei ultime candidaturi, printre care grupul U.N.R., erau de părere că un eșec al lui Gaston Monnerville ar contribui la normalizarea relațiilor, actualmente încordate, dintre Luxemburg și Elysée. Într-adevăr, se știe că G. Monnerville s-a remarcat întotdeauna prin ostilitatea sa hotărîtă și uneori foarte viu exprimată împotriva actualului regim.

Dacă unii cred că se poate afirma, așa cum face de pildă ziarul *Combat*, că condițiile în care a fost reales președintele Senatului „reflectă destul de fidel situația actuală a diferitelor familii politice", nu este mai puțin adevărat că, într-o măsură mai mare decît acest adevăr parlamentar, desfășurarea campaniei pentru alegerile prezidențiale este aceea care dă mai mult decît oricînd, și în mod aproape exclusiv, tonul activității politice franceze.

Nu se poate înlătura ipoteza unor surprize în timpul celor două luni care ne mai despart de 5 decembrie. Una dintre aceste surprize este și interviul răsunător pe care Guy Mollet, șeful S.F.I.O., l-a acordat unui ziar proguvernamental, *Paris Presse*. Comentatorii cred în general că dorința exprimată de secretarul general al partidului socialist S.F.I.O., de a-l vedea pe Antoine Pinay prezentîndu-și candidatura, a modificat într-o măsură simțitoare profilul campaniei prezidențiale. În esență, Guy Mollet a spus că nu se pune problema ca François Mitterand, candidatul unic al stîngii, să fie abandonat, dar a lăsat să se înțeleagă că, în caz de balotaj, la al doilea tur de scrutin Antoine Pinay ar putea conta pe sprijinul socialiștilor : „Dacă am avea de ales între de Gaulle și Pinay — a declarat Guy Mollet — noi nu am ezita nici un singur moment : am face ca voturile să se îndrepte spre acesta din urmă". Raționamentul secretarului general al S.F.I.O. pornește de la ideea că obiectivul esențial este înfrîngerea cu orice preț a candidatului U.N.R., sarcină care ar deveni mai lesnicioasă dacă de Gaulle nu s-ar prezenta el însuși, ci ar sprijini altă candidatură. Guy Mollet crede că așa se va întîmpla. Conform acestui raționament, candidatul guvernamental ar trebui lipsit de cît mai multe voturi cu putință și Antoine Pinay — fost președinte de consiliu, fost lider al independenților și ministru de finanțe în primul guvern al generalului de Gaulle în 1958 — este, după părerea lui Mollet, personalitatea cea mai reprezentativă a „familiei democrato-liberale", adică a centrului și dreptei clasice luate laolaltă. Așadar, Pinay ar fi omul politic cel mai calificat pentru a-l pune în pericol pe candidatul gaullist, ambii bazîndu-se cam pe aceleași categorii de alegători.

Acest raționament presupune, desigur, sau ca Pinay să obțină la primul tur de scrutin locul al doilea, →

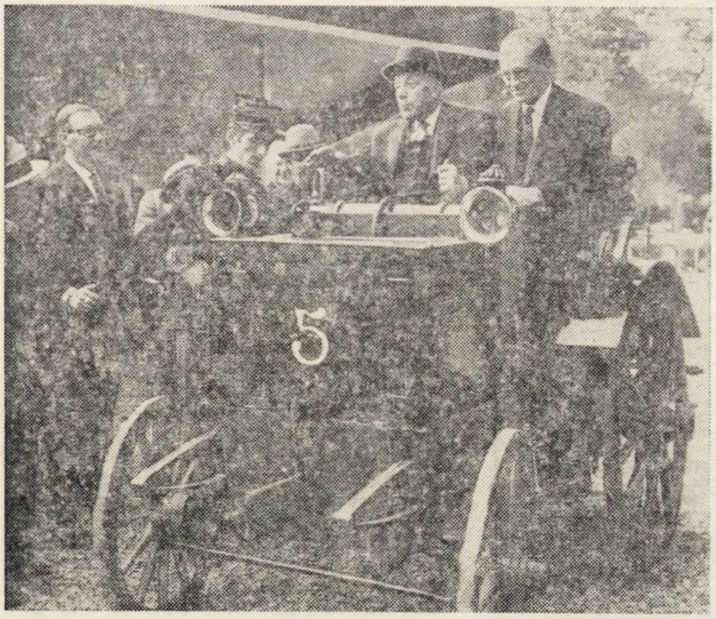

Acum 70 de ani a avut loc prima cursă de automobile din Franța pe distanța Paris—Bordeaux—Paris. Cu prilejul aniversării acestui eveniment, a fost expus, la Paris, automobilul cîștigător

REFLECTOR

„Cuceritorii inutilului"

La 44 de ani, Lionel Terray era unul dintre cei mai celebri alpiniști ai lumii, un cățărător curajos și pasionat. Și-a înscris numele în palmaresul multor premiere alpine, făcînd ascensiuni pe cele mai înalte vîrfuri din diverse continente. Membru al expediției franceze pe masivul himalayan Annapurna (8078 m) în 1950, Lionel Terray a fă-

Lionel Terray, într-o ascensiune

cut parte din prima echipă din lume care a cucerit un vîrf de peste 8000 m înălțime.

Luptător în formațiile alpine ale Rezistenței franceze, ghid, conferențiar, cineast și scriitor (cartea sa „Cuceritorii inutilului" s-a bucurat de excelente aprecieri), Lionel Terray și-a pierdut viața în mijlocul naturii pe care a iubit-o atît. Zilele trecute, în timpul escaladării unui perete vertical înalt de 400 de metri din masivul Vercors, din Alpii francezi, el s-a prăbușit împreună cu un alt ghid din Chamonix, Marc Martinetti.

Noi recorduri aviatice

Radio Moscova a anunțat că avionul gigant „ANTEU", care a constituit senzația expoziției internaționale aeronautice de la Paris, din vara aceasta, va fi construit într-o nouă variantă, mai lung cu 15 metri, deci avînd în total 72 m pentru a putea transporta 720 de pasageri. Avionul va avea 10 uși de acces, iar fotoliile pasagerilor vor fi amenajate pe două nivele, în rînduri de cîte 12. Capacitatea de transport : 200 tone.

Avionul de vînătoare american „YF-12 A", experimentat recent în California, a stabilit patru noi recorduri mondiale de zbor :

1. Viteză în linie dreaptă : 3318,4 km pe oră ; 2. Viteză în circuit închis : 2716,5 km pe oră ; 3. Viteză în circuit de 500 km : 2352,8 km pe oră ; 4. Altitudine menținută în zbor orizontal : 24 384 m.

Un alt avion „USAF", avînd încărcătură utilă de 2000 de kg., a realizat viteza de 2716,5 km pe oră.

Fertilizarea terenurilor aride

Statisticile U.N.E.S.C.O. ajung la concluzia că 23% din totalul uscatului îl constituie zonele aride ale globului. Principalii inamici ai omului în acest domeniu sînt mărăcinișurile — care în ultimii 50 de ani, bunăoară, au invadat mii de kmp de teren numai în S.U.A. — și cactușii, care ocupă acum teritorii de proporțiile unor țări mijlocii — în Australia mai cu seamă și în America Latină. În prezent sînt în curs de executare lucrări pe teritorii vaste din toate continentele, pentru fertilizarea terenurilor aride. U.R.S.S. și Australia sînt în fruntea țărilor cu realizări uriașe în această direcție.

Totalul terenurilor folosite astăzi în lume pentru agricultură se cifrează la aproape 1 000 000 000 de hectare. Principalele plante cultivate în mod permanent sînt : grîul, orzul, porumbul, orezul, cartoful, meiul, inul și cînepa. Numărul plantelor alimentare și industriale cultivate în lume trece de 100 000, dar numai 1 500 din ele formează baza producției mondiale.

adică să se situeze înaintea lui Mitterand (conform constituției numai doi candidați se pot prezenta la al doilea tur); sau ca, dacă Pinay se plasează doar pe locul al treilea, Guy Mollet să obțină desesizarea lui Mitterand în favoarea lui. Prima ipoteză este foarte neplauzibilă, nici a doua nu este mai verosimilă, deși unii observatori consideră că bomba lansată de Guy Mollet ar putea avea efecte neașteptate chiar înaintea celui de al doilea tur de scrutin. Acest lucru îl gîndește de exemplu săptămînalul *L'Express* atunci cînd scrie că secretarul general al S.F.I.O. „incită un număr important de alegători situați la limita dintre social-democrați și radicalism să-și dea voturile lui Antoine Pinay, și aceasta încă de la primul tur de scrutin". Prin aceasta, apreciază *Combat*, „se avansează implicit ipoteza retragerii candidatului unic al stîngii". Este și părerea editorialistului ziarului *Le Monde*: „Alegătorii de stînga, începînd cu cei ai S.F.I.O., au de ce să fie îngrijorați de propunerile liderului lor. Unii, sau mulți dintre ei, nu ar considera oare că ar fi mai sincer și mai eficace să se voteze în mod util, deci pentru dl Pinay, încă de la primul tur de scrutin ?"

Se impune concluzia că Guy Mollet pare a ignora învățămintele desprinse din eșecul tentativei Defferre: de dragul unei alianțe cu centrul și cu dreapta el este gata să submineze cea mai importantă realizare pe linia unității de acțiune a stîngii și anume ralierea în jurul unei candidaturi unice pentru alegerile prezidențiale.

Partidul comunist a ținut să reamintească incompatibilitatea dintre susținerea candidaturii lui Pinay și apărarea intereselor democratice. Ziarul *L'Humanité* a reluat recenta declarație a secretarului general al Partidului Comunist Francez, Waldeck Rochet: „Linia unitară a comuniștilor, pe care aceștia vor continua să o aplice, nu are nimic comun cu un simplu compromis electoral". Numeroase cercuri politice consideră că propunerea lui Guy Mollet urmărește să contracareze obiectivul primordial pe care-l urmăresc comuniștii prin susținerea candidaturii lui François Mitterand și pe care l-a subliniat rezoluția recentei reuniuni a Comitetului Central: „Unirea realizată în etapa alegerilor prezidențiale ar crea condiții favorabile stabilirii ulterioare a unității muncitorești și a uniunii forțelor democratice". Or, în interviul său, Guy Mollet s-a pronunțat din nou împotriva oricăror acțiuni comune ale partidului său și partidului comunist susținînd că vor exista două campanii paralele în favoarea lui Mitterand — cea a socialiștilor și cea a comuniștilor — dar „cu siguranță nu o campanie comună".

Unii observatori nu au ezitat să afirme că declarațiile d-lui Guy Mollet pot modifica tabloul opoziției. Acest lucru este afirmat textual de editorialul ziarului *Paris Jour*, ziar apropiat de cercurile oficiale, care adaugă că în momentul de față centriștii pot spera să reînnoiască cu socialiștii o alianță care s-ar prelungi după alegerile prezidențiale. După părerea lui *Paris Jour*, Guy Mollet urmărește revenirea la tradițiile celei de-a IV-a Republici: „Gaulliștii, scrie acest ziar, vor profita neapărat de această nouă situație. Alegerea de la 5 decembrie — vor demonstra ei — nu va servi doar la desemnarea președintelui republicii: ea îi va obliga pe francezi să aleagă între regimul actual și cel precedent".

Și, într-adevăr, comentatorul ziarului *La Nation*, organ oficial U.N.R. — partid majoritar — nu pierde ocazia să facă o apropiere, scriind următoarele: „Toate aceste manevre sînt folosite de oamenii cei mai reprezentativi ai celei de-a IV-a Republici, acei care au ridicat manevra politică la statutul de instituție. Ne aflăm în realitate din nou în fața cartelului „nu"-urilor din 1962 (cartelul „nu"-urilor, creat în octombrie 1962, consacra o alianță care mergea de la Guy Mollet pînă la Antoine Pinay, trecînd prin M.R.P. și partidul radical).

Scriam la începutul acestei corespondențe de surprizele care mai pot interveni pînă la 5 decembrie. Iată una nouă: Marți dimineața Le *Populaire*, organul central al S.F.I.O., a publicat în întregime un nou interviu al lui Guy Mollet, acordat de data aceasta postului de radio Luxemburg. La întrebarea: Sînteți gata ca pentru a-l înfrînge pe generalul de Gaulle sau pe moștenitorul său, să-l abandonați pe Mitterand pentru a-l susține pe Pinay?, secretarul general al S.F.I.O. a răspuns: „Nu". Profunda emoție și îngrijorare produsă în cercurile socialiste de implicațiile interviului său precedent l-a determinat oare să renunțe la alianța cu centrul-dreapta și la boicotarea indirectă a candidaturii lui Mitterand ? Cu Guy Mollet nu se știe niciodată...

Paris, 5 octombrie

GAFA LUI HEATH

Jean-Louis Tixier-Vignancour, candidat de extrema dreaptă la președinția Republicii Franceze, a plecat la Londra pentru a căuta un brevet de democrat — și l-a găsit. Acceptînd să-l primească, Edward Heath, liderul partidului conservator, s-a pretat la o operațiune neașteptată din partea unui om politic britanic cu răspundere, dacă ne gîndim care a fost atitudinea lui Tixier-Vignancour întîi în timpul ocupației, apoi față de Organizația Armatei Secrete.

Întîlnirea a fost organizată de secretarul general al Comitetului „T. V." Tanguy Kenec'hdu. Fost prefect, Kenec'hdu a fost cîtăva vreme secretar general adjunct al Organizației Tratatului de la Bruxelles (în prezent U.E.C.) al cărei sediu se află la Londra. Aceste funcții îndeplinite în capitala britanică i-au adus unele prietenii, în special în rîndul membrilor partidului conservator. El s-a folosit de aceste prietenii pentru a lua contact cu John MacGregor, șeful de cabinet al lui Heath, care a transmis superiorului său cererea de audiență. Acordul a fost obținut rapid și, peste cîteva ore, Kenek'hdu era informat telefonic că întîlnirea este stabilită pentru luni 27 septembrie, ora 12,15, în biroul din Camera Comunelor al liderului opoziției.

„Întrevederea a durat doar 5 minute — s-a declarat în anturajul lui Heath, după ce s-a înțeles mai bine cît de mare fusese „gafa". Ted s-a eschivat aproape imediat, lăsîndu-i pe vizitatorii săi în seama colaboratorilor subalterni. La urma-urmelor nu putea refuza să primească un om politic francez candidat la președinția republicii. Dar să ne ferească dumnezeu de asemenea prieteni !"

Tixier-Vignancour afirmă, dimpotrivă, că întrevederea a durat trei sferturi de oră și a permis „să se procedeze la o examinare a principalelor probleme contemporane".

Cînd liderul partidului conservator primește un om politic străin, presa britanică consideră că acest om merită să fie ascultat. De aceea, la cîteva ore după întrevedere, 30 de ziariști erau prezenți la conferința de presă, organizată în saloanele hotelului Saint Ermin's, de „Industrial Aid", o societate de relații publice specializată în produse industriale, dar aleasă de un confrate francez din cauza „afinităților politice".

Primirea făcută lui Tixier-Vignancour a fost în același timp plină de răbdare și ironică. Încadrat de Kenec'hdu, care traducea declarațiile lui amplificîndu-le și înfrumusețîndu-le, într-o engleză de altfel ireproșabilă, și de fostul deputat Jean-Marie Le Pen, tăciturn în spatele ochelarilor săi negri, Tixier-Vignancour a dat curs liber vervei sale, în uimirea flegmatică a auditorilor săi. El și-a anunțat proiectul de „a crea în Franța un mare partid după modelul partidului conservator", care se va numi „național-liberal", primul termen definind politica, al doilea economia.

„A existat deja un partid național-socialist", a remarcat un ziarist, care și-a amintit că este supus britanic și că Tixier-Vignancour a fost ministru în guvernul de la Vichy.

(După **L'Express**)

WASHINGTON

F. M. I.: s-a obținut un răgaz

Sesiunea anuală a Fondului Monetar Internațional s-a încheiat. În ce privește aprecierea rezultatelor obținute de reuniune, părerile observatorilor sînt net împărțite. Unii — pe care i-am putea denumi optimiști —, apreciază că sesiunea de la Washington are aceeași importanță ca și cea de la Bretton Woods, care a generat actualul sistem monetar internațional. Aceștia pleacă de la considerentul că însăși acceptarea de către oficialitățile americane a ideii necesității unei reforme a Gold Exchange Standard-ului ar reprezenta un pas important către stabilirea unor noi reglementări monetare interoccidentale.

Alții apreciază că americanii au reușit să obțină un răgaz de cel puțin un an printr-o deplasare a discuțiilor de la fondul problemei (care să fie sensul reformei, cum trebuie ea să modifice conținutul actualului sistem etc.) la aspectele sale procedurale (cine să discute și care să fie mecanismul organizatoric de natură să hotărască asupra schimburilor).

Practic, se poate spune că partenerii dialogului franco-american se găsesc în condiții inegale. Punctele de vedere franceze sînt acum mai bine cunoscute decît oricînd. Valery Giscard d'Estaing, luînd cuvîntul în fața unei săli arhipline a hotelului Sheraton Park — unde s-au desfășurat lucrările F.M.I. —, a înfățișat un plan cu vaste implicații, în care viitorul sistem monetar occidental — în viziunea franceză — a fost descris în amănuntele sale cele mai pregnante.

Aceasta în vreme ce oficialitățile americane refuză să facă public un „plan made in U.S.A.", după proprii termeni ai lui Henry Fowler, secretarul de stat al finanțelor Statelor Unite. Pretextul oficial al așteptării americane este servit de așa-zisul acord la care s-a ajuns la sesiunea de la Washington a F.M.I., ca reprezentanții țărilor din grupul celor zece să ajungă la un punct de vedere comun asupra unei soluții ce urmează să fie supusă ulterior miniștrilor și, respectiv, guvernelor pentru aprobare. Dar, cum în grupul celor zece există o polarizare a pozițiilor în jurul tezelor celor doi protagoniști principali, este greu de imaginat cum și mai ales

cînd se va putea depăşi actualul stadiu al divergenţelor şi se va ajunge la un compromis general acceptabil.

S-ar putea replica, — lucrul pe care unii observatori îl şi fac —, că totuşi Statele Unite au socotit că e posibil să-şi exprime acordul în ce priveşte două probleme de principiu : necesitatea îmbunătăţirii sistemului monetar internaţional şi lărgirea numărului monedelor-cheie pentru a se face faţă cerinţelor de lichidităţi internaţionale.

Nu trebuie ignorate însă sensurile acestor concesii. Acceptarea de către Statele Unite a reformei Gold Exchange Standard-ului nu implică nici un moment, în concepţia americană, renunţarea la rolul privilegiat al dolarului. Dimpotrivă, în toate interviurile acordate în timpul vizitei sale din Europa occidentală ca şi după întoarcerea în S.U.A., Henry Fowler a făcut apologia sistemului actual, subliniind că, după părerea sa, acesta „a dat deplină satisfacţie". Singura modificare concretă pe care americanii au sugerat că ar accepta-o este crearea unei noi unităţi monetare sub egida F.M.I. (care este controlat de către S.U.A. prin voturile sale). Or, în optica oficialităţilor americane crearea unei noi monede interoccidentale de rezervă are în primul rînd un ţel tactic şi anume de a amortiza şocul financiar pe care l-ar putea pricinui ineficienţa măsurilor de echilibrare a balanţei de plăţi a S.U.A.

Pe de altă parte, unii finanşişti americani consideră că, dimpotrivă, ar trebui avertizate celelalte ţări capitaliste de consecinţele negative ale echilibrării balanţei americane de plăţi, căci, spun ei, această operaţiune ar lipsi alte state de mijloace de plată. Se afirmă, în această ordine de idei, că lucrurile s-ar putea să fie mai urgente decît pare la prima vedere. Se invocă măsurile şi apelurile administraţiei Johnson la sporirea exporturilor şi limitarea ieşirilor de capital din Statele Unite, supraestimîndu-se în mod vădit efectele iniţiativelor americane. În realitate exporturile nu au crescut în primul semestru, iar metodele de persuasiune folosite pentru a-i convinge pe bancheri să diminueze exportul de capital nu au dat rezultate, investiţiile în străinătate intensificîndu-se în tot cursul anului 1965. Aşadar, primejdia reală şi de perspectivă imediată nu pare să decurgă dintr-o echilibrare a balanţei americane de plăţi, ci, dimpotrivă, din continuarea cronicităţii deficitului acesteia. Căci, la urma urmei, nu sînt făcute eforturi practice eficiente pentru a se obţine lichidarea deficitului. Explicaţia este cît se poate de simplă : luarea de măsuri în vederea echilibrării balanţei ar însemna subminarea poziţiilor externe ale hegemoniei dolarului şi ar pune, ca urmare, în primejdie înseşi privilegiile de care se bucură încă moneda americană în relaţiile cu partenerii săi din Fondul Monetar Internaţional.

În ansamblul lor, discuţiile monetare interoccidentale par să intre într-un stadiu de temporizare. Părţile sînt oarecum satisfăcute : francezii sînt mulţumiţi pentru că au condiţionat aplicarea reformei sistemului de echilibrarea balanţei americane de plăţi ; Statele Unite sînt de acord cu această amînare pentru că-i scuteşte de confruntarea practică imediată, care le-ar fi defavorabilă. Mai mult, partea americană speră că între timp, chiar dacă nu se schimbă nimic în ce priveşte balanţa sa de plăţi, să se modifice măcar punctele de vedere ale partenerului francez.

Nu trebuie uitat însă că disputa monetară nu constituie doar un pretext de şicană reciprocă franco-americană ; ea reflectă contradicţii economice profunde, izvorîte din evoluţia postbelică a celor două economii naţionale. Deşi amînate, discuţiile monetare nu vor putea fi în cele din urmă eludate.

N. S. STĂNESCU

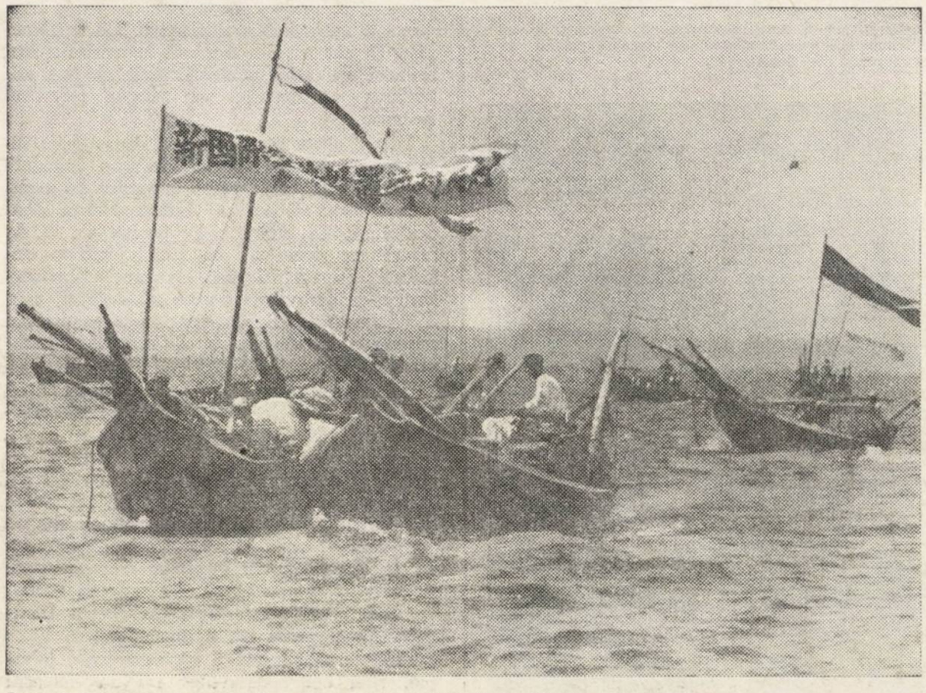

Pescarii japonezi au organizat o demonstraţie originală în bărcile lor, pentru a protesta împotriva secării unui lac, pe al cărui perimetru se va construi un aeroport pentru forţele aeriene americane

REFLECTOR

Acvanauţii la televizor

Echipajul de 6 oameni al comandantului Yves Cousteau (din care face parte şi fiul său de 24 de ani, Philippe, operator de cinema şi televiziune) a intrat în cea de-a

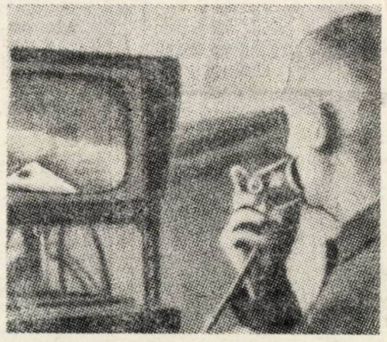

Comandantul Cousteau urmăreşte evoluţiile acvanauţilor la un televizor special

doua săptămînă de cînd se află la 100 de metri sub nivelul Mării Mediterane, în dreptul staţiunii balneare Cap-Ferrat.

„Domiciliul" pe care acvanauţii francezi şi l-au ales de bunăvoie pentru trei săptămîni este batiscaful experimental „Precontinent III". Împărţită în două etaje, sfera metalică

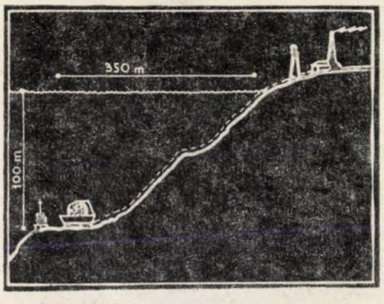

Schema poziţiei batiscafului sub apa mării

de 130 de tone şi cu un diametru de 5,70 m, adăposteşte o bucătărie, un salon de zi, un dormitor, biroul de telecomunicaţii şi laboratorul.

Pentru a realiza în interiorul „casei submarine" presiunea atmosferică artificială de 11,2 kg/cmp, a fost nevoie de 1100 metri cubi de amestec gazos compus din heliu 98%) şi oxigen (2%). În acest fel, circulaţia acvanauţilor — ieşirea din sferă sub apă şi reintrarea — este asigurată.

Un submarin laborator

Un vechi vas al marinei sovietice, „Severianka", a devenit primul submarin din lume afectat studiului comportării peştilor în apele adînci. În vederea noii sale misiuni, submarinul „Severianka" a fost transformat complet : s-au amenajat hublouri în pereţii laterali, s-au instalat puternice proiectoare în cală, iar compartimentul care adăpostea odinioară torpile a devenit acum un laborator, echipat cu aparate pentru măsurarea adîncimii, aparate de hidrofotometrie etc.

În cursul unor recente imersiuni în Oceanul Atlantic, în largul coastelor Islandei şi în marea Barents, cercetătorii de pe „Severianka" au studiat compoziţia şi viteza de deplasare a bancurilor de scrumbii, lungi citeodată de 1500 m, obiceiurile de iernare ale unor specii de peşti — şi planctonul. Echipajul a putut de asemenea fotografia prin hublouri mişcările unui năvod remorcat de un vas de pescuit : aceste documente vor furniza informaţii preţioase constructorilor de materiale de pescuit. Experienţa obţinută de „Severianka" va fi de asemenea foarte utilă la construcţia viitoarelor submarine de cercetări ştiinţifice.

VULCANUL TAAL

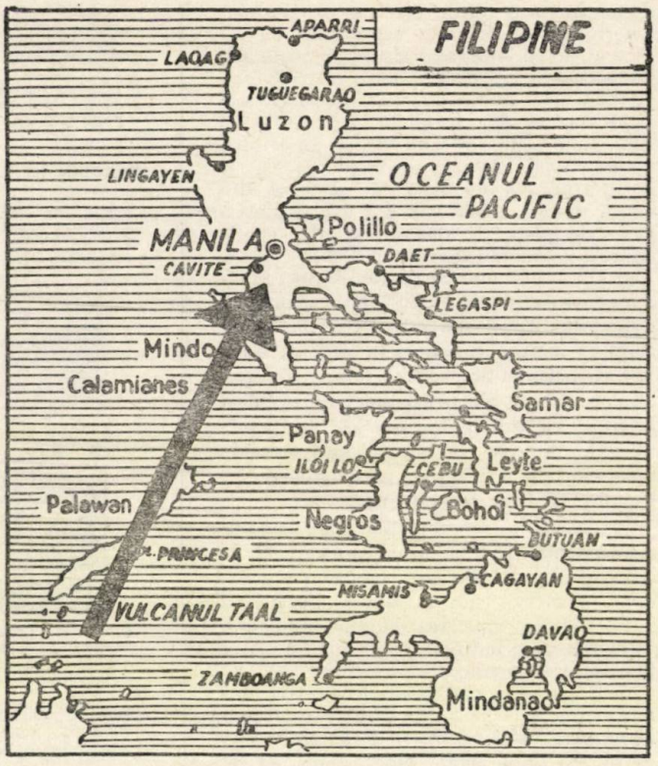

De ani de zile, turiștii care vizitează Filipinele coboară 60 km la sud de Manila, pentru a admira insula Taal, cu vulcanul liniștit care-și oglindește vîrful tocit în apele unui lac de smarald. Dar acum cîteva zile, tabloul acesta idilic s-a transformat într-o scenă de groază.

După 54 de ani de letargie, vulcanul de pe insula Taal s-a redeșteptat brusc, provocînd cutremure și acoperind cu cenușă fierbinte împrejurimile. Semnele prevestitoare ale erupției — bufnituri surde, încălzirea apei lacului — nu au fost luate în considerație. Abia în noaptea de 28 septembrie, în toiul unei serbări populare, localnicii s-au speriat de cîteva cutremurături ale solului și — presimțind pericolul — s-au îmbarcat pe bărci vîslind spre țărmurile cele mai depărtate ale lacului, la zeci de kilometri de vulcan. Alții, în lipsă de ambarcațiuni, și-au căutat în grabă adăposturi.

Violența erupției — o imensă coloană de flăcări, fum, noroi, lavă și zgură, răspîndită la mare distanță — a produs un mare număr de victime. Peste 2000 de locuitori ai insulei sînt socotiți dispăruți.

Spasmele vulcanului continuă. Avioanele trimise în recunoaștere nu s-au putut apropia decît pînă la o distanță de 5 km de insulă.

Săptămîna trecută s-a deschis un nou crater pe versantul de est, azvîrlind la intervale de aproximativ 30 de secunde jeturi de vapori și noroi încins la peste 300 metri înălțime. Situația locuitorilor s-a agravat și mai mult în urma apariției unor noi fenomene. Pămîntul începe să fie brăzdat de fisuri ce se adîncesc cu repeziciune. De la noul crater pînă la rîul Calaca s-a produs o uriașă crăpătură. Apele rîului s-au revărsat. Se așteaptă ca o localitate întreagă, Lemery, să se scufunde. „Dacă aceste fenomene vor continua, a anunțat postul de radio Manila, insula va fi ruptă în două".

LONDRA

Corespondență de la John GRITTEN

Convorbirile cu Ian Smith

Este aproape sigur că premierul Harold Wilson nu se va întîlni cu Ian Smith decît la sfîrșitul acestei săptămîni pentru convorbirile despre care primul ministru rhodesian a declarat că trebuie să aibă un caracter „final și decisiv".

De luni, cînd a sosit cu avionul la Londra Smith a avut în fiecare zi discuții preliminare cu secretarul Commonwealthului, Arthur Bottomley.

Plecînd, Smith a lăsat în urma sa o țară în care colonii albi așteaptă cu înfrigurare fie ca Rhodesia să dobîndească independența în urma convorbirilor de la Londra, ca rezultat al amenințărilor lor, fie o declarație arbitrară de independență în cazul cînd premierul lor nu reușește să obțină ceea ce ei doresc.

Colonelul Mack Knox, președintele partidului lui Smith, Frontul rhodesian, face un turneu prin țară pentru a le spune cultivatorilor de tutun albi că vor pierde numai un sfert din recoltă în cazul cînd se vor aplica sancțiuni economice împotriva Rhodesiei, în eventualitatea că s-ar face o declarație unilaterală de independență. În același timp, John Gaunt, reprezentantul rhodesian la Pretoria, solicită insistent ajutor sud-african.

Înainte de a părăsi Salisbury, Smith a declarat că indiferent de atitudinea Angliei, există toate șansele ca Rhodesia să devină independentă înainte de Crăciun. În același timp, el a făcut aluzii la „un compromis care ar însemna că nici Anglia, nici Rhodesia nu vor ceda în ceea ce privește principiile fundamentale".

La sfîrșitul săptămînii trecute, înainte de sosirea lui Smith, premierul Wilson a convocat o întrunire a miniștrilor săi la Downing Street nr. 10. Această întrunire a fost urmată de știri contradictorii despre atitudinea pe care o va adopta guvernul britanic.

Una din versiuni era că Wilson îl va informa pe Smith că vor începe deîndată negocieri în baza unei formule de compromis care să permită independența Rhodesiei și, în cazul cînd Smith va fi de acord cu aceasta, vor putea începe deîndată convorbiri cu Demond Lardner-Burke, ministrul rhodesian al justiției, care îl însoțește pe Smith, pentru a se discuta aspectele legale ale unui asemenea compromis.

Un comentator a afirmat: „Se crede că Wilson va fi de acord asupra unei formule de compromis. Făcînd acest lucru, el va depăși oferta făcută Rhodesiei de guvernul conservator". Se știe de altfel că, în luna februarie, Bottomley i-a prezentat lui Smith o formulă de compromis despre care liderii laburiști aveau convingerea că va fi aprobată de opoziția conservatoare și care ar fi urmat să fie apărată numai împotriva criticilor aripii de stînga laburiste. Dar Smith nu a acceptat-o.

Trebuie subliniat că nici guvernul laburist, nici cel conservator nu au declarat vreodată în mod clar că independența nu poate fi acordată Rhodesiei decît dacă se

va afla la putere un guvern cu adevărat reprezentativ.

Informațiile despre un eventual „compromis" menționează patru cereri formulate de guvernul britanic: un oarecare progres al reprezentării africane în parlamentul rhodesian, „garanții" clare cu privire la „progresul african spre egalitate deplină", ce ar urma să fie „pus în practică cît mai curînd posibil", liberalizarea politicii agrare și un mare program ce ar urma să fie întreprins pentru a grăbi procesul de instruire a populației.

Altă versiune este că guvernul britanic va acorda independență minorității albe cu condiția ca transferul puterii către majoritatea africană să urmeze „într-un timp relativ scurt". Aceasta, se spune, ar însemna „mai mult de un an, dar mult mai puțin decît perioada vieții lui Smith".

Toate aceste informații prealabile au fost însă dezmințite prompt de oficialitățile de la Whitehall. Dar aluziile pe care aceste oficialități le-au făcut nu au diferit în mod substanțial de presupunerile inițiale. Ele s-au mulțumit să emită aserțiunea oarecum negativă și timidă că nici Wilson, nici Bottomley n-ar fi declarat că forța nu va fi folosită în nici o împrejurare.

Un gazetar a interpretat observațiile oficialităților de la Whitehall în sensul că Wilson și Bottomley sînt pregătiți „să dea cărțile pe față în cursul convorbirilor cu Smith". Un altul a scris: „Nebunia de a crede că un guvern al minorității albe în Rhodesia ar putea să înfrunte lumea va fi combătută de la începutul convorbirilor. Intenția fermă a guvernului este să-l dezamăgească pe Smith dacă el sosește cu convingerea că o declarație unilaterală de independență va fi tratată doar ca o senzație de scurtă durată și va fi apoi acceptată ca un fapt împlinit". S-a mai subliniat că guvernul britanic se teme că dacă va merge prea departe în concesiile făcute lui Smith, unele țări vor ieși din Commonwealth.

Se știe că la ultimele două conferințe ale premierilor Commonwealthului, liderii guvernului britanic abia au reușit să evite o criză în problema rhodesiană și că Wilson a fost obligat să accepte să ia în considerare convocarea unei conferințe constituționale cu privire la Rhodesia în cazul în care discuțiile nu progresează „suficient de grabnic".

Liderii laburiști trebuie să țină seama de asemenea de problema opoziției care s-ar manifesta din partea aripii de stînga și chiar a celei de centru din propriul lor partid. 41 de membri ai parlamentului, printre care se numără și mai mulți secretari parlamentari particulari ai miniștrilor, au sprijinit o declarație cerînd guvernului să adopte o atitudine fermă față de Smith, să-l amenințe cu sancțiuni economice și chiar să ceară o intervenție militară a O.N.U. în cazul în care acesta ar acționa așa cum intenționează.

Între timp, liderii africani din Rhodesia de sud și-au făcut din nou cunoscută poziția în mod foarte clar. Guvernul britanic a fost avertizat prin intermediul lui Nelson Samkange, reprezentantul la Londra al Uniunii populare africane din Zimbabwe (ZAPU), al cărui lider este Joshua Nkomo, actualmente deținut, că o declarație unilaterală de independență făcută de Rhodesia va fi urmată de o declarație de independență a statului Zimbabwe și că acest stat african se va strădui să obțină cît mai grabnic posibil recunoașterea diplomatică din partea celorlalte 36 de state africane independente, ca și sprijinul acestora pentru cererea statului Zimbabwe de a fi primit în O.N.U.

Samkange a adăugat: „Vom respinge cu hotărîre orice formulă care va lăsa puterea în mîinile minorității, fie înainte, fie după declararea independenței".

ZAPU cere o conferință constituțională reprezentativă, adică a întregii populații africane de 4 milioane de oameni și nu numai a celor 200 000 de coloni albi.

După prima ședință de lucru de marți dintre Smith și Bottomley, primul ministru rhodesian a declarat: „Am avut azidimineață convorbiri cu caracter foarte constructiv. Am discutat o serie de probleme. Cred că am înregistrat progrese și dacă lucrurile vor continua în felul acesta, am putea avea surprize pentru dv."

Un comentator a declarat: „Tonul surprinzător de optimist adoptat de Smith sugerează că el a întrevăzut probabil unele semne că guvernul britanic ar fi dispus să nu-i oblige pe liderii rhodesieni să accepte o dată rigidă și timpurie pentru introducerea guvernării de către majoritatea africană".

În timp ce aveau loc aceste prime convorbiri, liderul conservator Heath a făcut următoarea declarație: „Opoziția maiestății sale dorește să repete punctul său de vedere că o declarație unilaterală de independență făcută de guvernul rhodesian nu va avea validitate legală și va antrena consecințele cele mai grave".

Londra, 5 octombre

Recenta grevă anunțată de cei 48 000 de profesori newyorkezi a silit oficialitățile să facă unele concesii la încheierea contractului pe următorii doi ani.
În fotografie, delegați ai Federației unitea profesorilor votînd noul contract.

REFLECTOR

Automobilul – vedetă de cinema

Încă un film în care automobilul joacă rolul principal. O cursă-maraton aduce pe ecran confruntarea a două automobile extraordinare, dotate cu cele mai ciudate și imprevizibile aparate și dispozitive care, conduse de simpaticii actori americani Jack

Lemmon și Tony Curtis, își joacă și dejoacă, unul altuia, diferite farse, printre care multe de natură tehnică.

Se pare că filmul face aluzie la acerba luptă de concurență între „General Motors" și „Ford" pentru supremația mondială pe piața capitalistă a automobilului.

În fotografie „Hannibal", unul din autovehiculele-minune, care are 6 roți și se poate ridica „pe vîrfuri" pentru a evita, în film, o capcană pusă la cale de adversar.

Cel mai modern zgîrie-nori

Pan Am Building din New York este socotit cel mai modern zgîrie-nori din lume. Dovada, premiul pe care l-au primit de curînd proiectanții și constructorii săi. Acest uriaș imobil, înalt de 275 m, cu 60 de etaje, a fost dat în folosință acum doi ani și este sediul societății Pan American Airways și al altor o sută de societăți industriale și comerciale. Construirea lui a costat 100 000 000 de dolari. Are o suprafață utilă de 800 000 mp în care lucrează permanent 17 000 de salariați. Dintre instalațiile tehnice mai deosebite ale imobilului menționăm: terasa superioară amenajată pentru traficul elicopterelor care fac legătura între aeroporturi și centrul marii metropole; centrală telefonică automată, cu 20 000 de posturi; stație de televiziune internă; sistem de condiționare a aerului, care folosește, vara, cîte 2 500 mc de gheață; 4 scări rulante și 16 scări mecanice între toate etajele; 65 de ascensoare, dintre care 6 bat recordul mondial de viteză. Garajul imobilului poate primi 400 turisme, care au acces separat pînă la etajul doi.

Anul internațional al orezului

Consiliul Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură — FAO — întrunit luna trecută la Roma, a decis ca anul 1966 să fie socotit **Anul internațional al orezului**, în cadrul campaniei mondiale contra foametei. Măsura are ca scop stimularea intensificării producției, comerțului și consumului de orez. Se urmărește de asemenea să se atragă atenția lumii asupra problemelor pe care le comportă cultura orezului și a rolului său în lupta împotriva subalimentării. În decursul anului, experți ai Organizației și ai Băncii Mondiale vor vizita cele mai mari regiuni în care se cultivă orezul, pentru studierea și punerea în aplicare a unui program de investiții menit să sporească producția și calitatea acestei plante.

SCRISOARE DIN ISTANBUL

Ajun de alegeri

Pe măsură ce se apropie data alegerilor generale fixate pentru 10 octombrie, febra politică creşte.

Cele şase partide politice din Turcia care îşi dispută cele 450 de mandate ale Adunării Naţionale, duc lupta în jurul unor probleme economice şi sociale şi în jurul unor probleme ideologice. Este o situaţie vădit contrastantă cu cea de la alegerile precedente. Cele cinci consultări electorale care au avut loc din 1946 au fost dominate de divergenţe personale şi de conflicte strict politice.

De fapt, la ultimele alegeri generale (în 1961) principala problemă era amnistia politică pentru foştii lideri ai Turciei răsturnaţi în 1960 printr-o lovitură militară. Alegerile precedente reprezentaseră o ciocnire între personalităţile lui Ismet Inönü şi Adnan Menderes, liderii principalelor partide, republican al poporului şi democrat. În trecut, obiectivele şi politica tuturor partidelor erau similare, şi ele se mulţumeau cu vagi promisiuni electorale privind îmbunătăţirea condiţiilor de trai ale poporului. Acum însă, apar prima oară deosebiri între programe şi concepţii, ceea ce a făcut ca actuala campanie electorală să devină mai pasionantă şi mai interesantă. În acelaşi timp există o mică modificare şi în ceea ce priveşte starea socială a candidaţilor care participă la actuala campanie electorală. Parlamentul, al cărui mandat se încheie, era în mod predominant conservator, fiind format în special din moşieri, oameni de afaceri, avocaţi etc. cu o foarte slabă reprezentare a ţărănimii şi muncitorimii. Deşi printre candidaţi continuă să existe un mare număr de moşieri, oameni de afaceri şi liber profesionişti, masa muncitoare — ţărănimea singură reprezintă 80 la sută din populaţia de 30 de milioane de oameni a Turciei — este reprezentată mai larg decît în trecut. Un alt aspect nou este numărul mai mare al partidelor politice care participă la alegeri. Totuşi, lupta se dă şi de data aceasta între cele două partide politice principale care, în ultimul deceniu, au avut cam acelaşi număr de susţinători.

Partidele în competiţie

Partidul republican al poporului (C.H.P.) condus de bătrînul om de stat Ismet Inönü, este cea mai veche grupare a ţării, fiind înfiinţată cu 42 de ani în urmă de „părintele" Turciei moderne, Kemal Atatürk. Partidul a deţinut puterea pînă în 1950 şi a participat la o coaliţie guvernamentală din 1961 pînă la începutul acestui an, cînd partidele de opoziţie au hotărît să formeze împreună un nou cabinet. Chiar în ajunul campaniei electorale, C.H.P. a decis să procedeze la o reorientare formulată de Inönü în două cuvinte : „centru-stînga". Această nouă caracterizare a tendinţei partidului corespunde de fapt programului şi principiilor sale fundamentale stabilite de Atatürk. Politica C.H.P. este oglindită de cele şase săgeţi ale emblemei sale, reprezentînd fiecare un principiu : republican, popular, naţionalist, etatist, laic şi progresist. Este partidul care a introdus şi aplicat timp de mulţi ani un sistem economic mixt, statul avînd un rol activ în industrie, agricultură, învăţămînt şi alte domenii. Sub guvernarea sa a fost votată o legislaţie a muncii, inclusiv o lege garantînd dreptul la grevă. De asemenea, partidul lui Inönü a fost acela care a pregătit de curînd un proiect de lege pentru reforma agrară. C.H.P. a introdus de asemenea o anumită planificare în economie, aplicată în momentul de faţă în cadrul programului de dezvoltare de cinci ani.

„Partidul republican al poporului" este considerat ca avînd o orientare oarecum asemănătoare cu cea a partidelor social-democrate din Occident. Partidul nu se opune sistemului bazat pe întreprinderile şi capitalurile particulare.

În politica externă, C.H.P. se declară în favoarea îmbunătăţirii şi dezvoltării relaţiilor cu U.R.S.S. şi ţările Europei răsăritene ca şi cu ţările „nealiniate". De fapt, sub guvernarea lui Inönü, Turcia a făcut unii paşi în această direcţie. C.H.P. doreşte însă ca alinierea Turciei la Occident (alături de N.A.T.O., C.E.N.T.O., Piaţa comună şi Consiliul european) să continue.

C.H.P. se bucură de popularitate în rîndurile intelectualilor, funcţionarilor guvernamentali, ofiţerilor şi ale unei mari părţi a populaţiei muncitoare. Printre membrii săi activi se numără atît oameni de afaceri bogaţi cît şi lideri sindicali, ofiţeri în retragere şi studenţi. Componenţa eterogenă a partidului a determinat în ultimul timp crearea unor fracţiuni, incluzînd o puternică aripă de stînga.

Partidul dreptăţii (A.P.) condus în momentul de faţă de Suleyman Demirel, un bogat om de afaceri, a fost înfiinţat în 1961 ca succesor al partidului democrat, pus în afara legii, al lui Adnan Menderes. Organizat în grabă pentru a participa la alegerile din 1961, A.P. a devenit al doilea mare partid în Adunarea Naţională şi anul acesta a reuşit să preia puterea prin formarea unui guvern de coaliţie sub conducerea unui premier din afara partidelor, S. H. Urgüplü.

„Partidul dreptăţii" este în favoarea întreprinderii particulare şi a investiţiilor de capital străin cu un control limitat al statului asupra comerţului şi industriei. Deşi este ataşat principiului separării bisericii de stat, el acordă prioritate religiei. Ca şi foştii democraţi, liderii A.P. încearcă să exploateze bigotismul şi pretind că C.H.P. a restrîns libertăţile religioase. Partidul afirmă că este în favoarea planificării economice şi a reformei agrare, dar că este în dezacord cu C.H.P. în privinţa „detaliilor". În realitate, aceasta exprimă tendinţele conservatoare ale A.P. Pentru a continua comparaţia, conform standardelor occidentale, A.P. se aseamănă cu partidele creştin-democrate din Europa occidentală.

În politica externă, A. P. este prooccidental. Deşi nu se opune îmbunătăţirii relaţiilor cu ţările socialiste, el recomandă „prudenţă". În acelaşi timp, se pronunţă pentru o întărire a relaţiilor cu lumea islamică.

A. P. se bucură de sprijinul moşierilor, al oamenilor de afaceri, al unei părţi a ţărănimii. El a moştenit această situaţie de la defunctul partid democrat. Ţăranii erau sprijinitori consecvenţi ai partidului lui Menderes, deoarece acesta reuşise să le cîştige simpatia manifestînd în mod ostentativ preocupare faţă de unele din problemele lor, aducînd apă şi construind drumuri la sate, şi de asemenea datorită faptului că le-a cultivat şi exploatat sentimentele religioase. Acest sprijin se explică de asemenea prin sentimentele existente împotriva lui Inönü şi a partidului său în numeroase regiuni rurale, unde locuitorii au fost maltrataţi de jandarmi şi de autorităţile locale şi au fost lăsaţi să trăiască în condiţii mizerabile. Aşadar, A. P. a beneficiat de neîncrederea existentă în unele cercuri faţă de Inönü şi de mitul creat în jurul persoanei lui Menderes care, după ce a fost executat, a început să fie prezentat de partizanii săi drept un „martir". „Partidul dreptăţii" a căutat să beneficieze în fel şi chip de pe urma acestui fapt prezentînd drept candidaţi ai săi în alegerile actuale unele rude apropiate ale liderilor răsturnaţi — pe fiul lui Menderes, pe fiica fostului preşedinte Bayar, pe soţia fostului ministru de interne Gedik, pe fiul fostului preşedinte al parlamentului, Koraltan.

Partidul republican naţional-ţărănesc (C.K.M.P.), înfiinţat în 1948, a suferit transformări numeroase în cursul scurtei sale existenţe şi, numai cu cîteva luni în urmă a fost din nou restructurat radical, după o schimbare în conducere. El fusese iniţial un partid conservator care, ca şi partidul democrat, îşi întemeia existenţa pe opoziţia faţă de „Partidul republican al poporului" şi faţă de Inönü. La începutul acestui an, Alparslan Turkesh, colonelul care a fost figura centrală a loviturii militare din 1960, s-a alăturat C.K.M.P. şi, cu ajutorul altor foşti ofiţeri care au intrat în politică, a pus la cale o „lovitură" înăuntrul partidului. La o conferinţă a partidului care a avut loc în iulie, Turkesh a reuşit să fie ales lider al acestuia şi imediat a dat C.K.M.P. un nou program. Acest program pledează pentru o transformare a ţărănimii (prin reducerea actualului număr de 43 000 de sate la 4 000), pentru bunăstare socială, industrializare şi introducerea „unui nou spirit" în ţară. Programul precizează care sînt actualele probleme acute ale Turciei, cere „reforme şi progres", fără a indica însă metodele pentru realizarea obiectivelor sale. Din diferite declaraţii reiese însă că C.K.M.P. este în favoarea unei „economii mixte" şi are un program agrar care ar putea fi caracterizat ca fiind de stînga, se plasează pe linia unor idei pu-

ternic naţionaliste şi este mai degrabă conservator în problemele religioase. Pe plan extern el este în favoarea unor strînse relaţii cu Occidentul, dar pledează şi pentru o linie mai independentă în problemele de interes naţional.

Turkesh este o figură controversată. Multe cercuri din Istanbul îl consideră naţional-socialist şi rasist. În ultimele sale declaraţii el a dezminţit aceste caracterizări, dar nu a reuşit să înlăture cu totul impresia că este un naţionalist extremist. Întrucît partidul şi-a stabilit noul program doar cu cîteva luni în urmă, este greu să se aprecieze în momentul de faţă viitoarea sa orientare. După ce Turkesh a preluat conducerea partidului, unii dintre foştii lideri şi membri conservatori ai C.K.M.P. au demisionat, dar masa membrilor acestui partid continuă să rămînă aceeaşi, adăugîndu-i-se unele elemente din rîndurile ofiţerilor tineri şi ale ofiţerilor în retragere. C.K.M.P. face parte din guvernul de coaliţie condus de premierul Urgüplü.

Partidul naţiunii (M.P.) este o grupare care s-a despărţit de C.K.M.P. în 1962 şi este condus de un politician de profesie, Osman Bolukbashi. Este un partid conservator de dreapta care grupează moşieri bogaţi dar şi unii ţărani, preoţi musulmani şi membri ai sectei Alevi din Turcia centrală. Bolukbashi este un bun orator, specializat mai degrabă în opoziţie (faţă de orice partid şi faţă de orice) şi care îşi datorează în mare parte succesul aptitudinilor sale oratorice. El este în favoarea unui „sistem economic liberal" iar în politica externă se opune oricărei apropieri de Uniunea Sovietică. (M.P. este singurul partid care s-a opus ratificării unui recent acord cultural cu Uniunea Sovietică.) M.P. este membru al guvernului de coaliţie, dar, datorită caracterului lui, Bolukbashi s-a dovedit a fi un partener dificil.

Noul partid al Turciei (Y.T.P.) condus de Ekrem Alidjan a fost înfiinţat în 1961 şi a reuşit să atragă în alegerile din acel an unele din voturile care în trecut erau întrunite de partidul lui Menderes. După cum reiese din declaraţiile făcute în cadrul campaniei electorale, partidul se plasează în momentul de faţă pe o poziţie de „centru" între C.K.M.P. şi A.P. El este în favoarea unei „economii planificate şi mixte", a „liberei întreprinderi", a „bunăstării sociale", şi a separării bisericii de stat. În politica externă este prooccidental. Dintre membrii săi fac parte în special oameni de afaceri, mici negustori, liber profesionişti şi un oarecare număr de ţărani. În ultimele luni, partidul a fost slăbit ca urmare a demisiei unora dintre membrii săi de frunte care s-au alăturat fie C.K.M.P. fie A.P. „Noul partid al Turciei" este membru al coaliţiei guvernamentale.

Partidul muncitorilor turci (T.I.P.) a fost înfiinţat în 1961 de către 12 lideri sindicali. Ulterior, partidul a trecut prin unele transformări şi este condus de atunci de Mehmet Ali Aybar. Partidul are un program care prevede naţionalizarea tuturor industriilor importante, deşi pentru o oarecare perioadă el admite şi unele întreprinderi particulare. „Partidul muncitorilor turci" cere o reformă agrară cuprinzătoare, o industrializare rapidă bazată în special pe investiţii ale statului, naţionalizarea comerţului exterior şi a sistemului bancar şi crearea unei economii independente, care să se bazeze numai pe propriile resurse ale ţării şi nu pe ajutorul străin. În politica externă, T.I.P. este antioccidental şi în favoarea retragerii Turciei din N.A.T.O. El pledează pentru bune relaţii şi colaborare cu ţările socialiste şi cu ţările nealiniate. T.I.P. se bucură de popularitate între muncitori, membri ai sindicatelor, studenţi şi profesori universitari, între tinerii scriitori şi artişti. În momentul de faţă, partidul creează organizaţii în întreaga ţară. El speră să reuşească să pătrundă pentru prima oară în Adunarea Naţională cu un număr de 10—15 reprezentanţi.

Problemele campaniei electorale

Problemele dezbătute în campania electorală se referă în special la petrol, reforma agrară, politica externă, situaţia economică.

Problema petrolieră a început să suscite un interes deosebit după ce s-a relatat că societăţile străine care obţinuseră dreptul de a exploata zăcămintele petroliere în Turcia nu au reuşit să realizeze acest lucru în mod adecvat şi că vindeau produse rafinate în Turcia la preţuri mai ridicate decît cele ale pieţei mondiale. „Partidul muncitorilor turci" s-a alăturat campaniei iniţiate de studenţii şi intelectualii de stînga pentru o naţionalizare totală a petrolului din Turcia. „Partidul dreptăţii" se opune şi declară că legislaţia existentă pentru controlarea societăţilor străine ar reprezenta o garanţie suficientă. „Noul partid al Turciei" şi „Partidul naţiunii" împărtăşesc de asemenea acest punct de vedere, ca şi temerea că o asemenea mişcare ar fi de natură să înspăimînte investiţiile străine, ţinîndu-le departe de Turcia. „Partidul republican al poporului" şi „Partidul republican naţional-ţărănesc" sînt în favoarea modificării legii petroliere, pentru un mai mare control asupra societăţilor străine şi pentru acordarea pe viitor a permiselor de exploatare petrolieră numai unei firme turceşti, proprietate a statului.

În problema agrară, „Partidul republican al poporului" apără legea pe care a întocmit-o cînd se afla la putere la începutul acestui an şi atacă „Partidul dreptăţii" pe motivul că acesta nu a reuşit să o treacă prin parlament. „Partidul dreptăţii" afirmă că unele clauze ale acestei legi ar fi în contradicţie cu dreptul la proprietatea particulară şi promite o „reformă mai limitată" în cazul cînd ar veni la putere. „Partidul muncitorilor turci" consideră reforma proiectată de „Partidul republican al poporului" ca fiind prea slabă şi doreşte o reformă agrară radicală şi un sistem cooperatist.

În politica externă principala problemă controversată este Ciprul, „Partidul republican al poporului" şi „Partidul dreptăţii" (şi micii săi parteneri din coaliţie) acuzîndu-se unul pe altul de slăbiciune şi eşecuri. „Partidul republican" se mîndreşte cu noua orientare pe care a dat-o politicii externe a ţării, dar unii oameni politici din „Partidul dreptăţii" şi „Partidul naţiunii" au făcut şi din aceasta un cap de acuzare, atacîndu-l pe Inönü că îndepărtează Turcia de Occident. Dimpotrivă. „Partidul muncitorilor turci" afirmă că politica externă de pînă acum a Turciei a servit interesele occidentale, nu pe cele ale ţării.

Dificultăţile economice ale ţării, creşterea continuă a costului vieţii, masivul deficit al balanţei comerciale şi de plăţi, reprezintă de asemenea subiecte de dezbateri aprinse în cadrul campaniei electorale. În ceea ce priveşte soluţiile, fiecare partid exprimă păreri care corespund propriilor sale programe, de la „Partidul muncitorilor turci" care cere naţionalizări pînă la „Partidul dreptăţii", care pledează pentru un ajutor extern sporit şi pentru investiţii particulare.

Toate aceste probleme împart partidele în două tabere distincte, cu o discuţie deschisă asupra ideilor de dreapta şi de stînga fără precedent în această ţară. Uneori aceste discuţii degenerează totuşi în cadrul campaniei în acuzaţii mutuale cu caracter personal, aşa cum s-a întîmplat şi în campaniile electorale precedente.

Care sînt perspectivele? Liderii „Partidului dreptăţii" afirmă că vor obţine 55 la sută din voturi şi vor forma singuri guvernul. Liderii „Partidului republican al poporului" nu fac asemenea prevestiri pentru partidul lor, dar resping pretenţiile „Partidului dreptăţii".

Este puţin probabil ca vreunul din cele două partide importante să obţină o majoritate absolută. „Partidul dreptăţii" pare să aibă mai multe şanse de a ieşi pe primul loc, cu o mică diferenţă de voturi faţă de „Partidul republican al poporului". „Noul partid al Turciei" va fi probabil redus la o reprezentare şi mai mică; „Partidul republican naţional-ţărănesc" ar putea de asemenea pierde unele din locurile deţinute în parlamentul de pînă acum; „Partidul naţiunii" se va menţine probabil la acelaşi nivel ca şi în trecut, iar „Partidul muncitorilor turci" îşi va face şi el apariţia în parlament, ocupînd probabil vreo 12 locuri.

În cazul în care „Partidul dreptăţii" va obţine o majoritate solidă şi va forma guvernul, care va fi reacţia armatei? Şi dacă nici unul din cele două partide importante nu va obţine majoritatea, cine va forma coaliţia? Cît de stabil va fi guvernul? Acestea sînt probleme care vor preocupa Turcia după alegeri, dar sînt discutate intens de observatorii politici încă de pe acum.

Kemal SAMI

Istanbul, octombrie

În centrul oraşului Ankara

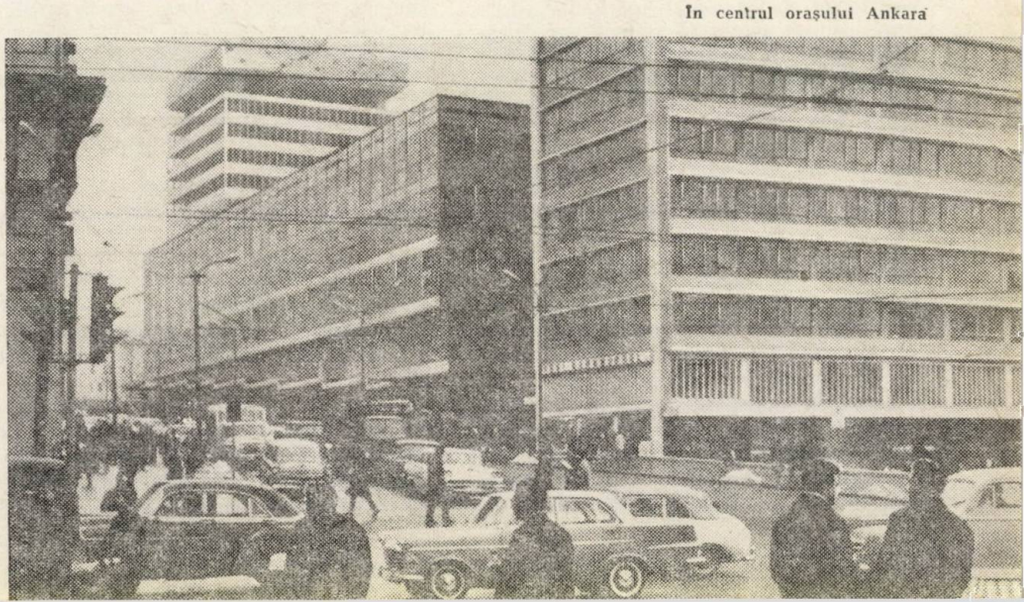

Konni ZILLIACUS
membru al Camerei Comunelor

Conferința partidului laburist

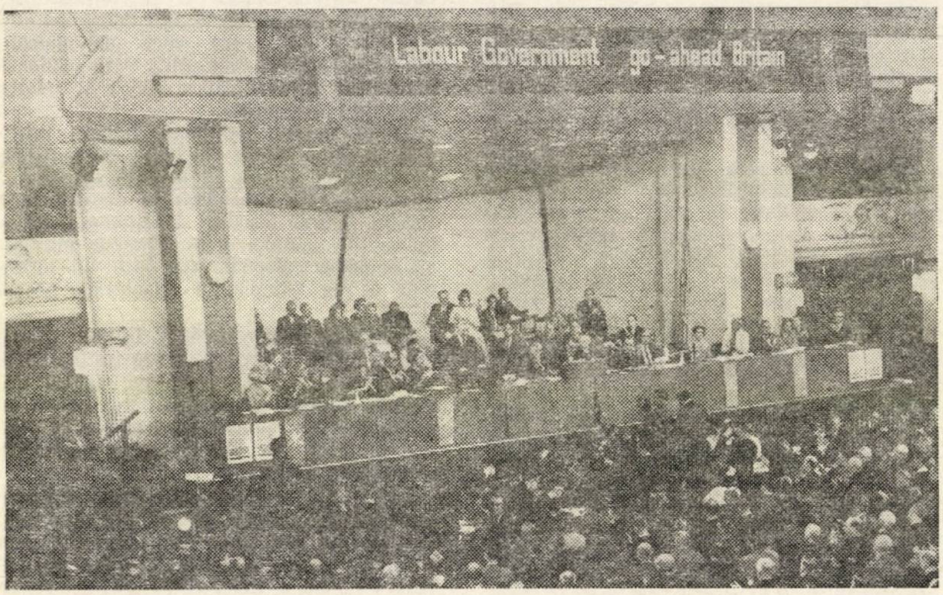

Sala Winter Garden din Blackpool, în timpul ședinței de închidere a Conferinței

Principala semnificație a conferinței naționale, atunci cînd partidul laburist guvernează, este verificarea stării de spirit din rîndurile partidului. Ea oferă posibilitatea de a cunoaște aprecierea membrilor de rînd ai partidului față de politica guvernului, care nu ar fi putut cîștiga ultimele alegeri și nu le va putea cîștiga pe cele ce vor urma fără sprijinul acestei mase electorale. Desigur, din punct de vedere constituțional, hotărîrile Conferinței naționale nu sînt obligatorii pentru guvern, care nu răspunde decît în fața parlamentului și, în ultimă instanță, în fața alegătorilor. Dar liderii laburiști au arătat la Blackpool cît de multă importanță acordă acestei forme de verificare a unității și stării de spirit ale partidului. Din acest punct de vedere, ei au repurtat un succes evident. În mod predominant, spiritul conferinței a fost acela corespunzător îndemnurilor „Nu zguduiți barca!", „Să fim loiali față de guvernul nostru laburist". „Am realizat multe în primul an, să ne unim pentru a continua".

Toată lumea este convinsă că vor avea loc alegeri generale în curînd. Guvernul a sporit deja pensiile și alocațiile cu caracter social cu aproape 20 la sută, a îmbunătățit situația văduvelor și a desființat taxele pentru asistența medicală de stat. Deficitul balanței de plăți a fost redus de la 800 de milioane de lire la 300 de milioane și se afirmă că el va fi cu totul lichidat la începutul anului următor. Toate acestea au fost reamintite la conferință și au fost anunțate noi succese în special în privința opririi creșterii prețurilor și reducerii cheltuielilor pentru locuințe și învățămînt.

Sondajele de opinie arată că laburiștii continuă să dețină un anumit avantaj asupra conservatorilor. Dacă acest avantaj s-ar manifesta în momentul unor alegeri, partidul laburist ar dispune în Parlament de o majoritate confortabilă. Sondajele mai arată că interesul alegătorilor se îndreaptă în primul rînd către problema costului vieții, urmînd acelea ale locuințelor, asistenței medicale, învățămîntului, și alte chestiuni de ordin intern, politica externă și militară situîndu-se spre sfîrșitul unei liste destul de ample. Sondajele mai relevă, de asemenea, faptul că cei mai mulți dintre alegătorii laburiști sînt dispuși să accepte încheierea unei înțelegeri cu cei zece membri liberali ai Camerei Comunelor, dacă acest lucru va fi necesar pentru ca guvernul să-și asigure majoritatea. Această ultimă posibilitate nu este însă pe placul activiștilor partidului laburist care au fost reprezentați la conferința anuală de la Blackpool. Ea a fost exclusă în mod spectaculos de către Harold Wilson, ceea ce a provocat manifestări zgomotoase de aprobare din partea participanților. El a declarat că intenția guvernului este de a continua politica pe baza căreia a obținut majoritatea voturilor în ultimele alegeri, fără nici un fel de tîrguială sau aranjament cu liberalii. Wilson i-a sfidat pe liberali să răstoarne guvernul, dacă sînt în stare, promițîndu-le consecințe grave atunci cînd se va ajunge din nou în fața urnelor.

Toate acestea au oferit un material excelent pentru calitățile oratorice ale lui Wilson, dar în rîndurile stîngii laburiste este evidentă îngrijorarea față de modul în care politica guvernului evoluează spre o poziție liberal-laburistă, de abandonare a principiilor socialiste, și în primul rînd a hotărîrii de a naționaliza industria oțelului.

Planul de dezvoltare economică, baza politicii interne a guvernului, a fost supus unor puternice atacuri ale reprezentanților stîngii, și aceasta mai ales pentru că este — ca să folosim un termen blînd — „vag formulat" în problema naționalizării oțelului. Răspunsul ministrului de finanțe a fost: „Nu se pune problema dacă vom naționaliza sau nu industria oțelului, ci cînd vom face acest lucru". Stînga laburistă insistă însă ca problema naționalizării să fie înscrisă în programul pe care guvernul îl va expune în noiembrie, cînd se va întruni din nou Parlamentul.

Cîteva sindicate de stînga, dintre care îl consemnăm pe cel mai important — acela al muncitorilor din industria transporturilor, au fost de acord cu aceste critici. Dar principala obiecție a acestor sindicate se referă la acel punct din planul economic care prevede să fie frînată sporirea salariilor, iar sindicatele să supună revendicările de acest fel unui organism central. Potrivit unor măsuri legislative în pregătire, acesta va emite aprecieri cu caracter obligatoriu și va aprecia oportunitatea sporirii salariilor în funcție de sporirea paralelă a productivității. Această prevedere, argumentează sindicatul electrotehnicienilor, are un caracter mult prea unilateral, în contextul unui plan care nu impune limite profiturilor și care nu face mențiuni specifice la introducerea proprietății și controlului de stat.

Atunci cînd acest plan a fost supus votului conferinței, comitetul de conducere al partidului — și deci guvernul — au repurtat majoritatea voturilor (3 643 000 față de 2 540 000). Dar adversarii politicii guvernului afirmă că acest rezultat nu reprezintă o victorie definitivă pentru conducerea partidului, deoarece nici acei lideri sindicali care au votat în favoarea politicii guvernului nu au intenția să sacrifice interesele membrilor sindicatelor lor. Creșterea prețurilor va determina noi revendicări economice ale muncitorilor și astfel frontul industrial va pune noi probleme guvernului.

Conferința a dezbătut și altă problemă destul de strîns asociată cu aceea a costului vieții, și anume problema cheltuielilor militare. În linii mari, dezbaterea acestei chestiuni s-a desfășurat ca și la conferința națională a sindicatelor britanice care a avut loc cu o lună înainte și ca la consfătuirea grupului parlamentar laburist, chiar înainte de încetarea precedentei sesiuni a Parlamentului. A fost aprobată o rezoluție care cerea reducerea drastică a cheltuielilor militare, dar a fost respins un amendament la această rezoluție care preciza că „pînă acum reducerea cheltuielilor de apărare nu a fost suficient de promptă și de masivă; în consecință, conferința cere ca guvernul să dea publicității un plan amănunțit din care să rezulte modalitățile de reducere a efectivelor umane, a înarmărilor, și a sistemului de baze militare, astfel încît bugetul să fie scutit de prevederea unor cheltuieli în valoare de 500 de milioane de lire anual, ceea ce ar reprezenta 25 la sută din actualul buget militar anual".

Rezoluția care a fost în cele din urmă aprobată este formulată după cum urmează: „După părerea conferinței, ținînd seama de necesitățile pe care le impune progresul social și de faptul că prin politica dusă de guvernul precedent cheltuie

lile militare au sporit, aceste cheltuieli trebuie să fie reduse, mai ales în condiţiile sporirii copleşitoare a forţei nucleare de care dispun Statele Unite şi Uniunea Sovietică. Conferinţa atrage atenţia asupra grelei poveri care apasă venitul naţional prin menţinerea unor baze militare învechite în străinătate şi cere guvernului ca, în cadrul actualei revizuiri a cheltuielilor militare, să ia în considerare factorii amintiţi, astfel încît poporul să scape de povara tot mai grea a cheltuielilor militare, iar guvernul să poată folosi sumele economisite în acest mod pentru îndeplinirea măsurilor urgente cu caracter economic şi social pe care le prevedea manifestul laburist alcătuit înaintea ultimelor alegeri generale".

Desigur, guvernul proclamă sus şi tare că depune toate eforturile pentru reducerea cheltuielilor militare dar pînă acum nu s-a înregistrat nici o încercare de reducere a angajamentelor militare asumate de Marea Britanie, iar străduinţele de utilizare mai eficientă a resurselor militare existente nu au dat nicidecum rezultate spectaculoase. Care este opinia predominantă în Marea Britanie rezultă şi din unele articole apărute în ziare ca *Times* sau *The Guardian* unde se argumentează că „trebuie să reducem obligaţiile noastre militare fie în Asia de sud-est, fie în Orientul Mijlociu, fie în Europa". Desigur, stînga laburistă este de părere ca reducerea să fie efectuată în toate aceste regiuni.

Conducerea partidului laburist a folosit o tactică asemănătoare şi în cursul dezbaterilor de politică externă. Atît primul ministru Wilson cît şi ministrul de externe Stewart au ţinut discursuri admirabile, iar conducerea partidului a difuzat texte atrăgătoare, în care era vorba despre dorinţa guvernului de pace prin negocieri, despre necesitatea întăririi O.N.U., fiind argumentate în acelaşi timp ideea rolului britanic în Asia de sud-est şi sprijinul pentru politica americană din Vietnam, ca şi cum acestea nu ar fi incompatibile cu dorinţa de pace a guvernului. Fără îndoială, guvernul doreşte pacea pe orice cale, în afară de retragerea sprijinului acordat politicii americane. O rezoluţie critică la adresa guvernului a fost înfrîntă cu 4 065 000 de voturi faţă de 2 284 000 de voturi în favoarea ei. Rezoluţia cu privire la Vietnam era formulată astfel :

„Prezenta conferinţă constată cu îngrijorare continuarea războiului din Vietnam care provoacă moartea sau mutilarea bărbaţilor, femeilor şi copiilor, şi care s-ar putea extinde pe continentul asiatic sau chiar în întreaga lume. Conferinţa, considerînd că Marea Britanie poate exercita o acţiune de mediere numai dacă se va situa pe o poziţie independentă, cere guvernului să se desolidarizeze de politica şi acţiunile militare ale Statelor Unite în Vietnam, şi cere de asemenea ca guvernul să se adreseze Uniunii Sovietice, copreşedintă a conferinţei de la Geneva cu privire la Vietnam, în vederea convocării din nou a acestei conferinţe şi soluţionării paşnice a conflictului vietnamez. În acest scop, conferinţa recomandă guvernului să se adreseze Statelor Unite şi să le ceară să înceteze bombardamentele asupra Vietnamului de nord şi să consimtă să ducă negocieri cu Frontul Naţional de Eliberare din Vietnamul de sud şi cu celelalte părţi implicate în conflict. Conferinţa declară că orice reglementare paşnică trebuie să se întemeieze pe acordurile de la Geneva din 1954, care ar putea asigura instaurarea unui guvern cu adevărat reprezentativ pentru dorinţele poporului vietnamez".

Stînga partidului laburist este nemulţumită dar nu surprinsă de modul în care au decurs lucrările conferinţei. Era de aşteptat ca dezbaterile să reflecte dorinţa membrilor de rînd ai partidului ca guvernul să-şi continue activitatea. În acelaşi timp, cei de stînga sînt neliniştiţi de orientarea spre dreapta, tot mai marcată, a politicii guvernului, în special în ce priveşte aspectele militare şi externe, temîndu-se că această orientare va duce la o situaţie economică de natură să-i lipsească pe alegători de roadele aşteptate ale victoriei laburiste din ultimele alegeri. De aceea, stînga laburistă consideră că trebuie să continue să urmărească în mod critic orientarea proamericană a guvernului, încercările acestuia de a obliga sindicatele să subscrie la o politică economică inechitabilă, care dă impresia că ar urmări mai mult salvarea capitalismului decît construirea bazelor socialismului. Evenimentele dovedesc că atitudinea stîngii este justă şi că ea va fi adoptată de tot mai mulţi dintre membrii de rînd ai partidului. Lupta va fi îndelungată şi grea ; ea nu va fi probabil cîştigată pînă la următoarele alegeri, dar — indiferent de rezultatul acestor alegeri — lupta va continua.

Londra, 5 octombrie

Agricultura în cooperarea internaţională

Luni 4 octombrie a avut loc semnarea aranjamentului de colaborare ştiinţifică şi tehnică între Consiliul Superior al Agriculturii al Republicii Socialiste România şi Ministerul Agriculturii Franţei, aranjament care prevede schimburi de specialişti pentru studii şi documentare în domeniul agriculturii, silviculturii, industriei alimentare şi economiei apelor, de informaţii ştiinţifice, tehnice şi material biologic, precum şi teme de cercetare ştiinţifică de interes reciproc.

După semnarea aranjamentului, în cadrul unei conferinţe de presă, ministrul agriculturii Franţei, EDGARD PISANI, a împărtăşit presei impresiile sale privitoare la vizita pe care a făcut-o în ţara noastră şi despre care s-a relatat în ziare. Reproducem mai jos consideraţiile d-sale în ce priveşte rolul pe care-l are agricultura ca teren pentru dezvoltarea cooperării internaţionale.

După părerea d-sale, una din problemele cele mai complexe ce se pun în faţa agriculturii mondiale din ţările nesocialiste este aceea a desfacerii, a comercializării produselor agro-alimentare : „În mod practic se constată că există o piaţă mondială pentru produsele agricole care reprezintă un procent foarte scăzut din producţia şi consumul produselor agricole. Aceasta constituie o perturbare foarte gravă pentru întreaga agricultură. Chiar dacă luăm ca exemplu zahărul, care — alături de cereale — ar trebui să fie unul din cele mai importante produse în domeniul schimburilor, vedem că volumul comerţului atinge totuşi abia 12—13 la sută din totalul producţiei. Deci chiar şi pentru zahăr schimburile internaţionale nu reprezintă decît un procent relativ slab din totalul producţiei".

Dificultăţile nu sînt egale pentru toate ţările, ele fiind suportate în primul rînd de către ţările în curs de dezvoltare, producătoare de mărfuri agricole.

Fenomenul la care se referea ministrul francez al agriculturii se manifestă sub forma înrăutăţirii raportului de schimb dintre preţurile produselor agricole, — care au tendinţa de a scădea pe piaţa mondială — şi preţurile produselor industriale, — care înregistrează creşteri sistematice. Dat fiind că ţările în curs de dezvoltare sînt dezavantajate de această evoluţie, există în momentul de faţă un paradox :

„Sînt mobilizate mijloace importante pentru a veni în ajutorul ţărilor în curs de dezvoltare, care sînt în marea lor majoritate ţări agrare. Li se dau bani şi produse de care ele au nevoie, dar atunci cînd sînt cumpărate produsele lor, li se plătesc preţuri derizorii. Cu alte cuvinte, pe de o parte, ţările în curs de dezvoltare sînt ruinate din cauza preţurilor foarte scăzute, iar pe de altă parte, se încearcă să se compenseze aceste deficite, cel puţin în parte, printr-un ajutor.

Oare soluţia cea mai bună n-ar fi căutarea unui remediu mondial, stabilit de comun acord, pentru găsirea celor mai bune soluţii atît în folosul economiei noastre naţionale, cît şi a ţărilor în curs de dezvoltare ?"

Evoluţia lucrurilor este îngrijorătoare : „Politica agricolă promovată astăzi este atît de puţin rezonabilă încît se pune întrebarea în ce situaţie se va găsi omenirea în jurul anului 2 000. Creşterea nevoilor este mult mai mare în momentul de faţă decît creşterea producţiei. Iată un alt obiectiv al omenirii, sau, dacă vreţi, două şi chiar trei obiective mari ale omenirii : lupta împotriva foametei, independenţa dezvoltării ţărilor în curs de dezvoltare, dezvoltarea normală a agriculturii naţionale. Iată trei obiective care mi se par fundamentale".

Referindu-se la rolul agriculturii, dl E. Pisani arăta că ea este un vast teren pentru dezvoltarea cooperării internaţionale : „Aceasta este una dintre ideile mele fundamentale pe care o voi susţine încă o dată la Roma la reuninea F.A.O. din noiembrie 1965. Adaug că relaţiile internaţionale în domeniul agricol, care pun în cauză interese evidente, capătă o importanţă decisivă. Cine şi-ar fi putut închipui acum 50 de ani că o parte importantă din dezbaterile internaţionale se vor învîrti în jurul problemelor agricole şi că adesea problemele agricole constituie obiectul cel mai însemnat al discuţiilor internaţionale ale diplomaţilor ? Nu există discuţie diplomatică care să nu se învîrte şi în jurul agriculturii. Şi de aici înainte, în problemele schimburilor internaţionale, o parte importantă o va ocupa agricultura şi deci evoluţia problemelor agricole în acest ansamblu are o influenţă decisivă asupra evoluţiei relaţiilor internaţionale. Amintiţi-vă de importanţa problemelor agricole în discuţiile G.A.T.T. la Geneva, ca şi de amploarea luată de problemele agricole anul trecut la Conferinţa O.N.U. pentru comerţ şi dezvoltare".

A XVI-a ANIVERSARE A R. D. GERMANE

Ewald MOLDT

ambasadorul R.D. Germane la București

despre

- **dezvoltarea economiei și comerțului exterior al R.D. Germane**
- **perspectivele relațiilor multilaterale dintre R.D. Germană și Republica Socialistă România**

Cu prilejul celei de a XVI-a aniversări a Republicii Democrate Germane, revista **Lumea** a adresat cîteva întrebări ambasadorului R. D. Germane în Republica Socialistă România, Ewald Moldt. Publicăm răspunsurile :

– Care sînt în momentul de față principalele preocupări ale guvernului R. D. Germane în vederea dezvoltării pe mai departe a economiei naționale ?

— În cei 16 ani de la înființarea Republicii Democrate Germane — primul stat al muncitorilor și țăranilor pe pămînt german — oamenii muncii din țara noastră, muncind cu abnegație și biruind multe greutăți, au creat sub conducerea P.S.U.G. bazele construcției socialismului. Republica Democrată Germană, pe al cărei teritoriu se producea în anul 1936 numai 36% din producția industrială a Germaniei, unde nu existau multe ramuri industriale importante și unde, la sfîrșitul celui de al doilea război mondial, aproximativ 45% din capacitățile industriale existente erau distruse, s-a dezvoltat impetuos în acești 16 ani, ajungînd pe plan mondial unul din primele 10 state industriale. Noi producem mai multe mărfuri decît statul german, de 4 ori mai mare, de acum 30 de ani. Producția industrială a Republicii Democrate Germane a depășit anul trecut valoarea de 100 miliarde, iar anul acesta va fi probabil de 122 miliarde mărci. Vă dați seama ce eforturi mari a presupus aceasta, dacă luăm în considerație că R.D.G. este o țară relativ săracă în materii prime și că economia națională trebuie dezvoltată în toate direcțiile, în condițiile complicate ale scindării Germaniei.

La Congresul Partidului Socialist Unit din Germania, care a avut loc în anul 1964, s-a stabilit programul construcției desfășurate a socialismului. Sarcina centrală, pînă în 1970, constă în dezvoltarea mai departe a economiei naționale a R.D.G. pe baza celui mai înalt nivel al științei și tehnicii, în creșterea necontenită a productivității muncii și în atingerea nivelului mondial cu privire la calitatea și la prețul de cost al produselor. Pornind de la nivelul obținut în economia națională, s-a elaborat un nou sistem economic al planificării și conducerii economiei naționale, care în momentul de față se aplică în practică. Producția industrială brută urmează să crească pînă în anul 1970 cu 54%.

O importanță deosebită capătă transformarea socialistă a agriculturii. În anul 1964 țăranii cooperatori au obținut o recoltă necunoscută pînă acum în această parte a Germaniei. În momentul de față obiectivul nostru este de a mări și pe viitor producția agricolă prin aplicarea unor metode de producție industriale.

Ramurile principale ale economiei naționale sînt : chimia, a cărei pondere în producția industrială brută va crește pînă în anul 1970 de la 15,8 la 17,9%, electrotehnica și electronica, a căror pondere va crește de la 8,9 la 11,2% și construcția de mașini, a cărei pondere va crește de la 26,8 la 29,9%.

– Ce date semnificative ne puteți comunica în legătură cu evoluția comerțului exterior al R. D. Germane ?

— Datorită dezvoltării apreciabile a produselor industriale destinate exportului și nevoilor mari ale R.D.G. în ce privește importul de materii prime, produse semifabricate și finite, cît și în instalații industriale complete, R.D.G. a devenit în sistemul comerțului mondial un partener interesant și stimat, cu atît mai mult cu cît R.D.G. respectă strict principiile comerciale ale stimei reciproce, egalității în drepturi și folosului reciproc.

În anii trecuți, rata creșterii anuale a comerțului exterior a fost în medie de 9%, un rezultat obținut de puține țări. În 1964 volumul comerțului exterior al R.D.G. a depășit 22 miliarde mărci. Pînă în 1970 el va crește la aproape 30 miliarde mărci, în special datorită comerțului cu produse ale industriei prelucrătoare de metal. Exportul și importul de mașini și instalații industriale complete va crește cel mai mult.

Cu privire la calitate și capacitate, industria R.D.G. oferă astăzi multe produse care se bucură de o înaltă apreciere pe piața mondială. Mărturie stau Tîrgurile de mostre de la Leipzig. În special tîrgul din primăvara și toamna acestui an au dovedit că oferta de mărfuri a Republicii Democrate Germane s-a caracterizat printr-un număr sporit de produse.

Baza comerțului nostru exterior o formează relațiile economice numeroase și strînse cu țările socialiste. Ponderea lor în întregul volum al comerțului exterior al R.D.G. a fost în anul 1964 de 76,5%. În aceeași măsură, R.D.G. este preocupată de dezvoltarea continuă a comerțului cu țările dinafara sistemului socialist.

S-a dovedit că cele mai bune relații comerciale există cu acele țări cu care s-au stabilit, pe baza unor acorduri interstatale de lungă durată, baze solide pentru relații comerciale multilaterale. Un exemplu grăitor este dezvoltarea relațiilor noastre cu Republica Arabă Unită. Volumul exportului și importului din principalele țări capitaliste a crescut repede începînd din 1964. Tratativele comerciale pe 1965 prevăd o creștere considerabilă a schimbului de mărfuri. Cu Franța s-a convenit la un volum cu 80% mai mare decît cel precedent. Cu Belgia s-au încheiat liste comerciale care prevăd, față de 1964, o creștere cu peste 60%. Cu Italia, volumul a crescut cu 22%, iar cu Olanda — cu 35%. Astfel, schimburile de mărfuri ale R.D.G. cu țările capitaliste ale Europei au crescut, în primele 6 luni ale anului 1965, cu aproximativ 18% față de aceeași perioadă a anului trecut. Această dezvoltare caracterizează tendința R.D.G. de a lărgi în mod sistematic comerțul. În același timp, ea dovedește că cercurile economice ale acestor state și-au dat seama că lărgirea continuă a comerțului cu R.D.G. înseamnă pentru ele un avantaj. Diferite încercări, din partea anumitor cercuri din Germania apuseană, de a împiedica această dezvoltare, cît și anumite măsuri în cadrul C.E.E. întreprinse în această direcție, nu pot schimba situația.

– Cum apreciați stadiul actual și perspectivele de dezvoltare a relațiilor multilaterale dintre R. D. Germană și Republica Socialistă România ?

— În calitatea mea de ambasador al Republicii Democrate Germane în țara prietenă, Republica Socialistă România, pot constata cu satisfacție că, în ultimii 16 ani, relațiile dintre țările noastre s-au adîncit în toate domeniile. Concordanța orînduirii noastre sociale și politice, precum și comunitatea țelurilor noastre constituie o bază

trainică pentru dezvoltarea relațiilor frățești.

Colaborarea noastră politică se bazează pe unitatea noastră de vederi în problemele internaționale. Astfel de constatări, ca acelea din Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu la cel de al IX-lea Congres al partidului, sau din documente semnate de reprezentanți ai Republicii Socialiste România cu privire la necesitatea încheierii unui tratat de pace german, la recunoașterea celor două state germane și la inviolabilitatea granițelor dintre aceste două state, la necesitatea soluționării pașnice a problemei germane — ca o contribuție foarte importantă în vederea creării unui sistem eficace de securitate în Europa, precum și respingerea oricărei înarmări atomice a revanșarzilor vest-germani, sînt în deplină concordanță cu politica R.D.G.

Prezența unei delegații a Partidului Socialist Unit German, sub conducerea primului său secretar, tovarășul Walter Ulbricht, la Congresul P.C.R., este o expresie a legăturilor noastre frățești și a importanței pe care o reprezintă relațiile între partidele și statele noastre.

În domeniul economic, relațiile dintre R. D. Germană și Republica Socialistă România au cunoscut o dezvoltare bună în ultimii ani. Prin consultațiile care au avut loc la începutul anului între organele de planificare ale țărilor noastre s-au creat premise pentru extinderea relațiilor economice între țările noastre și s-au deschis noi posibilități pentru mărirea schimbului de mărfuri în perioada planului de perspectivă. Datorită colaborării strînse între experții și grupele de specialiști din cadrul Comisiei comune pentru colaborarea economică și tehnico-științifică dintre R. D. Germană și Republica Socialistă România s-a realizat o muncă pregătitoare prețioasă în vederea extinderii relațiilor economice între țările noastre, cu privire la adîncirea diviziunii internaționale a muncii, la cooperarea în producție și la cercetarea științifică. Astfel, vor începe în scurt timp relații de cooperare directă, de exemplu, în domeniul producției de mecanică fină și optică.

În cadrul Acordului cu privire la colaborarea tehnico-științifică dintre R. D. Germană și Republica Socialistă România au fost duse la îndeplinire în ultimii 6 ani peste 450 de hotărîri referitoare la furnizarea de documentații tehnice și științifice și la efectuarea de vizite reciproce de studii. Dezvoltarea rapidă economică și tehnică în țările noastre oferă și în perspectivă noi și noi posibilități pentru schimbul de experiență în probleme tehnice și în producție. Cu prilejul unor călătorii prin frumoasa dv. țară am avut prilejul să mă conving de nivelul înalt al realizărilor întreprinderilor dv. industriale. Aceste impresii mi-au întărit convingerea că în scurt timp se vor oferi în mare măsură noi posibilități avantajoase pentru extinderea relațiilor noastre economice.

De linia ascendentă în schimburile noastre comerciale ne dăm seama și din faptul că Acordul comercial pentru anul 1965 a prevăzut, față de cel din 1964, o creștere cu 12% a volumului de schimburi. În realitate, se va realiza însă o creștere de aproximativ 18%. Nivelul înalt al relațiilor noastre comerciale își găsește expresia și în faptul că ponderea schimbului reciproc de mașini și instalații industriale a atins un volum mare, care este în continuă creștere. În prezent au loc tratative pentru încheierea acordului comercial de lungă durată pentru anii 1966—1970.

Relațiile culturale dintre țările noastre se dezvoltă de asemenea cu succes. La sfîrșitul anului va avea loc la București turneul ansamblului „Operei Comice" din Berlin, sub conducerea profesorului Felsenstein, — un eveniment pe care, cu asentimentul dv., îl considerăm drept un moment important în relațiile culturale dintre țările noastre.

În încheiere, vă rog să-mi îngăduiți să vă mulțumesc pentru prilejul ce mi s-a oferit, cu ocazia celei de a XVI-a aniversări a R.D.G., de a mă adresa cititorilor revistei *Lumea*, prezentîndu-le unele probleme privind Republica Democrată Germană și relațiile de prietenie dintre țările noastre. Mă folosesc cu plăcere de acest prilej, pentru a exprima poporului român sentimentele noastre de frățească prietenie și de a transmite tuturor cititorilor un cald salut.

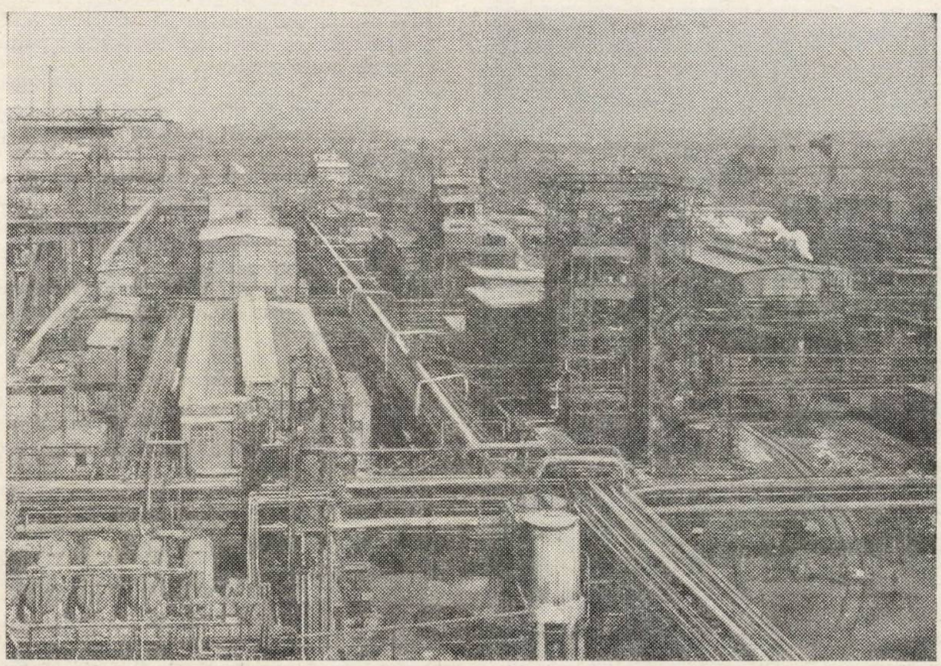

Uzinele chimice Walter Ulbricht, de la Leuna

Prof. Jean LEVADITI

despre

legăturile medicale româno-franceze

Sub auspiciile Uniunii Societăților de Științe Medicale — Societatea de patologie infecțioasă, au avut loc recent în București lucrările Congresului național de microbiologie medicală.

Profesorul Jean Levaditi, șeful delegației franceze, fiul cunoscutului savant român Constantin Levaditi, ne-a vorbit despre semnificația lucrărilor congresului și despre impresiile culese cu prilejul vizitei în țara noastră.

— Este excelent pentru cooperare și prietenie cînd oamenii de știință din diferite țări se pot întîlni așa cum s-a întîmplat cu ocazia acestui congres. Valoarea științifică a reuniunii a fost evidentă. Din seria de comunicări audiate mi-aș îngădui să semnalez pe cele ale prof. N. Nestorescu, prof. N. Cajal, prof. Mesrobeanu.

Vizita în România mi-a confirmat faptul că microbiologia română, virologia română și, în ansamblu, școala medicală română sînt la un nivel științific cu totul remarcabil și deosebit de receptive la toate cuceririle noi care se ivesc în domeniile respective.

Aș vrea să subliniez vitalitatea, entuziasmul și exactitatea în cercetare și, de asemenea, extrem de importantele mijloace puse la dispoziția cercetătorilor, ne-a spus în continuare oaspetele. Este un fapt că dispuneți în România de mari institute de studii microbiologice și virogice.

Institutul dr. I. Cantacuzino îmi era pe deplin cunoscut prin toți colegii români care au venit deja în Franța și prin lucrările pe care le citesc în analele Institutului Cantacuzino. La Institutul de inframicrobiologie, al cărui director este prof. St. S. Nicolau, care a fost elevul tatălui meu Constantin Levaditi, am văzut dezvoltarea pe care el a dat-o acestui Institut în care m-am regăsit într-o atmosferă esențialmente familială, care mi-a amintit de tinerețea mea.

Ceea ce a reprezentat pentru mine o descoperire deosebită și neașteptată, neașteptată pentru că ignoram complet structura luptei antituberculoase a școlii românești, a fost vizita la Institutul clinic de ftiziologie. Directorul Institutului, prof. A. Bulla, ne-a arătat serviciile chirurgicale, laboratoarele de microbiologie și de hematologie. Am vizitat și laboratoarele unde se fac studii funcționale ale aparatelor de respirație (unde am văzut cele mai noi aparate perfect întrebuințate). Cu ajutorul unei hărți am putut urmări tot sistemul de dispensare, sanatorii și centre spitaliere. Nu am putut fi decît extrem de impresionat de efortul care a fost făcut și de completa reușită din punct de vedere social, clinic și microbiologic a ansamblului legislației antituberculoase din țara dv.

Pentru că familia mea este originară din București și deși născut în Franța mă simt în întregime de origine română, pot să vă spun că elementul dominant al vizitei mele la București a fost emoția întîlnirii cu oameni și locuri atît de apropiate inimii mele. Am regăsit vechi amintiri familiale. Toate cele văzute în România mi-au lăsat impresia unei considerabile dezvoltări.

A. D.

Acad. ŞTEFAN BĂLAN

ministrul învăţământului

despre

BĂTĂLIA MONDIALĂ ÎMPOTRIVA ANALFABETISMULUI

Recentul Congres internaţional consacrat bătăliei împotriva analfabetismului pe scară mondială continuă să preocupe – prin implicaţiile sale multiple – opinia publică din numeroase ţări. Revista LUMEA a solicitat acad. **ŞTEFAN BĂLAN**, ministrul învăţământului, conducătorul delegaţiei Republicii Socialiste România, să prezinte cititorilor noştri modul cum s-a reflectat la acest congres, experienţa şi contribuţia ţării noastre.

Am dori să ştim care a fost scopul Congresului mondial al miniştrilor educaţiei care s-a ţinut la Teheran şi cine a participat la lucrările acestui Congres ?

Congresul mondial al miniştrilor învăţământului care a avut loc în capitala Iranului — Teheran — între 8—19 septembrie 1965 a fost convocat de Organizaţia Naţiunilor Unite pentru educaţie, ştiinţă şi cultură — U.N.E.S.C.O. — la iniţiativa şahinşahului Iranului, Mohammed Reza Pahlevi. Acest Congres a fost organizat ca urmare a Declaraţiei privind lichidarea analfabetismului adoptată la cea de a XIII-a sesiune a Conferinţei generale U.N.E.S.C.O. din noiembrie 1964.

La această reuniune internaţională a miniştrilor învăţământului au participat delegaţi din 87 de state membre şi membre asociate U.N.E.S.C.O. precum şi reprezentanţi a numeroase organizaţii internaţionale.

Congresul a urmărit stabilirea celor mai eficiente mijloace pentru înlăturarea completă a analfabetismului în lume, a unui larg schimb de experienţă între ţările care au lichidat neştiinţa de carte şi cele care sînt în curs de lichidare a acestui flagel care, din nefericire, cuprinde peste 2/5 din populaţia adultă a globului.

Cum s-au desfăşurat lucrările Congresului şi care au fost problemele mai importante ce au fost supuse dezbaterii ?

Lucrările Congresului au avut loc în marea sală a senatului iranian şi ele au fost deschise prin cuvîntul inaugural rostit de şahinşahul Iranului. Preşedinte al Congresului a fost ales dr. Haddi Hedavati, ministrul educaţiei din Iran, ca un omagiu adus ţării gazdă.

Lucrările s-au desfăşurat în şedinţe plenare şi în cadrul a trei mari comisii.

În şedinţele plenare, şefii delegaţiilor statelor participante la Congres s-au referit la problemele prevăzute în ordinea de zi, la importanţa lichidării analfabetismului şi a măsurilor privind obţinerea sprijinului opiniei publice şi participarea activă a populaţiei din toate ţările la această campanie mondială.

În cadrul discuţiilor generale, delegaţia română s-a referit la experienţa ţării noastre în acţiunea de lichidare a analfabetismului, la căile şi metodele prin care ea a fost realizată precum şi la poziţia României privind colaborarea internaţională în campania mondială de lichidare a neştiinţei de carte.

Importanţa deosebită a problemelor puse în discuţia acestui Congres a fost reflectată şi de mesajele primite din partea a 13 şefi de state şi şefi de guverne care au subliniat semnificaţia convocării Congresului mondial al miniştrilor învăţământului chemaţi să găsească mijloacele cele mai eficiente pentru înlăturarea ignoranţei, lupta contra analfabetismului fiind considerată ca o necesitate istorică a contemporaneităţii.

Cu deosebit interes a fost primit de către participanţi mesajul adresat Congresului de preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica.

Ce ne puteţi spune despre activitatea delegaţiei noastre la acest Congres ?

Înafara discuţiilor din şedinţele plenare, aşa cum am arătat mai sus, în cele trei Comisii s-au dezbătut pe larg principalele probleme privind lichidarea neştiinţei de carte pe plan mondial. Delegaţia ţării noastre a avut cîte un reprezentant în fiecare din aceste Comisii.

În Comisia I, care s-a ocupat de problemele alfabetizării şi dezvoltarea tehnică, economică şi socială, precum şi de problemele de planificare a acestei acţiuni, delegatul ţării noastre a arătat că lichidarea neştiinţei de carte în România s-a făcut pe baza unui plan, parte integrantă din planul general de dezvoltare economică şi culturală a statului. Acţiunea s-a realizat cu cheltuieli minime, întrucît la ea au participat în mod voluntar toate cadrele didactice din ţara noastră, precum şi un număr important de intelectuali, muncitori şi funcţionari, care au desfăşurat o activitate plină de devotament. S-a subliniat că, în general, cheltuielile suportate de stat pentru alfabetizarea unui adult au reprezentat cca 8—10% din totalul cheltuielilor necesare pentru şcolarizarea unui elev în primele patru clase ale şcolii generale.

În cadrul Comisiei a II-a, care s-a ocupat de problemele privind recrutarea şi pregătirea personalului încadrat la cursurile de alfabetizare, manualele, textele şi materialele de lectură, precum şi de mijloacele audio-vizuale, delegatul ţării noastre a arătat în mod concret unele concluzii care au rezultat din experienţa ţării noastre. De exemplu, s-a scos în evidenţă modul cum s-a realizat recrutarea personalului care a predat la cursurile de alfabetizare şi cum s-a asigurat pregătirea lui. De asemenea, s-a subliniat că la elaborarea manualelor, textelor şi materialelor de lectură folosite la cursurile de alfabetizare, trebuie să se ţină seamă de diferenţa de vîrstă a adulţilor, de sex, condiţiile de muncă, de preocupările personale. S-a insistat asupra conţinutului ştiinţific, legat de viaţă, pe care trebuie să-l aibă manualele, textele şi materialele de lectură, astfel ca ele să poată contribui la cunoaşterea şi stima reciprocă a popoarelor, la întărirea păcii.

Delegatul în Comisia a II-a a făcut parte şi din comitetul de redactare a proiectului de raport al Comisiei. Experienţa ţării →

Comisia a III-a a Congresului de la Teheran, ale cărei lucrări au fost prezidate de şeful delegaţiei române, acad. Ştefan Bălan

noastre a constituit o reală contribuţie la elaborarea acestui raport.

Sîntem informaţi că aţi condus în calitate de preşedinte lucrările Comisiei a III-a. Care au fost problemele dezbătute în această Comisie?

În cadrul Comisiei a III-a s-a dezbătut problema „Cooperării internaţionale în domeniul alfabetizării". S-au purtat discuţii ample cu privire la cooperarea dintre ţările în curs de dezvoltare — la cooperarea dintre ţările în curs de dezvoltare şi ţările dezvoltate, folosind sprijinul Organizaţiei Naţiunilor Unite şi diversele sale organisme şi instituţii specializate etc.

Delegaţia ţării noastre a arătat că statele interesate pot fi ajutate pe baza colaborării bilaterale sau a programelor internaţionale de asistenţă puse de acord cu programele naţionale. S-a scos în evidenţă posibilitatea ca sprijinirea acestei acţiuni să se facă şi din sumele care ar rămîne disponibile prin măsurile de dezarmare. S-a arătat, de asemenea, rolul important pe care îl are U.N.E.S.C.O. în această problemă pe plan mondial.

La sfîrşitul lucrărilor Comisiei a III-a, numeroase ţări au adus mulţumiri delegaţiei române pentru contribuţia activă pe care a avut-o la discutarea problemelor şi găsirea unor soluţii adecvate.

Care sînt principalele recomandări elaborate de Congres?

Congresul a adoptat concluzii şi recomandări care privesc, în general, toate statele şi, îndeosebi, ţările unde analfabetismul constituie o problemă în curs de rezolvare. Astfel, s-a stabilit că acţiunea de lichidare a neştiinţei de carte trebuie să se desfăşoare concomitent cu acţiunea de şcolarizare a tuturor copiilor de vîrstă şcolară, că eforturile trebuie să fie concentrate pentru alfabetizarea funcţională, că în acţiunea de lichidare a neştiinţei de carte responsabilitatea principală revine ţărilor interesate direct, că în acţiunea de lichidare a analfabetismului cooperarea internaţională are o deosebită importanţă.

S-a stabilit că un rol primordial revine Organizaţiei Naţiunilor Unite pentru educaţie, ştiinţă şi cultură — U.N.E.S.C.O. — care va trebui să înlesnească un larg schimb de experienţă între statele cu cele mai bune rezultate în acţiunea de alfabetizare, să asigure formarea unor cadre de specialitate necesare aplicării alfabetizării funcţionale, în sfîrşit să folosească toate mijloacele practice şi resursele materiale pentru lichidarea neştiinţei de carte.

În cadrul U.N.E.S.C.O. ţara noastră a adus o valoroasă contribuţie la acţiunea de lichidare a analfabetismului pe plan internaţional, prin participarea activă la reuniunile internaţionale şi popularizarea experienţei ţării noastre, prin profesori trimişi în ţările în curs de dezvoltare şi burse acordate tinerilor din aceste ţări veniţi la studii în România, prin ajutoare în material didactic şi rechizite trimise în statele cu număr mare de analfabeţi etc.

Aşa cum au demonstrat-o şi lucrările Congresului de la Teheran, Republica Socialistă România îşi va aduce şi pe viitor în cadrul U.N.E.S.C.O. contribuţia sa la acţiunea de lichidare a analfabetismului pe plan mondial, în interesul progresului şi înţelegerii între popoare, în interesul păcii.

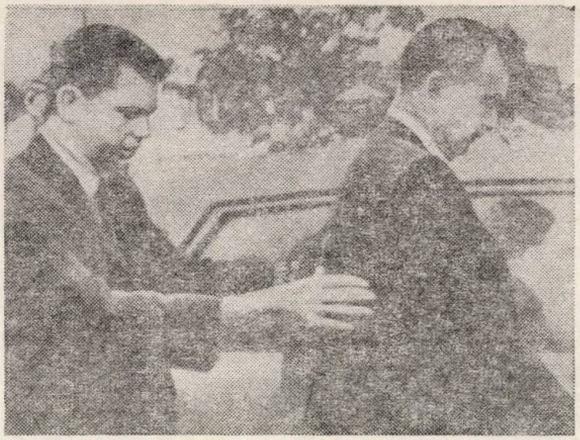

„Distinsul cetăţean" al oraşului Hayneville Thomas Coleman părăseşte victorios tribunalul, urmat de fiul său

Leroy Wilkins nu are de ce să se teamă

Achitarea aproape automată a unui alb care a ucis un negru este în contradicţie cu cele mai elementare norme de justiţie, dar în sudul Statelor Unite este tot atît de obişnuită ca şi condamnarea la moarte a unui negru care a ucis un alb.

Într-o sută de ani, jurisprudenţele de acest gen au căpătat o asemenea forţă încît orice sentinţă care n-ar ţine seama de ele ar merita să fie studiată ca o anomalie. Oricum, nimeni nu mai exclamă astăzi: „Nu cred! Nu poate fi adevărat!" aflînd despre una sau alta dintre întîmplările care atestă impunitatea asasinilor atunci cînd locuiesc la sud de Mississippi şi cînd victima lor este un om de culoare.

Se mai petrec totuşi în zilele noastre şi lucruri de necrezut. Unul dintre ele: procesul lui Thomas L. Coleman, adjutant al şerifului din districtul Lowndes, din statul Alabama, care a recunoscut că l-a împuşcat mortal pe Jonathan Daniels, un alb în vîrstă de 27 de ani, student la un seminar al bisericii episcopaliene din statul Massachusetts, şi că a rănit grav un alt alb, pe preotul catolic Richard Morrisroe, în vîrstă de 26 de ani, din Chicago, şi a fost achitat. Nu sentinţa este elementul cel mai neverosimil. În definitiv, în vremea din urmă, cam de cînd ziarele americane scriu că ultimele legi federale au inaugurat „a doua emancipare a populaţiei de culoare", rasiştii din Sud nu mai fac discriminări între albi şi negri dacă este vorba de participanţi la lupta pentru drepturile civile. Juriile nu sînt nici ele mai mofturoase. Cu şase luni în urmă, unul dintre ele nu s-a putut hotărî să-l condamne pe asasinul Violei Gregg Liuzzo. Faptul că victima era albă n-a fost considerat de judecători un motiv pentru a-i face şicane ucigaşului.

Nu poate fi adevărat şi totuşi este...

S-au îngrămădit, totuşi, în cazul Coleman, atîtea elemente neplauzibile încît întreaga afacere a ajuns să semene cu un foarte prost scenariu de film poliţist, conceput de un necunoscător al genului.

Este cu neputinţă ca pe lista celor care întruneau calităţile necesare pentru a fi aleşi juraţi în procesul lui Thomas L. Coleman, să figureze Thomas L. Coleman însuşi. Şi totuşi, dacă ziarul *Christian Science Monitor* nu minte, aşa s-a întîmplat.

Nu este de crezut ca toţi cei 12 membri ai juriului desemnat în cele din urmă, să-i fie prieteni sau vecini. Dar ziarul *New York Times* ne încredinţează că aşa s-au petrecut lucrurile. Adaugă şi amănuntul că, atunci cînd juraţii s-au retras spre deliberare, unul dintre ei i-a făcut — complice — cu ochiul, acuzatului.

Nu poate fi adevărat că sentinţa ar fi fost citită, în numele juriului, de soţia unui văr primar al inculpatului. *New York Herald Tribune* ne dă însă şi numele ei: doamna Kelly Coleman.

Să reconstituim, după relatările acestor trei ziare, crima şi procesul:

La 20 august, un grup de circa 20 de negri şi cei doi clerici au fost eliberaţi din închisoarea oraşului Hayneville, unde fuseseră deţinuţi şase zile pentru că participaseră la demonstraţii în favoarea generalizării dreptului de vot. (De notat că, în districtul Lowndes, negrii formează 80 la sută din populaţie, dar la începutul acestui an nici unul dintre ei nu figura pe listele electorale. Datorită eforturilor reunite ale unor tineri albi şi negri, veniţi din alte state, s-a obţinut înscrierea a cîteva sute de alegători negri.)

Cînd s-a aflat în oraş că militanţii pentru drepturile civile au părăsit închisoarea, Coleman, „membru al unei familii distinse", a întrerupt partida de domino pe care o juca în tovărăşia bunului său prieten „de-o viaţă întreagă" *(Christian Science Monitor)* Leon W. Crocker. Să-i reţinem numele, pentru că el va deveni principalul martor al apărării. Au plecat amîndoi spre micul magazin aparţinînd doamnei Vir-

→

Victima, Jonathan Daniels, cu cîteva zile înainte de asasinat

După ce l-a achitat pe Coleman, judecătorul Thaggard se pregăteşte pentru a se ocupa de Leroy Wilkins

ginia Varner situat în imediata apropiere a închisorii. Doamna Varner se pregătea să închidă cînd Coleman şi Crocker au intrat în magazin. Coleman avea în mînă o puşcă. Peste cîteva minute, proprietara l-a auzit pe Coleman strigînd că magazinul este închis. Imediat după aceea au urmat două împuşcături.

Ce se întîmplase ? O tînără de culoare, Joyce Bailey, care a venit să depună mărturie la tribunal — riscîndu-şi astfel viaţa, precizează unul dintre ziarele citate — a povestit că ea, împreună cu o prietenă şi cu cei doi preoţi, au vrut să intre pentru a cumpăra băuturi răcoritoare. Omul care avea o puşcă în mînă le-a strigat să rămînă afară pentru că altfel : „O să vă sfărîm căpăţînile". În acelaşi timp a tras. Daniels a căzut. Preotul catolic Morrisroe a luat-o de mînă şi au început să fugă. Al doilea glonte l-a lovit pe Morrisroe în spate, în coloana vertebrală.

Să vedem acum în ce fel a fost prezentată această crimă la proces. În primul rînd, să reţinem că un prim juriu a refuzat să-l judece pe Coleman pe baza acuzaţiei de asasinat. În faţa celui de-al doilea juriu întrunit la Hayneville, Coleman a compărut fiind acuzat doar de „omucidere". De fapt, procesul n-ar fi trebuit să aibă încă loc. Procurorul general al statului Alabama, Richmond Flowers, care atrăsese de la început atenţia că la Hayneville procesul va fi influenţat fără îndoială de martori mincinoşi, şi ca atare ar fi mai corect ca el să se desfăşoare în alt oraş, a cerut ca în orice caz el să nu înceapă decît atunci cînd va putea fi audiat principalul martor, preotul Morrisroe, aflat în prezent într-un spital din Chicago. Preşedintele tribunalului, judecătorul Thaggard, a găsit imediat soluţia. Din nou poate părea ceva de necrezut : i-a retras procurorului general dreptul de a participa la proces şi l-a ameninţat pe asistentul acestuia, Gantt, că îl va da în judecată pentru „dispreţ faţă de tribunal". Banca acuzării a fost ocupată de doi oameni numiţi de judecătorul Thaggard.

În sala tribunalului, locurile cele mai bune au fost rezervate soţiei, fiului şi celorlalte rude ale acuzatului, toţi îmbrăcaţi în haine de sărbătoare. Printre persoanele prezente, ziariştii l-au remarcat pe tînărul membru al Ku-Klux-Klan-ului, Leroy Wilkins, asasinul Violei Gregg Liuzzo, care va fi judecat din nou peste cîteva zile tot la Hayneville, şi tot de judecătorul Thaggard. „Este un proces magnific" — a binevoit el să declare presei.

Un pistol venit de nicăieri şi dispărut în neant

La capătul unui interogatoriu lung, în cursul căruia nu părea să aibă altceva de spus decît că l-a însoţit pe Coleman pentru că ştiau că militanţii pentru drepturile civile „ar putea trece pe la magazinul doamnei Varner şi ar putea, de asemenea, „să pună la cale ceva" (fără a preciza ce anume) şi că a auzit nişte împuşcături „dar din locul unde se afla n-a putut vedea mare lucru", întrebările bine ticluite i-au dat lui Crocker, principalul martor al apărării, o idee. Dintr-o dată şi-a adus aminte că Daniels „ţinea în mînă un obiect strălucitor care semăna cu un cuţit", iar preotul Morrisroe avea la el „ceva care semăna cu un pistol". În momentul în care a fost împuşcat, (din spate) Morrisroe s-ar fi îndreptat spre Coleman ameninţîndu-l cu pistolul. Bineînţeles, mărturiile celor două tinere de culoare care îi însoţeau pe preoţi şi care au declarat sub jurămînt că nici unul dintre ei nu avea nici o armă n-au fost luate în consideraţie.

Dar, ciudat lucru, asupra cadavrului nu s-a găsit nici un fel de obiect tăios, iar Morrisroe nu avea la el nici un pistol atunci cînd a fost ridicat de la pămînt.

Pentru colonelul Lingo, şeful poliţiei din Alabama, un asemenea obstacol era o jucărie. El a găsit deîndată doi „martori" care să jure că au văzut „un negru de statură mare" şi „poate şi alt negru" care ar fi luat cele două obiecte şi ar fi fugit cu ele. De unde şi-ar fi putut procura victimele aceste arme, ştiut fiind că numai cu cîteva minute în urmă fuseseră eliberate din închisoarea oraşului ? Nimeni dintre cei care au aranjat procesul nu s-a ostenit să răspundă la această întrebare.

Avocatul acuzatului, pe nume Joe Phelps, a ţinut o pledoarie înflăcărată : „Ar trebui să-i mulţumim atotputernicului că avem în mijlocul nostru un om ca Tom Coleman". Într-adevăr, utilitatea unor oameni ca Tom Coleman este de necontestat. Un singur exemplu : la începutul acestui an şcolar la Hayneville fuseseră primiţi pentru prima oară într-o şcoală „albă" patru copii negri. De la achitarea lui Coleman ei nu mai îndrăzneau să se ducă la şcoală.

În conformitate cu legile statului Alabama, cazul Thomas Coleman este închis. El nu mai poate fi tras la răspundere pentru dubla crimă comisă. „Acum, a declarat procurorul general al statului Alabama, Flowers, cei care cred că au dreptul să ucidă, să distrugă şi să schilodească au primit o autorizaţie în toată regula pentru a o face".

„Din cauza acestui proces nemaipomenit, scrie ziarul *New York Times*, asasinarea lui Jonathan Daniels va rămîne nepedepsită aşa cum a rămas şi asasinarea altor militanţi pentru drepturile civile în sudul ţării. Această pervertire a justiţiei poate satisface oraşul Hayneville dar nu poate satisface Statele Unite ale Americii."

„Achitarea lui Thomas Coleman a şocat, a produs oroare şi mînie" citim în *New York Herald Tribune*.

Mai mult poate decît sentinţa, i-a uimit şi consternat pe gazetarii americani declaraţia ministrului justiţiei al Statelor Unite, Nicholas Katzenbach : „Cred că trebuie să ne aşteptăm din cînd în cînd la asemenea lucruri. În unele zone este greu să se obţină condamnări. Este preţul pe care trebuie să-l plătim pentru a menţine sistemul juriilor, dar nu mi se pare că ar fi un preţ prea mare".

Leroy Wilkins nu are de ce să se teamă.

Felicia ANTIP

OAMENI DIN ALABAMA

Faima lui **George Wallace,** guvernatorul statului Alabama, a crescut din an în an. Ea se întemeiază pe zeci de întîmplări ca cea relatată aici, pe opoziţia îndîrjită pe care a manifestat-o totdeauna faţă de legile federale îndreptate împotriva segregaţiei. La 1 octombrie, George Wallace a convocat într-o sesiune specială Congresul statului Alabama pentru a-i cere să adopte un amendament constituţional care să-i permită să candideze din nou pentru funcţia de guvernator. Dacă va reuşi, a declarat el, va încerca în 1969 să devină candidat la preşedinţia Statelor Unite.

— Un locuitor al Alabamei, a spus Wallace, este la fel de bun ca cei mai mulţi, şi mai bun decît unii. Cred că un preşedinte din Alabama ar fi la fel de bun, şi poate chiar ceva mai bun decît unul din New York, sau poate chiar decît unul din Texas.

Alt cetăţean bine cunoscut al statului Alabama este **Robert Shelton,** vrăjitorul imperial al Ku-Klux-Klan-ului. Acum cîteva zile, posturile de televiziune americane aparţinînd companiei C.B.S. au prezentat un documentar în care se arată că în numai cîteva luni 13 membri ai Ku-Klux-Klan-ului au fost implicaţi în cinci asasinate. Nici unul dintre ei nu a fost condamnat. Victimele au fost preotul alb James Reeb, din Boston, lt. colonelul în rezervă Lemuel Penn (negru, asasinat de patru membri ai Ku-Klux-Klan-ului, dintre care doi au fost judecaţi şi achitaţi), militanţii, pentru drepturile civile Michael Schwerner, Andrew Goodman şi James Chaney, asasinaţi de şase membri ai Ku-Klux-Klan-ului, care nu au fost deferiţi niciodată justiţiei.

Originar din Alabama, curajosul ziarist alb **William Bradford Huie** a plecat la New York după ce riscîndu-şi viaţa a adunat un extrem de preţios material documentar despre crimele rasiştilor din sud. De curînd a apărut cartea sa „Trei vieţi pentru libertate", un amplu reportaj despre împrejurările asasinării lui Schwerner, Goodman şi Chaney. În aceste zile el se străduieşte să facă public adevărul despre procesul lui Thomas Coleman.

DIN
CRONICA
DIPLOMAȚIEI
ROMÂNEȘTI

Fațada Posolki Prikazului, (După o gravură de Lopașin).

SPĂTARUL NICOLAE MILESCU

Personalitatea lui Nicolae Milescu a impresionat multă vreme prin aspectul aparent singular, aventuros, pitoresc, ieșind din cadrele obișnuite ale vieții și culturii românești și reprezentînd „un caz" unic și irepetabil. A contribuit la aceasta faima excepțională a personajului pe plan european, faptul că existau multe mărturii admirative ale unor contemporani din răsărit și apus, ca și portretul colorat și sugestiv zugrăvit de Ion Neculce într-o vreme cînd spătarul intrase în legendă. În realitate, orizonturile și dimensiunile europene ale personalității lui Milescu nu sînt excepționale, ci *reprezentative* pentru orizonturile culturii românești în secolul al XVII-lea. Contemporan cu Dosoftei și Miron Costin și dintr-o generație imediat premergătoare lui Cantemir și stolnicului Cantacuzino, Milescu este numai una din ipostazele cărturarului român al secolului al XVII-lea — aplicat unei opere culturale multilaterale în care s-a văzut, pe bună dreptate, un moment de „umanism românesc".

Ceea ce trebuie subliniat îndeosebi în personalitatea lui Milescu — și s-a făcut mai puțin — este îmbinarea omului de cultură cu diplomatul și omul politic, mai exact spus, modul în care pe de o parte cultura îl ajută în misiunile sale diplomatice, creîndu-i respectul și cîștigîndu-i prietenia unor personalități de seamă, și — pe de altă parte — modul în care, la rîndul lor, aceste misiuni îi oferă posibilitatea unei experiențe practice și unei apreciabile extinderi a orizonturilor cunoștințelor sale. Dar și prin această dublă calitate, de om de cultură și diplomat, Milescu este expresia unei tradiții : în tot cursul istoriei sale, diplomația românească s-a caracterizat prin rolul important jucat de oamenii de cultură în solii și afaceri de stat : cronicarul Macarie, panegiristul lui Petru Rareș, a fost și sol domnesc la Constantinopol ; Grigore Ureche, Miron Costin, stolnicul Cantacuzino nu sînt numai culmi ale culturii românești ci și mari oameni politici, fapt care și-a lăsat amprenta asupra operei lor ; Cantemir a fost agent diplomatic al fratelui său la Constantinopol mai înainte de a deveni el însuși domn.

Prin tot ce constituie trăsăturile sale caracteristice, Milescu este, deci, un produs tipic al realităților politice și culturale românești, al tradițiilor diplomației noastre și trebuie să fie prezentat ca atare. Vom schița cîteva jaloane pentru o perspectivă din care opera sa de diplomat să fie pusă în evidență în spiritul cuvenit.

■

1649. Al 15-lea an al domniei cu ambiții de bazileu bizantin a lui Vasile Lupu, creatorul învățămîntului superior în Moldova, susținător ascultat al bisericii ortodoxe, făcător și desfăcător de patriarhi pe tronul de la Constantinopol. Cu un an înainte murea Grigore Ureche și Simion Ștefan tipărea întîia carte destinată, deliberat, tuturor românilor. Cu 7 ani în urmă reprezentanții întregului răsărit se adunaseră la Iași, unde se tipăriseră și două monumente ale limbii române : *Cazania lui Varlaam* și *Pravila lui Vasile Lupu.* Peste graniță, la școlile din Polonia întemeiate de iezuiți pe temelia studiului clasicismului greco-latin, filtrat prin dogma catolică, terminau studiile Miron Costin și acela care avea să fie cel dintîi poet român, Dosoftei. După o inițiere (probabilă) la „academia" lui Vasile Lupu, Milescu, deschizînd drumul lui Cantemir, își alegea celălalt centru de instrucție superioară al Europei răsăritene contemporane : Marea școală a Patriarhiei din Constantinopol, care, pînă la înființarea Academiei Domnești de la București, joacă ea rolul unei Sorbone a lumii ortodoxe. Aici învață greaca clasică, neogreaca și latina, face cunoștință cu clasicismul prin ochelarii bisericii ortodoxe și mai ales are ocazia să trăiască într-un centru în care se țeseau și se înnodau firele politicii europene privitoare la jumătatea de răsărit a continentului. Ca și pentru Cantemir, Constantinopolul n-a fost doar un oraș universitar, capitala unui mare imperiu de care era dependentă și patria sa, ci și orașul ambasadelor, al tratativelor diplomatice, al răscrucii de drumuri comerciale și al curentelor de idei ce agitau epoca. Era, fără îndoială, un loc propice formării unui diplomat și un punct de observație cuprinzător asupra evoluției politicii europene și a situației Imperiului otoman, intrat în decadență. Nu e de mirare că, în vreme ce Miron Costin și Dosoftei vor căuta, la nevoie, granița polonă, și vor aștepta de acolo ajutorul, Milescu va porni mai tîrziu

→

Foaia de titlu
a manuscrisului
nr. 36
din Biblioteca Națională
— Paris
„Descrierea Chinei"
de
Spătarul
Nicolae Milescu

spre Rusia : şi el şi Cantemir s-au convins, de aici, din Cetatea sultanilor, că eşichierul politicii europene se schimbă şi forţele ce intră în joc sînt altele. O ştiau, desigur, şi bine-informaţii şefi politici şi religioşi ai creştinilor din imperiu, care au văzut ceva mai tîrziu în isteţul spătar un agent abil şi permanent al noii politici de eliberare a Peninsulei Balcanice.

Ca tînăr student, Milescu participă, la reşedinţa agentului diplomatic al domnului Moldovei, la unele întîlniri semioficiale cu reprezentanţii diplomatici ai altor ţări — prilej de a se familiariza cu principiile şi stilul diplomaţiei europene a vremii. El îşi creează relaţii utile pe care va avea ocazia să le extindă.

În 1653 se întoarce în ţară. Avea doar 17 ani, dar sîntem într-o vreme cînd maturitatea socială venea repede, iar cariera politică a fiilor de boieri începea la această vîrstă. Devine secretar al domnului Moldovei, Gheorghe Ştefan, şi la 19 ani scrie prima sa lucrare, despre icoana de la mînăstirea Neamţu : acest mic opuscul a contribuit la fixarea şi răspîndirea generală a legendei despre întîlnirea lui Milescu, prilej pentru acesta să cunoască îndeaproape realităţile româneşti de aici. Acum este făcut mare spătar, dar nu stă mult în funcţie, fiindcă domnul e mazilit şi Milescu se întoarce în Moldova, devenind omul de încredere al noului domn Ştefăniţă, fiul lui Vasile Lupu, care însă moare — şi Milescu trece iar în Ţara Românească, slujind pe fiul lui Gheorghe Ghica, Grigore. Evident, Milescu era socotit un sfetnic indispensabil de toţi domnii (caz similar cu al lui Miron Costin). Grigore Ghica îl numeşte capuchehaie (agent diplomatic) la Constantinopol, probabil în 1661, şi rămîne acolo pînă în 1664. Este uşor de înţeles ce a putut însemna pentru experienţa şi relaţiile sale această nouă şedere în capitală. Este probabil că în răgazurile ce i le permitea misiunea sa diplomatică a săvîrşit Milescu marea sa operă de cultură românească : întîia traducere integrală a Vechiului Testament în limba română, după ediţia umanistă a *Septuagintei* tipărită la Frankfurt în 1597. (Originalul identificat de V. Cândea). Este, aşa cum s-a arătat, tot de către Virgil Cândea, o întreprindere de mare anvergură, operă de cărturar umanist cu con-

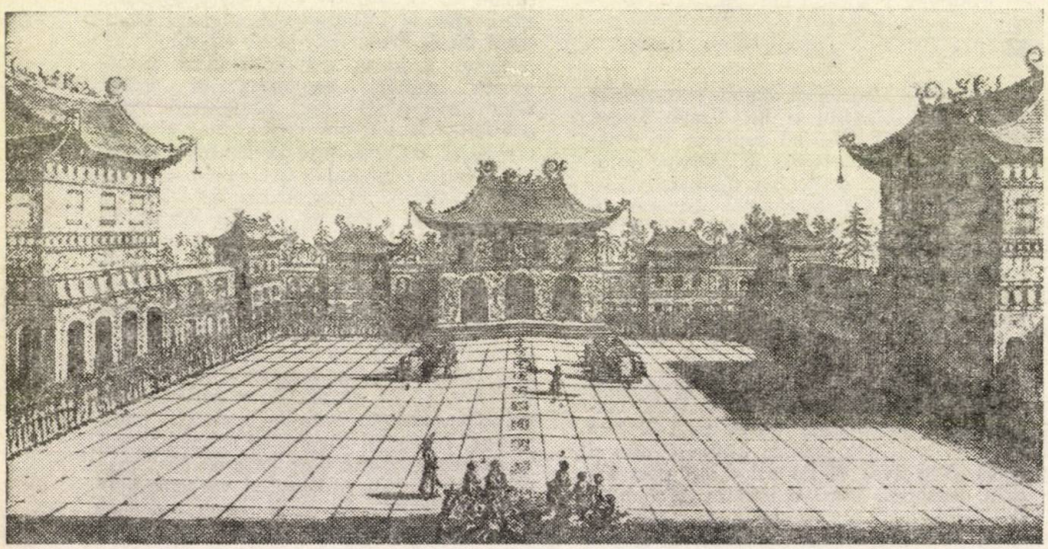

Interiorul palatului din Pekin (după o gravură de J. Nieuhoff)

Alexandru cel Bun cu împăratul Ioan al V-lea Paleologul şi la acordarea autonomiei bisericii moldovene de către împărat. Avem de-a face deci cu o scriere de glorificare a trecutului Moldovei şi a unuia din domnii celebri din trecut. Tînărul grămătic nu a fost deci uluit de Bizanţ pînă într-atît încît să rămînă paralizat de admiraţie : primul lui gest de cărturar este istoria afirmării demne a Moldovei în faţa Bizanţului creştin de pe vremuri.

În 1658 Gheorghe Ştefan este mazilit, dar Gheorghe Ghica, succesorul acestuia, apreciază meritele funcţionarului cancelariei domneşti şi-l face omul său de încredere. Abilitatea lui Milescu se manifestă curînd : primind ordin de la turci să ajute la înăbuşirea marii mişcări de eliberare condusă de Gh. Rakoczi, domnul îl însărcinează pe Milescu cu această treabă dificilă, care punea diplomaţia Moldovei în situaţii delicate. În fruntea a 1 000 de oameni, Milescu trece în Transilvania şi — spune Miron Costin — „n-au făcut zăbavă multă acolo" ci „văzînd coborîrea lui Rakoczi şi amestecate lucruri, au venit cu oastea ce să trimisese". Într-adevăr, viitorul spătar îşi alesese bine itinerarul, astfel încît să nu dea cu ochii nici de cei pe care trebuia să-i combată şi nici de aceia pe care trebuia să-i ajute !

Între 1659 şi 1660 patronul său devenind domn al Ţării Româneşti îl ia cu el şi pe secinţe hotărîtoare, întrucît premerge şi pregăteşte versiunea integrală a Bibliei tipărită în 1688.

Dar statornicia lucrurilor nu a fost niciodată prevăzută în destinele lui Milescu. În 1664 Grigore Ghica este mazilit, fiind bănuit şi de tratative cu polonii şi reuşeşte să fugă peste graniţă. Reprezentantul său la Constantinopol urmează aceeaşi reţetă, semn că nu va fi fost străin de unele din intenţiile domnului. Altfel l-am fi regăsit, ca şi pînă acum, în serviciul vreunuia din domnii următori. Avea 28 de ani şi cariera sa diplomatică în slujba politicii domnilor români ia sfîrşit, lăsînd loc acelei cariere care i-a adus gloria europeană.

După o scurtă şedere la Berlin la curtea electorului de Brandenburg, Milescu porneşte să-l găsească la Stettin pe Gheorghe Ştefan, întîiul domn pe care îl slujise. Sîntem în 1666 cînd începe o nouă misiune a acestui diplomat de pasiune, avînd ca scop repunerea pe tron a lui Gheorghe Ştefan cu ajutorul intervenţiei puterilor europene. Cine altul putea să se aventureze într-o asemenea treabă decît fostul coleg al diplomaţilor din Constantinopol şi perfectul cunoscător al ţelor ce le ţesea diplomaţia europeană ? Şi iată-l pe spătar la Stockholm, unde îşi avea fostul domn pe protectorul său, regele Carol al XI-lea. Ducea cu dînsul cererea unei măriri a subvenţiei şi o scrisoare către ambasadorul Franţei, Arnauld de Pomponne, om cult şi preocupat de o chestiune arzătoare, la ordinea zilei în Franţa : cearta dintre iezuiţi şi jansenişti. În cîteva luni, cît stă Milescu acolo, o prietenie strînsă se leagă între cei doi şi, cum ambasadorul Franţei era rudă cu celebrul doctor de la Sorbona şi apărător al janseniştilor, Antoine Arnauld, el îi cere lui Milescu o expunere a principiilor credinţei ortodoxe în care vedea unele argumente în favoarea janseniştilor. Aşa ajunge să scrie Milescu micul său tratat teologic în greacă şi latină, „Enhiridion sive stella Orientalis occidentali splendens", tipărit la Stockholm în 1667 şi trimis lui Arnauld, care publică textul latin în cunoscuta sa operă „La perpetuité de la foy", Paris, 1669. E prima scriere a unui român tipărită la Paris !

Urmîndu-şi însă misiunea, Milescu este trimis să intervină pe lîngă Ludovic al XIV-lea, care ducea o politică de alianţă cu turcii împotriva casei de Austria şi al cărui cuvînt putea deci avea greutate la sultan. Aşa se face că spătarul ajunge la Paris, unde nu-l găseşte pe rege, aflat în campanie, şi este primit de ministrul Lionne. Se păstrează însă răspunsul „Regelui soare" către Gheorghe Ştefan, în care menţionează că a primit scrisoarea prin „baronul Spetarius, fostul vostru general". Intervenţia nu dă însă rezultate imediate ; Gheorghe Ştefan moare, lăsîndu-l pe Milescu fără o ţintă precisă în activitatea sa. Se întoarce atunci în Moldova, unde domnea acum Iliaş Alexandru, născut şi crescut la Constantinopol, şi care nu ştia româneşte. Se pare că în mintea spătarului încolţeşte ideea de a nu mai lucra pentru alţii ci de a-şi pregăti propria ascensiune la tronul Moldovei. Reuşeşte în tovărăşie cu Ruset şi bazîndu-se pe prietenia cu Panaiot Nicussios, marele dragoman al Porţii, să-l mazilească pe Iliaş, dar nu înainte ca acesta să se răzbune, crestîndu-l la nas, spre a-l vindeca de veleităţile domneşti. Iliaş este înlocuit cu un om ce inspira mai multă încredere Porţii. Milescu pleacă probabil peste hotare să-şi opereze nasul ; nu-i mai dăm de urmă pînă în 1671, cînd este din nou la Constantinopol. Aici, vechiul său prieten Dositei, celebrul şi acum puternicul patriarh al Ierusalimului, îi dă o recomandare călduroasă şi-l trimite la Moscova ca ambasador neoficial al intereselor mişcării de eliberare a creştinilor din Imperiul otoman, pe lîngă puternicul împărat al tuturor Rusiilor. Ducea cu el, trecînd graniţa la 23 mai 1671 prin fortul Smolensk, o pregătire de cărturar şi mai ales o experienţă a oamenilor, ţărilor şi afacerilor diplomatice europene pe care prea puţini din funcţionarii de la „posolski prikaz" (Departamentul solilor) o mai posedau.

■

„Diplomat de carieră" — primul mare diplomat de carieră din istoria diplomaţiei noastre — Milescu îşi schimbă iarăşi teatrul de activitate. Ca om de cultură, Milescu nu rămîne străin de marele proces de înnoire a vieţii ruseşti ce se face simţit şi care va atinge apogeul în vremea lui Petru cel Mare. Milescu rămîne însă şi în Rusia ceea ce i-a plăcut să fie şi la el acasă : un negociator îndrăzneţ şi abil, un călător ce nu se teme de greutăţile călătoriilor, într-o vreme cînd nu existau decît rudimentare mijloace de transport. Cel care bătuse drumurile Europei, de la ţărmurile mereu însorite ale Bosforului pînă în ceţurile nordului şi măsurase cu paşii cheiurile Senei, are acum ocazia supremei realizări a vocaţiei sale : marea călătorie în China, pentru care totul îl indica şi totul

îl pregătise. Călătoria are loc între 1675 (3 mai) şi 1678 (5 ianuarie).

Statul rus urmărea în cea de-a doua jumătate a sec. al XVII-lea şi la începutul sec. al XVIII-lea, în afară de opera unificării, şi deschiderea accesului spre Marea Neagră şi Marea Baltică. Fără a pierde din vedere Occidentul, Rusia se îndreaptă totodată şi spre cel mai mare stat din Orient, China. O astfel de întreprindere cerea găsirea celui mai scurt drum prin Siberia. Or, despre Siberia nu se ştia mai nimic. Trebuiau stabilite relaţii diplomatice, iar Rusia urmărea să cunoască organizarea statului chinez din punct de vedere politic, economic, social şi militar. Alegerea omului potrivit pentru a conduce misiunea din China a fost făcută cu o grijă deosebită. Limbajul diplomatic, forma corespondenţei şi uzanţele protocolare (care în acea vreme şi în acea parte a lumii erau foarte ciudate şi de o rigiditate aproape hieratică), necesitau o bogată experienţă diplomatică. În acest post de mare răspundere a fost ales, fără a exista vreo altă alternativă, demnitarul moldovean Nikolai Gavrilovici Spafari, nume sub care era cunoscut Milescu la „Departamentul Solilor" din Moscova.

În timp ce Delacroix, secretarul ambasadei franceze din Constantinopol, străbătea Moldova în 1675 consemnînd în jurnalul său de călătorie situaţia acestui principat, Milescu străbătea Siberia, Mongolia şi China de nord pentru a ajunge, după un an de peripeţii, la Pekin.

Datorită unei crize politice interne, declanşată prin moartea ţarului Alexei Mihailovici şi unor probleme diplomatice rămase în suspensie, abia peste 13 ani avea să fie semnat între cele două state un tratat — prin care Rusia devenea primul stat european cu care China stabilea relaţii diplomatice şi comerciale.

Dar scrierile lui Milescu, după călătoria sa în China, rămîn de o mare valoare pentru Istoria relaţiilor internaţionale. „Jurnalul de călătorie în China" şi „Descrierea Chinei" confirmă că sarcinile imediate ale misiunii diplomatice — care a fost în mod esenţial şi o misiune de *informare* — au fost atinse. Respectînd adevărul istoric şi ştiinţific, însemnările pe hartă făcute de Milescu sînt însoţite de amănunţite şi preţioase descrieri topografice. P. P. Panaitescu arăta, în 1925, că harta lui Milescu a fost lucrată cu atîta exactitate încît s-au putut „corecta, graţie ei, erorile hărţilor imprimate în sec. XX". „Descrierea Chinei", reprezentînd o veritabilă frescă medievală a civilizaţiei chineze, s-a dovedit foarte utilă pentru contactele diplomatice dintre diferitele state şi statul feudal chinez în secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea, ajungînd numai în limba rusă la 45 de copii manuscrise.

„Jurnalul de călătorie în China" şi „Descrierea Chinei" au conferit lui Milescu celebritatea sa europeană modernă, care se adaugă numeroaselor referinţe, extrem de elogioase, din partea contemporanilor. Dar aceste două opere ca şi misiunea diplomatică de mare răspundere care le-a prilejuit ar fi fost de neconceput fără vasta cultură şi întinsa experienţă cîştigată de Milescu în ambianţa culturală şi în slujba intereselor politice ale ţării sale. Aparţinînd pe drept culturii româneşti, Milescu aparţine fără discuţie şi istoriei diplomaţiei noastre.

Ion SION

SCRISOARE DIN PARIS

Început de stagiune

Annie Girardot şi Philippe Nicaud în „Ziua broaştei ţestoase"

Toamna teatrală pariziană a debutat sub augurii cîntecului şi al dansului. Este anul comediilor muzicale. Febra Broadwayului s-a întins peste ocean, cuprinzînd şi Champs Elysées.

Trei cunoscute teatre pariziene, după modelul succeselor newyorkeze, au integrat muzica şi dansul într-o acţiune dramatică coerentă. Dar valorile prezentate sînt exclusiv europene, iar interpretarea franceză. De la Londra a debarcat pe malurile Senei „Boy-friend" (Prietenul) la Teatrul Antoine ; din Roma a sosit „Le jour de la tortue" (ziua broaştei ţestoase) la Teatrul Marigny ; iar la Theatre de Paris, comedia muzicală franceză „Deux anges sont venus" (Au venit doi îngeri).

Vreme de un an, „Ziua broaştei ţestoase" a fost în Italia un adevărat triumf. La Paris, pentru Philippe Nicaud şi Annie Girardot este un veritabil tur de forţă. Amîndoi nu părăsesc scena timp de două ore. Cîntă, dansează şi interpretează rolurile tuturor personajelor evocate, înconjuraţi de dansatori şi corişti. Annie Girardot deţine aici performanţa a nu mai puţin de zece roluri. Această „broască ţestoasă" italiană nu lasă o secundă spectatorul să răsufle, antrenîndu-l în vîrtejul unor scene comice succedate fără întrerupere. Muzica — constant fericită — cea a lui Renato Rascel, cîntăreţul-compozitor al cunoscutei melodii „A rivederci Roma", susţine acţiunea autorilor piesei, Garinei şi Giovannini, care au făcut din „Ziua broaştei ţestoase" aniversarea unui domn cu o nevastă şi o broască ţestoasă. Un menaj în care scenele „torturante" izbucnesc aidoma revoluţiilor din America de Sud, în care adevărurile se spun pe nume, se reservesc vechile acuzaţii, se reglează „conturile". Sinteza primirii făcute de public acestui spectacol ce a inaugurat stagiunea teatrului parizian, o redă *L'Aurore* : „Annie Girardot e „divină", montarea „admirabilă", „foarte nouă", „originală". Elvira Popescu — directoarea teatrului — „a obţinut un succes mare, ca şi talentul ei".

Cu „Deux anges sont venus" de Albert Husson, regizorul Pierre Mondy (bine cunoscut publicului nostru ca actor de film), a realizat un spectacol în albnegru în care 24 dansatoare de culoare freamătă de exotism în ritmurile muzicii tonice a lui Georges Garvarentz.

După un succes de nouă ani pe o scenă a Broadwayului, comedia muzicală engleză „Boy-friend" — o parodie a operetelor din anii charlestonului şi biguinei promite să facă „carieră" şi la Paris. Teatrele Chatelet şi Fontaine pregătesc şi ele pentru decembrie comedii muzicale.

La capitolul fără muzică, stagiunea teatrală de toamnă rezervă şi cîteva apariţii-surpriză : Danielle Darieux — spioană — în „Secretissimo" de Marc Camoletti ; Marie Bell în piesa lui Felicien Marceau — „Madame Princesse" ; Edwige Feuillère va abandona rolurile de re-

gină și damă cu camelii pentru a-i succeda Margueritei Moreno în piesa „Nebuna din Chaillot", a lui Giraudoux.

Pentru fantezistul, îndrăznețul și entuziastul Jacques Fabri, „Visul unei nopți de vară" va însemna prima regie semnată la Comedia Franceză. Ceea ce l-a determinat să declare : „Îmi asum riscuri enorme. Ori reușesc, ori va trebui să mă apuc de grădinărit. Mi se va putea reproșa de a fi fost prea îndrăzneț din spirit de fidelitate. Dar chiar Shakespeare a trasat calea fanteziei poetice și a visului".

În persoana Irei Wallach — a cărei comedie de caractere „Le mal de test" se reprezintă la „Comedie des Champs Elysées" — publicul parizian descoperă un Anouilh american. Autorul nu-și propune să dea „durere de cap" spectatorilor, ci dimpotrivă le stîrnește rîsul cu peripețiile unui nou „American la Paris".

La „Vieux Colombier" atotputernică este drama. În regia lui Georges Vitaly, spectacolul „El Greco" aduce în scenă un moment dramatic din viața marelui pictor în fața inchiziției. O viață desfășurată în zece tablouri, acelea reculese de Vitaly ca diapozitive din marile muzee ale Europei și pe care le proiectează ca fundal al scenei. Jean Pierre Bernard interpretează cu forță acest personaj intransigent, posedat de arta lui genială. Dar ardoarea lui rămîne uneori puțin exterioară, reproș care privește mai mult pe autor decît pe actor.

Pentru teatrul „La Madeleine" André Maurois a adaptat un Bernard Shaw —, „Don Juan aux enfers" —, dispunînd de o distribuție strălucită. Pierre Brasseur — diavolul (cum este de obicei), Paul Meurisse (Don Juan) și Jacques Dumesnil (comandorul) iar Martine Sarcey în rolul Dona Ana, a înfrînt pe cei trei domni.

„Gaîté Montparnasse" va prezenta o piesă antimilitaristă. E vorba de „Gustarea generalilor" a lui Boris Vian, care satirizează tipul generalului belicos. Conținutul îl exprimă lapidar trei replici ale piesei :

— Quel est le pluriel de général ?
— Des généraux.
— Non... Des générés...

Drame, comedii muzicale, farse. Acestora din urmă li s-au consacrat cîteva teatre pariziene, în timp ce altele au preferat să reînnoiască afișele de anul trecut, încrezătoare în reeditarea succeselor de public și, deci, de casă.

La teatrul „Ambigu" — o voce tristă răspunde la telefon : — Păstrăm „Copiii inimii" pînă la epuizare. După... vom fi supuși demolării pentru a lăsa loc unui imobil nou.

Să abandonăm însă deocamdată lumea teatrală și, urmînd malul drept al Senei, să ne îndreptăm spre Muzeul de artă modernă. Profilul lui obișnuit s-a schimbat temporar. Consacrații au dispărut peste noapte și tot peste noapte au intrat aici tinerele talente, multe dintre ele aflate mai curînd în stadiul experienței decît al afirmării.

Nu e vorba numai de pictură ori de sculptură, ci de întreg evantaiul artelor. De o veritabilă chermesă a artelor oferită de cea de a „IV-a Bienală a Parisului" (eveniment cultural central al sezonului, organizat de Asociația Franceză pentru manifestarea bienală și internațională a tinerelor talente) deschisă pentru cinci săptămîni și rezervată, ca și precedentele, tinerilor artiști care n-au depășit vîrsta de 35 de ani și ale căror creații expuse aici au fost realizate în ultimii patru ani.

O mie de pictori, sculptori, gravori, decoratori, desenatori, din 60 de țări, animă secțiile de arte plastice care — spre deosebire de cele ale altor ani — nu ocupă sălile muzeului aproape în întregime. Partea leului revine aci „lucrărilor în echipă", de natură să pună în valoare cercetările în comun. Ele sînt elementul original al Bienalei Parisului, una din manifestările ei cele mai spectaculoase. „Lucrările în echipă" permit tinerilor aparținînd diferitelor discipline să coopereze (pictori, sculptori, arhitecți, poeți, ziariști, compozitori) realizînd teme ca : un oraș din material plastic, o grădină de iarnă, un centru de distracții în aer liber și chiar un adăpost anti-atomic etc. Își dau întîlnire astfel tineri artiști dintre cei mai reprezentativi ai noilor tendințe în pictură și sculptură, ca Dufrène, Smerk, Deschamps, Jacquet și alții. Acest element original al expoziției are și o anumită semnificație. Apare pregnant în primul plan preocuparea artistului de astăzi nu numai pentru tablou, dar de asemenea față de artă în oraș, de realizare a idealului estetic urban prin conjugarea tuturor eforturilor artistice. Pe un ecran circular se oferă cîteva minute, zilnic, spectacolul simultan al prezentării acestor „opere colective", cu ajutorul unui aparat ingenios „Cycloton" care permite nouă proiecțiuni simultane și sonorizate.

Cele mai recente momente ale artei tinerilor pictori și sculptori pe care le consemnează Bienala Parisului permit cîteva constatări nu lipsite de interes. Lîngă ceea ce se produce autentic, interesant și promițător, se întîlnește și o apreciabilă cantitate a ceea ce poate fi mai crispant, mai neliniștitor și mai neplăcut. În acest paradis, în bună parte al inutilului, al absurdului și al calamburului estetic, dominat de „Pop Art" și de „Op Art" dacă ar fi pătruns Matisse, ar fi văzut cît de opusă este în general creația de avangardă a artelor plastice (în special din Occident) față de ceea ce vroia el să fie arta : un calmant cerebral al omului epuizat de orașe, ceva „analog unui fotoliu bun".

Dar Bienala Parisului nu este numai o expoziție rezervată artelor plastice, cu toate că creațiile de acest gen se numără cu sutele. La Bienală au loc și o serie de manifestări în care se prezintă lucrări ale avangardei teatrale, muzicale și cinematografice mondiale.

În cele trei etaje ale muzeului se va desfășura fără întrerupere, pînă la 3 noiembrie, de la „minuit à midi", „cea mai vastă chermesă artistică a lumii", după expresia revistei *Arts*. Se pot petrece la Bienală ore dintre cele mai agreabile (evident cu rezerva „de gustibus") asistînd la reprezentarea a nu mai puțin de 50 de filme despre artă (27 fiind franceze), a 10 spectacole dramatice din repertoriul „teatrului experimental", 18 piese diferite (din care 12 inedite), 4 spectacole de dans, un spectacol de marionete experimental, filme de televiziune cu subiectele cele mai variate, colocvii ale tinerilor poeți (secție mai slabă și mai puțin reprezentativă a tinerei poezii actuale), cabarete literare..

În secția tinerilor virtuozi se audiază compoziții de muzică de cameră, simfonică, folclorică și jaz, înregistrări ale țărilor participante.

Între acestea pot fi auzite și compozițiile tinerilor muzicieni români Gheorghe Costinescu, Liviu Glodeanu și Adalbert Winkler. De altfel, România este prezentă și în alte secții ale Bienalei Parisului. Cu producțiile Romfilm „Arta monumentală", „Covor țărănesc din România" și „Alexandru Ciucurencu", tinerii cineaști Nina Behar și Erich Nussbaum reținatenția miilor de spectatori parizieni și străini amatori de „filme de artă", care le pot viziona aproape zilnic timp de trei ore.

Patru nume — 16 lucrări, iar pe frontispiciu tot „România" : Vladimir Șetran, Victor Cupșa, Octav Grigorescu și George Apostu sînt, cu operele care le prezintă, reflecînd bogate resurse și tradiții ale poporului român, mesagerii tinerei noastre generații de artiști plastici la Bienala Parisului.

Dar nu este singura prezență a artei plastice contemporane românești la Paris. Simultan, dar de cealaltă parte a Senei, galeria „Passeur" găzduiește expoziția „Pictura contemporană românească", unde Ion Gheorghiu, Spiru Chintilă, Vladimir Șetran și Ion Pacea, prin operele expuse, devin tot mai familiari publicului parizian.

Dana GHEORGHIU

Paris, octombrie 1965

O scenă din „Boy friend"

Filmul ştiinţific în lumea de azi

În Capitală se desfăşoară lucrările celui de al XIX-lea Congres al Asociaţiei Internaţionale a Filmului Ştiinţific (A.I.C.S.) precum şi Festivalul Internaţional al Filmului de Ştiinţă Popularizată. La lucrări iau parte 169 de reprezentanţi din 18 ţări şi se prezintă un număr de 152 de filme de cercetare ştiinţifică, de popularizare şi de învăţămînt superior.

Preşedintele Asociaţiei americane a filmului ştiinţific şi preşedinte al Asociaţiei Internaţionale a Filmului Ştiinţific, **RANDALL M. WHALLEY,** ne-a vorbit despre activitatea depusă pe acest tărîm, în scopul slujirii înţelegerii şi cooperării între statele lumii, pentru progresul întregii omeniri.

– Care este după părerea dumneavoastră locul pe care-l ocupă filmul ştiinţific în viaţa contemporană ?

— Filmul ştiinţific este un mecanism deosebit de important pentru a asigura o largă difuzare progreselor ştiinţei întrucît în zilele noastre este necesar să aflăm căile pentru a cunoaşte semnificaţia evenimentelor ce au loc în lumea ştiinţei. Căci ştiinţa ne ajută în producerea unui număr cît mai mare de alimente şi în crearea unui număr sporit de bunuri materiale spre binele oamenilor, în folosul economiei mondiale. Ştiinţa ne oferă singura bază pentru a face cu putinţă dezvoltarea şi răspîndirea tehnicii.

Iar filmul ştiinţific, filmul de popularizare ştiinţifică, are o mare însemnătate pentru a înlesni cercurilor celor mai largi de a înţelege rolul ştiinţei. Filmul ştiinţific are variate aplicaţii. Noi, oamenii de ştiinţă, îl utilizăm pentru a atesta rezultatele cercetărilor noastre. Iar, pretutindeni în lume, cadrele didactice atît din şcoli cît şi din universităţi au putinţa să sporească, cu ajutorul filmului de învăţămînt, eficacitatea lecţiilor predate.

– Care sînt, în acest sens, iniţiativele pe care le-a luat Asociaţia Internaţională a Filmului Ştiinţific pentru a asigura colaborarea în domeniile la care vă referiţi, între ţările lumii ?

— Asociaţia noastră, cu sediul la Paris, se preocupă de aproape douăzeci de ani de îmbunătăţirea schimburilor de informaţii ştiinţifice între toate ţările lumii. Important este faptul că ea foloseşte experienţa şi realizările ştiinţifice din fiecare ţară. Pentru aceasta, A.I.C.S. colaborează cu asociaţiile naţionale ale filmului ştiinţific din numeroase ţări. Aproape 30 de ţări sînt membre ale A.I.C.S.

De curînd, am dus la bun sfîrşit un proiect al U.N.E.S.C.O., o anchetă asupra rolului pe care-l atribuie cadrele didactice din felurite instituţii de învăţămînt filmului ştiinţific. Acesta a fost un proiect important întrucît ne-a îngăduit să tragem concluzii de pe urma experienţei profesorilor şi, astfel, vom fi în măsură să producem în mod cît mai judicios filme de învăţămînt, filme de educaţie. Iată un aspect de seamă al cooperării.

Noi încurajăm, de asemenea, înfiinţarea în fiecare ţară de servicii centrale de informaţii iar prin secretariatul nostru de la Paris vom avea posibilitatea să dispunem de un mic centru căruia i se vor putea adresa toate ţările pentru a cere informaţii în legătură cu progresele filmului ştiinţific. Posibilităţile de colaborare sînt foarte mari. Totodată însă sînt şi foarte grele datorită limbii, diferenţelor de cultură — dar noi putem depăşi aceste dificultăţi.

Multă lume crede că filmul ştiinţific sau ştiinţa în sine pot fi folosite numai de către ţările înaintate, cu o cultură avansată şi o industrie modernă. Acest lucru nu e adevărat. Filmul ştiinţific poate fi de un real ajutor în sporirea cunoştinţelor şi dezvoltarea accelerată a ţărilor din Africa, America Latină şi Asia, atît în probleme de învăţămînt şi educaţie cît şi în agricultură şi industrie. Filmele ştiinţifice produse în lumea întreagă sînt folosite în ţările amintite pentru a atinge un nivel de dezvoltare mai ridicat în producţia de alimente şi alte bunuri materiale.

– Cum apreciaţi lucrările prezentului Congres care se desfăşoară la Bucureşti ?

— Sîntem foarte bucuroşi că Congresul A.I.C.S., al cărui preşedinte sînt în acest an, are prilejul să se desfăşoare la Bucureşti. Exprimîndu-ne bucuria că ne aflăm aici, apreciem totodată activitatea comitetului român de organizare. Organizarea Congresului este foarte bună — atît primirea noastră cît şi lucrările pregătitoare pentru buna desfăşurare a Congresului au fost judicios efectuate.

Personal, sînt încîntat să iau cunoştinţă de creşterea producţiei de filme ştiinţifice în România. Primul film a fost produs în 1921, dar mari progrese s-au realizat îndeosebi în ultimii 5—6 ani. În prezent, dumneavoastră produceţi în România multe, multe filme foarte bune. Acesta este un lucru valoros nu numai pentru români ci şi pentru toţi cei care au ocazia să vizioneze şi să se folosească de aceste pelicule. Nădăjduim de asemenea că filmele ştiinţifice realizate în alte ţări vor fi apreciate ca utile şi pentru dv.

Interviu realizat de
Eugen ATANASIU

ZIARE DESPRE ZIARE

„24 Heures"

Anul acesta cel mai îndrăznet act din presa franceză este apariţia noului cotidian parizian al lui Marcel Dassault, **24 Heures.**

La 73 de ani, Marcel Dassault este un autentic talent în domeniul proiectării şi producţiei de avioane, şi un nu mai puţin autentic magnat al presei în maniera tradiţională. El a construit cele mai reuşite avioane militare franceze de după război (avioanele „Mystere" şi „Mirage"), dar nu a călătorit pe bordul unui avion decît o singură dată în viaţă, atunci cînd s-a înapoiat de la Buchenwald unde fusese deţinut. Are reputaţia de a fi de departe omul cel mai bogat din Franţa.

Relaţiile sale cu generalul de Gaulle sînt ciudate. Deşi se afirmă că Dassault a contribuit la fondurile partidului gaullist — şi este cunoscut în redacţiile multor ziare sub numele de „domnul Forţa de şoc" deoarece forţa de şoc nucleară a Franţei este formată din avioanele lui, — principalul organ de presă deţinut pînă în prezent de Dassault, săptămînalul ilustrat **Jours de France,** a avut în cursul războiului din Algeria o puternică nuanţă „Algérie française" (în consecinţă antigaullistă).

Variantă de proporţii mai mici şi cu orientare de dreapta a publicaţiei **Paris Match,** aparţinînd prietenului său Jean Prouvost, **Jours de France** nu a fost niciodată un succes, şi înaltul comandament al lui Dassault a reuşit o performanţă extraordinară transformînd această publicaţie dintr-un periodic în declin într-o revistă feminină înfloritoare, concurentă puternică a revistei **Elle,** editată de Hachette.

Această performanţă l-a lipsit în schimb pe Dassault de o platformă de pe care îşi putea face cunoscute ideile despre lume, şi circulă insistent zvonul că noua publicaţie **24 Heures** este menită să constituie o asemenea platformă. Dar care sînt astăzi aceste păreri ? Dassault este atît de ascuns încît nimeni nu s-a aventurat vreodată să prezică dacă noul său ziar de dimineaţă va fi pentru sau contra generalului de Gaulle sau a succesorului acestuia în alegerile prezidenţiale din decembrie. Majoritatea personalului de la **24 Heures** provine de la **Jours de France.** Cotidianul va publica zilnic patru pagini de fotografii în culori, şi directorul lui recunoaşte că va fi destinat „tinerilor".

În legătură cu cotidienele pariziene au existat şi alte acţiuni interesante. **Le Parisien Libéré,** principalul cotidian de dimineaţă (care împreună cu **Paris Jour** va suferi greul atacului lui Dassault) studiază publicarea unei ediţii de duminică.

Dar evenimentul de departe cel mai senzaţional din ultimele săptămîni a fost bătălia din cadrul grupului Prouvost (cuprinzînd **Paris Match, Marie-Claire, Télé-7-Jours, Le Figaro)** care a ieşit la iveală în mod spectaculos în urma actualei crize din industria franceză a zahărului.

În esenţă, grupul Prouvost nu a fost „grupul Prouvost" decît cu permisiunea tacită a lui Ferdinand Beghin, vechi prieten al lui Prouvost şi proprietarul celei mai mari firme de rafinării de zahăr din ţară. De fapt, deşi domneşte necontestat asupra imperiului textil Prouvost din nordul Franţei, Prouvost nu deţine decît aproximativ 48 la sută din acţiunile ziarului **Le Figaro** şi ale revistei **Marie-Claire** şi 50 la sută din acţiunile revistei **Paris Match.** Din întîmplare, Beghin deţine exact acelaşi procent de acţiuni. După ce a acceptat atît de mult timp să fie partenerul tăcut al vechiului său prieten, el se afirmă în prezent în mod energic.

S-ar părea că datorită prestigiului lui, stăpînirea asupra ziarului **Le Figaro** reprezintă un premiu pentru care oamenii bogaţi şi puternici sînt dispuşi să participe la o competiţie dîrză. La începutul acestui an, Marcel Dassault a oferit să cumpere acţiunile lui Beghin la ziarul **Le Figaro** şi, numai după ce această cerere a fost respinsă, a hotărît să publice **24 Heures.** Prouvost a încercat cel puţin de două ori să cumpere acţiunile deţinute de Beghin la toate publicaţiile grupului.

În ce-l priveşte, ultima acţiune a lui Beghin a fost de a contesta în faţa justiţiei dreptul lui Prouvost de a tipări pe revistele grupului motto-ul : „Publicaţii Jean Prouvost". Astfel, grupul Prouvost este pentru moment grupul Prouvost-Beghin, şi lupta continuă.

(Din **The Financial Times**)

COMBAT
LE JOURNAL DE PARIS
PARIS

VICTORIA VA FI A POPORULUI VIETNAMEZ

În prima jumătate a lunii septembrie, Bernard Hamel, corespondentul la Pnom Penh al ziarului Combat, a reuşit să obţină un interviu exclusiv din partea unei personalităţi conducătoare a Frontului Naţional de Eliberare din Vietnamul de sud. Această personalitate, care face parte din prezidiul Comitetului Central al F.N.E., a ţinut să-şi păstreze anonimatul.

Întrebare : S-a vorbit mult, chiar şi anul trecut, de o eventuală neutralizare a Vietnamului de sud. Sînteţi de părere că această soluţie este definitiv depăşită de evenimente, sau consideraţi că este valabilă şi astăzi ?

Răspuns : Termenul „neutralizare" nu se potriveşte pentru a caracteriza politica care va fi adoptată pe viitor de Vietnamul de sud. Este foarte important să nu se confunde ideea de „neutralizare" cu cea de „neutralitate". Într-adevăr, noţiunea de neutralizare este potrivnică independenţei şi suveranităţii ţării care ar accepta-o, deoarece implică o soluţie impusă dinafară, sau, cel puţin, a cărei aplicare este controlată de puteri străine. Or, noi intenţionăm să stabilim pe viitor o neutralitate reală, care să rezulte din condiţiile obiective de dezvoltare a regiunii noastre (Vietnamul de sud) şi care să se înscrie în mod util, atît pentru sud-vietnamezi cît şi pentru pacea lumii, în contextul internaţional actual. Ideea neutralităţii nu este deci cîtuşi de puţin depăşită. Dimpotrivă, ea rămîne unul din punctele principale ale programului nostru politic, aşa cum a fost deja definit. Dar ţin să subliniez că această viitoare neutralitate nu va putea fi instaurată decît prin voinţa sud-vietnamezilor înşişi.

Întrebare : Cum vedeţi viitorul relaţiilor dintre ţările indochineze şi în mod mai special dintre Cambodgia şi Vietnamul de sud ?

Răspuns : Conferinţa popoarelor indochineze, care a avut loc în martie 1965 la Pnom Penh, a permis să se stabilească baze solide pentru relaţiile viitoare dintre cele trei ţări ale Indochinei. Şi dacă au apărut atunci unele divergenţe de păreri, de altfel inevitabile, conferinţa a permis în orice caz precizarea punctului nostru de vedere asupra problemelor încă în suspensie.

În ce priveşte în mod mai special relaţiile dintre Cambodgia şi Vietnamul de sud, problema frontierelor nu va constitui nici o dificultate. În acest sens, îmi permit să vă reamintesc declaraţiile noastre anterioare cu privire la respectarea absolută a frontierelor actuale ale Cambodgiei.

În ce priveşte minoritatea khmeră din Nambo (fosta Cochinchină), am avut de asemenea prilejul să precizăm care va fi politica noastră faţă de naţionalităţi. Această politică se va baza pe o egalitate absolută între diferitele comunităţi etnice care conlocuiesc pe solul nostru şi care formează naţiunea noastră. Nu numai că vor fi respectate cu strictețe credinţele religioase, tradiţiile, limba, într-un cuvînt toate particularităţile fiecăruia din aceste grupuri, dar între ele va fi stabilită o întrajutorare frăţească pentru a şterge cît mai grabnic unele inegalităţi pe tărîm economic, cultural etc., moştenire a regimurilor trecute.

Deoarece plătim scump, cu sîngele nostru, în lupta împotriva asupritorilor străini, nu ţinem să ne atragem ura vecinilor noştri ducînd o politică expansionistă. Deoarece sîntem noi înşine victime ale discriminărilor rasiale impuse de colonialişti, vom şti desigur să ne ferim să facem cea mai mică nedreptate în politica naţionalităţilor.

Întrebare : Se vorbeşte mult în prezent despre tratative cu privire la Vietnam. Dar în cazul în care nu vor începe destul de repede nici un fel de tratative, cum priviţi viitorul ?

Răspuns : În prezent americanii se află în Vietnamul de sud în situaţia unor intruşi cu gînduri rele care, după ce au intrat în locuinţa victimei lor şi se văd ameninţaţi de o pedeapsă aspră, ar cere stăpînului casei să se aşeze pentru a „negocia" cu ei ce bunuri pot lua. Faptul că se află în ţara noastră nu le dă americanilor dreptul să ducă convorbiri asupra soartei noastre. Dimpotrivă, toţi acei care continuă să facă deosebiri între agresor şi victimă ne recunosc pe deplin dreptul de a le cere americanilor să plece fără condiţii. Iată punctul nostru de vedere, expus destul de amănunţit în declaraţia în cinci puncte din 22 martie 1965. Această poziţie nu este potrivnică independenţei şi suveranităţii nici unei alte ţări. Dimpotrivă, ea este de natură să asigure o pace reală în Indochina şi în Asia de sud-est.

Considerăm că nu există nici un motiv să modificăm această poziţie. În consecinţă, nu pot avea loc tratative atît timp cît aspiraţiile noastre (aşa cum le-am definit în declaraţia menţionată mai sus) nu vor fi satisfăcute.

Actualul conflict s-ar putea prelungi zeci de ani. Sîntem pregătiţi pentru acest lucru. Pe lîngă hotărîrea noastră de a elibera o dată pentru totdeauna patria noastră, generaţia noastră a dobîndit destulă experienţă în lupta în acelaşi timp militară, politică şi economică pentru a fi în măsură să obţină, ca şi la capătul primei noastre rezistenţe, victoria finală.

De altfel, avem ferma convingere că cu cît agresiunea criminală a S.U.A. împotriva ţării noastre durează mai mult, cu atît opinia şi acţiunea internaţională (inclusiv a poporului american însuşi) în favoarea noastră se intensifică. Un război de lungă durată nu se va putea termina decît prin victoria noastră.

LE NOUVEL OBSERVATEUR
PARIS

PORŢILE PALATULUI ELYSÉE

DACĂ doreşte să candideze din nou, intrarea legală a generalului de Gaulle în apropiata competiţie electorală se va realiza, la 18 noiembrie, la trezoreria generală din Colombey-les-Deux-Eglises. Preşedintele republicii va trebui să depună, în bani gheaţă sau prin cec, o cauţiune de 1 milion de franci vechi în acest birou din Colombey, situat nu departe de domiciliul legal al familiei

SOARTA UNUI VAS DE RĂZBOI CELEBRU

Pereţii cafenelelor modeste din Anatolia sînt şi astăzi împodobiţi cu fotografii decolorate înfăţişînd un vechi vas de război. Bătrînii îl privesc cu mîndrie şi recită poezii compuse în cinstea lui. Este vorba de fotografia vasului „Yavuz" — fostul „Goeben" al flotei imperiale germane — care a jucat un rol important în intrarea Turciei în primul război mondial.

Acest crucişător de război, cu o vechime de 54 de ani şi o greutate de 23 580 tone, îşi aşteaptă soarta la baza navală Izmir, unde urmează să fie scos la licitaţie, la preţul de aproximativ 2 500 000 dolari, pentru ca din blindajul lui să se facă... lame de ras. După ce a reuşit să scape de flota britanică din Mediterana în august 1914, „Goeben", însoţit de crucişătorul german „Breslau", a primit din partea turcilor autorizaţia de a intra în apele turceşti în apropiere de Dardanele.

„Bolnavul Europei", cum i se spunea pe atunci Turciei, a afirmat că „cumpărase" ambele vase de război. „Goeben" a fost rebotezat „Yavuz", după un sultan războinic otoman. „Breslau" a primit numele unei insule din Marea Egee — „Midilli".

În timp ce aliaţii încercau să determine Turcia să rămînă neutră, Germania şi imperiul austro-ungar exercitau presiuni asupra ei să li se alăture în război. Scurt timp după ce s-au refugiat în apele turceşti, „Yavuz", „Midilli" şi un număr de alte vase de război turceşti au intrat în Marea Neagră pentru a bombarda coasta rusă, inclusiv portul Odesa, fortăreaţa Sevastopol şi portul Novorossiisk.

Atacul lansat în octombrie 1914 a marcat intrarea Turciei în război de partea germanilor.

„Midilli" a fost scufundat mai tîrziu într-o bătălie navală, dar „Yavuz" a supravieţuit majorităţii rivalilor lui.

Cu cele 28 tunuri de diferite calibre şi cu viteza lui mare, „Yavuz" domina flota

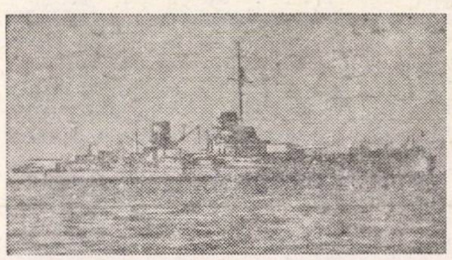

imperială rusă din Marea Neagră şi depăşea vasele britanice din Mediterana. Vasul a fost lovit de mai multe ori de focul inamic, dar nu a fost scufundat niciodată.

După războiul de independenţă şi instaurarea Republicii Turcia în 1924, „Yavuz" a suferit reparaţii capitale şi a fost pus în serviciu ca vas-amiral al flotei turceşti. Ultima lui sarcină în timp ce se afla în serviciul activ a fost de a transporta în 1938 corpul lui Kemal Atatürk — întemeietorul Turciei moderne — de la Istanbul la Izmir, urmînd ca de acolo să fie adus la Ankara pentru a fi înmormîntat.

Apoi „Yavuz" a devenit vas-şcoală. Un reprezentant al flotei turceşti a declarat că din prima zi în care a fost pus în serviciu pînă la retragerea lui în 1960, aproape 80 la sută din personalul naval al Turciei, de la amirali la marinari, a servit pe „Yavuz".

Majoritatea turcilor sînt nemulţumiţi că vasul va fi scos la licitaţie. „Este un sfîrşit lipsit de glorie pentru un vas de război care a creat legende", a spus un bătrîn marinar turc. „De ce nu strînge guvernul cîte o liră de la fiecare dintre noi pentru a cumpăra vasul" ?

(După **NEW YORK HERALD TRIBUNE**)

O întrunire pentru libertatea cuvîntului la Universitatea din Berkeley (California)

de Gaulle. Rue du Faubourg Saint-Honoré nr. 55 nu este decît adresa profesională a președinților republicii.

Generalul va trebui apoi să compună textul unui afiș electoral, să aleagă fotografia care îl va ilustra și să redacteze încă o circulară pe patru pagini. Totul va fi editat în vreo cîteva zeci de milioane de exemplare. Imprimarea va fi plătită de Ministerul Finanțelor.

În sfîrșit, dacă la 5 decembrie generalul de Gaulle obține mai mult de 5 la sută din voturile exprimate, Ministerul Finanțelor îi va înmîna o sumă globală de 10 milioane de franci vechi reprezentînd rambursarea cheltuielilor făcute de el pentru campania sa electorală. La rîndul ei, trezoreria generală din Colombey-les-Deux-Eglises îi va restitui cauțiunea depusă.

Candidații nu-și vor putea prezenta ei înșiși candidatura. Acest lucru este valabil atît pentru de Gaulle cît și pentru adversarii săi. Alții vor acționa în locul lor, trimițînd Consiliului constituțional o scrisoare cu următorul text: „Avem onoarea să prezentăm în fața Consiliului constituțional candidatura domnului X la președinția republicii".

Vor urma semnăturile nașilor candidatului: cel puțin 100 de persoane, membri ai Parlamentului, ai Consiliului economic și social, consilieri generali sau primari originari din cel puțin 10 departamente.

Scrisorile de prezentare a candidaților vor trebui să parvină Consiliului constituțional înainte de marți 16 noiembrie, ora 24. Încă în zorii zilei de 17 noiembrie, înțelepții membri ai acestui Consiliu vor verifica numărul semnăturilor figurînd sub fiecare nume. Apoi Consiliul se va informa dacă sînt dispuși sau nu candidații prezentați să accepte cinstea ce li se face astfel. În sfîrșit, campania electorală va putea să înceapă. Cea mai scurtă și cea mai modernă — pare-se — din cîte a cunoscut vreodată Franța.

La dispoziția candidaților vor fi puse în mod gratuit patru mijloace excepționale de propagandă: panoul electoral, circulara de patru pagini, opt sferturi de oră la radio și opt sferturi de oră la televiziune.

În ce privește afișul și circulara, textul va trebui să fie uniform în întreaga circumscripție electorală: Franța și ceea ce rămîne din Imperiul francez. Deci fără fantezii. Generalul de Gaulle nu va putea să-și schimbe argumentarea sau stilul în funcție de faptul că afișele sau circularele sale vor fi citite la Montbéliard, de muncitorii de la „Peugeot" sau la Saint-Pol-de-Léon, de legumicultorii bretoni. De asemenea, el nu va putea să fie nepoliticos față de adversarii săi. O Comisie națională de control va veghea asupra sobrietății stilului electoral, pentru ca Academia să nu se scandalizeze.

Egalitatea va fi respectată de asemenea la radio și televiziune. Timp de cîteva zile, șansele vor fi egale în fața micului ecran și la tranzistor. Fiecăruia, cele 16 sferturi de oră care i se cuvin.

Comisia de control va stabili datele și programele. Tragerea la sorți va preciza succesiunea vorbitorilor. Iar Comisia va anunța ce trebuie și ce nu trebuie făcut.

O regulă generală: candidatul va trebui să fie prezent în cursul emisiunii și va fi obligat să-l respecte pe șeful statului. Nu se vor admite decupajele de jurnale sonore care ar putea permite ridiculizarea actualului titular al postului.

Cît despre stil, se va hotărî. Comisia își va anunța dorințele. Dar candidații vor putea să se prezinte în mijlocul familiei lor sau în anturajul lor profesional. În cazul acesta, filmele vor fi turnate pe cheltuiala lor. Și ei vor putea să invite la televiziune sau la radio oameni politici sau ziariști desemnați de partide politice de importanță națională, indiferent dacă sînt sau nu favorabili candidaturii lor.

După cum vedem, această scurtă competiție pentru Elysée se va desfășura cu arme egale. Firește, candidații vor trebui să găsească bani. Călătoriile, secretariatele naționale și departamentale costă foarte scump. Un film de un sfert de oră costă mai multe milioane de franci. O campanie de afișaj în întreaga Franță, alte 100 de milioane. Dar ei vor avea speranța de a recupera 10 milioane.

Claude ANGELI

REFLECTOR

Schimbări în conducerea A.F.L.–C.I.O.

În luna decembrie vor avea loc mari schimbări în conducerea A.F.L.-C.I.O., cu scopul de a întări federația pentru a face față noilor probleme tehnologice și sociale.

George Meany, președintele federației de la fuzionarea în 1955 a celor două centrale sindicale (înainte de fuzionare era președintele A.F.L.), va rămîne forța dominantă în A.F.L.-C.I.O. William F. Schnitzler, secretar-trezorier, nu va fi afectat de schimbări. Dar o treime din cei 27 de vicepreședinți ai federației vor fi înlocuiți în cadrul acțiunii de promovare a unor oameni mai tineri în posturile deținute de veterani.

Schimbările constituie o recunoaștere a faptului că noile probleme care se pun mișcării muncitorești nu pot fi rezolvate cu ajutorul concepțiilor vechi și într-o atmosferă de automulțumire.

Consiliul executiv al A.F.L.-C.I.O. — format din vicepreședinți și cei doi conducători executivi — a pus baza unei restructurări totale în cursul unei ședințe care a avut loc recent la New York. Schimbările concrete vor fi efectuate la conferința federației, care se va deschide la 6 decembrie la San Francisco. Conducătorii A.F.L.-C.I.O. speră că aceste schimbări vor putea să aibă loc în mod pașnic. Dar ei sînt dispuși să lupte, la nevoie, pentru a aduce în consiliu oameni noi, cu idei noi.

Conducerea federației este formată din oameni vîrstnici, avînd în medie 64 de ani. Unii membri sînt mult mai bătrîni: unul are peste 80 de ani, opt au peste 70 de ani și patru au aproape 70 de ani. Numai doi membri au mai puțin de 55 de ani.

Unii dintre ei nu mai sînt activi în sindicatele respective. Opt sînt președinți de onoare sau foști președinți. Doi — James B. Carey de la Sindicatul internațional al muncitorilor din industria electrică, și David J. McDonald de la Sindicatul unit al muncitorilor din industria oțelului — au fost înfrînți în alegerile sindicale.

Astfel, afirmă adepții schimbării, o mare parte a membrilor consiliului executiv nu pot să vorbească în numele sindicatelor lor sau să le influențeze pentru a urma politica A.F.L.-C.I.O.

Propunerile de înlăturare a membrilor vîrstnici și mai puțin activi au întîmpinat rezistență în trecut din cauza loialităților sentimentale față de oameni care au contribuit la dezvoltarea mișcării sindicale în deceniul al patrulea și al cincilea. În prezent, s-a hotărît să li se permită să se retragă din consiliu într-un nou grup consultativ, cu anumite privilegii (ei vor putea asista la ședințele consiliului, dar nu vor avea drept de vot) și cu anumite responsabilități încredințate lor de Meany personal.

Desemnarea succesorilor unora din cei opt sau nouă membri ai consiliului executiv care se vor retrage va fi o sarcină dificilă. Locurile în consiliu sînt împărțite în așa fel încît sindicatele aparținînd înainte A.F.L. au 17 locuri, iar cele aparținînd înainte C.I.O. au 10 locuri. Aceasta limitează opțiunile. Sindicatele mai mari sînt reprezentate în consiliu în mod automat. Pentru celelalte locuri există prea mulți candidați. Se va desfășura probabil o luptă internă. Dar se așteaptă ca Meany s-o înăbușe. Probabil că, pînă în decembrie, va fi stabilită o listă care va fi sprijinită destul de ferm pentru a fi aprobată fără o dispută serioasă.

Ed. TOWNSEND

(Din **Christian Science Monitor**)

Cel mai adînc tunel submarin

Japonia va construi cel mai adînc tunel submarin din lume. El va fi săpat de-a curmezișul strîmtorii Tsuguru între Aomori și Hakodate. Legarea extremităților nordică și sudică ale arhipelagului japonez printr-o linie ferată continuă reprezintă o veche dorință a japonezilor. Ea va fi realizată prin construirea tunelului, a cărui lungime va fi de 36,4 km dintre care 22 km se vor afla sub fundul mării. Strîmtoarea Tsuguru are o adîncime de 140 metri și tunelul va fi săpat la 100 metri sub fundul mării. Proiectatul tunel sub Canalul Mînecii va fi mai lung, dar se va afla la numai 33 metri sub fundul canalului, care are o adîncime de 45 metri.

DIE WELT
HAMBURG

O VICTORIE A LA PIRUS

LA BONN domneşte o mare nelinişte. Nevroza formării guvernului a cuprins partidele, pe oamenii politici şi pe ziarişti. Nu trece nici o zi în care să nu se răspîndească versiuni noi, în care să nu se discute despre nume noi. Se pare că jocul va mai dura cîtva timp şi în orice caz mai mult decît ar dori-o alegătorii.

Deocamdată nu se poate întrezări decît punctul de plecare. Au fost conturate liniile fundamentale. Imaginea ce ni se va oferi în cele din urmă nu poate fi prevăzută de nimeni. Euforia zilei de 19 septembrie a trecut de mult. Ea a făcut loc unor aprecieri lucide potrivit cărora rezultatele alegerilor vor fi mult mai greu de transpus în fapte decît credeau unii sau alţii. Acei creştin-democraţi care strîng acum mîna învingătorului Erhard o fac cu o oarecare compasiune tacită, căci numeroşi creştin-democraţi ar fi preferat ca social-democraţii să cîştige cîteva voturi în plus, ceea ce, după părerea lor, ar fi întărît coeziunea Uniunii creştin-democrate. Mulţi creştin-democraţi au sperat că divergenţele din cadrul partidului lor vor putea fi învinse cu ajutorul unei mari coaliţii. Unii au început să se teamă acum că victoria categorică a lui Ludwig Erhard s-ar putea dovedi în cele din urmă o victorie à la Pirus.

Consolidarea Uniunii creştin-democrate, ca cel mai important partid, incapabil totuşi să conducă de unul singur, este de fapt marea problemă care va trebui rezolvată în săptămînile următoare. Oamenii politici din conducerea partidului nu fac un secret din slăbiciunile acestuia. Numai dacă Uniunea creştin-democrată va da dovadă de coeziune, ea va fi capabilă să înceapă convorbiri realiste pentru formarea unei coaliţii cu partidul liber-democrat.

Comisia de negocieri a Uniunii creştin-democrate, compusă din membri ai preziadiului partidului, ai fracţiunii parlamentare şi ai Uniunii creştin-sociale aşterne pe hîrtie, pînă la 5 octombrie, ideile ei fundamentale asupra politicii externe şi interne. Deziderateie la care nu se intenţionează să se renunţe cu nici un preţ urmează să fie consemnate negru pe alb. La rîndul său, cancelarul federal va supune comisiei, al cărei preşedinte este, un document conţinînd ideile sale politice şi liniile diriguitoare concepute de el.

Cu ajutorul politicii hîrtiei şi creionului, Uniunea creştin-democrată încearcă să-şi zugrăvească autoportretul. Ea se aseamănă cu un colectiv de arhitecţi cu concepţii absolut diferite asupra materialului de construcţie ce urmează a fi folosit, cu concepţii absolut diferite asupra formelor stilului şi construcţiei. Numeroşi oameni îşi pun însă întrebarea dacă ceea ce răbdătoarea hîrtie va prezenta în cele din urmă ca schiţă a politicii creştin-democraţilor va fi într-adevăr o construcţie durabilă şi dacă arhitecţii nu sînt cumva de pe acum pe eale de a-i impune lui Erhard planurile lor. Aceasta fără a mai vorbi de faptul că Erhard ar putea fi nevoit să sacrifice de dragul unităţii partidului său persoane la care ţine.

Toţi acei care văd lucrurile în felul acesta au dreptate într-un anumit sens. În realitate, chiar faptul că a acceptat să precizeze ideile fundamentale ale politicii sale în faţa comisiei reprezintă un angajament anticipat, o poliţă în alb asupra unui viitor incert, căci s-ar putea ca într-o bună zi să se ivească o evoluţie nouă în domeniul politicii externe sau interne care să-l determine să adopte o altă poziţie decît cea în favoarea căreia se angajează în momentul de faţă. Întreaga procedură este de fapt o intervenţie în competenţa sa de a stabili liniile diriguitoare şi în acest fel cancelarul este atras, vrînd-nevrînd, în procesul de consolidare a partidului, ca oricare alt om politic, indiferent dacă e vorba de Strauss, Barzel sau Schröder.

Concesia făcută de Erhard va aduce prejudicii autorităţii sale. Toţi acei care deplîngeau în anii trecuţi lipsa de autoritate a cancelarului întîmpină acum viitorul cu şi mai mare îngrijorare. S-ar putea ca Erhard să nu-şi dea seama de pericolul ce se ascunde în spatele unei asemenea angajări. S-ar putea de asemenea ca el să-l accepte în mod deliberat, sperînd că, mai tîrziu, funcţia de cancelar îi va reda libertatea despre care unii spun că ar fi amanetat-o anticipat. Erhard ştie că persoana sa a fost pusă sub semnul întrebării chiar pînă în noaptea alegerilor şi pentru el nu se pune numai problema de a dobîndi sprijinul partidului unit şi consolidat, ci şi problema ca întregul partid să-l accepte în funcţia de cancelar.

Iată care este poziţia de plecare. Oricine ştie limpede că problemele concrete, oricît de importante ar fi ele, şi anume politica în problema germană, reforma N.A.T.O., relaţiile cu Franţa şi S.U.A., politica faţă de Răsărit, cea în problema Berlinului, politica finanţelor, reformele sociale sînt strîns legate de problema personalităţilor. Ludwig Erhard ştie de multă vreme că în partidul său există o opoziţie puternică îndreptată în mod special împotriva a trei persoane, şi anume împotriva lui Gerhard Schröder, Erich Mende şi Rolf Dahlgrün. Opoziţia împotriva ministrului de externe se manifestă la Heinrich Lübke, la Konrad Adenauer şi Franz Josef Strauss, precum şi la numeroşi alţi oameni din fracţiunea creştin-democrată. În fruntea opoziţiei împotriva lui Mende şi Dahlgrün se află Strauss şi Adenauer. Deşi în parte din motive diferite, nici Strauss şi nici Adenauer nu mai vor în nici un caz ca Schröder să ocupe funcţia de ministru de externe iar Mende pe cea de vicecancelar şi de ministru pentru problemele intergermane ; ambii doresc ca Dahlgrün să fie înlocuit.

Pentru Erhard decizia nu este uşoară. În cazul cînd îl va abandona pe Schröder, s-ar putea ca preşedintele Franţei să-şi exprime mulţumirea — o mulţumire care nu va schimba însă cu nimic politica franceză — în timp ce Washingtonul şi Londra vor manifesta o serioasă îngrijorare. Dacă Schröder rămîne în funcţia de ministru de externe divergenţele vor continua probabil, potrivit pronosticurilor unui mare număr de oameni politici competenţi din Uniunea creştin-democrată şi Uniunea creştin-socială, timp de încă patru ani, în pofida tuturor promisiunilor aşternute pe hîrtie, iar politica externă va fi supusă mereu unor încercări grele.

Renunţarea la Schröder ar declanşa însă opoziţia vehementă a organizaţiilor creştin-democrate din nordul R.F.G. Organizaţiile din nordul R.F.G. s-au şi făcut auzite. Schröder însuşi a mobilizat Cercul evanghelic al Uniunii şi a intrat deschis în luptă, declarînd că în viitorul guvern el nu va accepta altă funcţie decît pe cea de ministru de externe.

Este un spectacol fascinant, în care fiecare joacă o partidă de poker pe cont propriu şi îl întărîtă pe celălalt indiferent de cărţile pe care le are în mînă.

Se bazează oare provocarea lansată de Strauss pe ceva sigur ? Condiţiile puse de Adenauer demonstrează oare că el se simte stăpîn pe situaţie ? Numeroşi oameni îşi pun această întrebare, deoarece, în raport cu rezultatul voturilor cucerite de Uniunea creştin-democrată în nordul R.F.G., Strauss nu a ieşit nicidecum prea victorios în alegeri. Totodată mulţi membri ai partidului îşi exprimă părerea că Adenauer este vinovat de faptul că Uniunea creştin-democrată nu a cucerit voturile necesare majorităţii absolute. Şi împotriva lui Adenauer există o opoziţie care doreşte să-l scoată, în martie 1966, din funcţia de preşedinte al partidului. Se insistă deja pe lîngă Erhard şi Dufhues ca ei să se pregătească pentru această ofensivă.

Orientarea spre o formulă de compromis, în sensul ca nimeni să nu aibă dreptul să pună sub semnul întrebării în mod public competenţa cancelarului federal de a propune pe membrii guvernului, va fi oare suficientă pentru ca Erich Mende şi Strauss să renunţe la opoziţia lor reciprocă, făcînd posibilă formarea unei coaliţii cu liber-democraţii ? Deocamdată partidul liber-democrat păstrează tăcere. Dar dezideratul său privind o politică activă faţă de Răsărit şi în problema germană sună ca o declaraţie de război. Toate acestea sînt abia începutul. Multora li se pare că, pe zi ce trece, nodul devine mai greu de dezlegat. Un om politic competent din Uniunea creştin-democrată a declarat zilele acestea : „Ar trebui să facem din Ludwig Erhard un Alexandru Macedon pentru ca el să poată tăia acest nod".

Hans WERNER

THE [illegible] TIMES

REACŢIE VEST-GERMANĂ LA PROIECTELE DE REFORMĂ A N.A.T.O.

DEŞI ştirile din presa franceză despre planurile de reformă a N.A.T.O. ale preşedintelui de Gaulle au fost dezminţite în mod oficial de von Hase, principalul purtător de cuvînt al guvernului vest-german, cercurile oficiale din Bonn manifestă îngrijorare. Nu există informaţii concrete, dar oficialităţile se tem în mod evident că telegrama din Washington apărută în ziarul *France Soir* exprimă punctul de vedere francez şi s-ar putea să fi fost „inspirată".

Dacă cele relatate de ziar corespund realităţii, planurile lui de Gaulle sînt considerate la Bonn discriminatorii faţă de Germania federală, atît în ce priveşte poziţia ei în alianţa militară cît şi poziţia

ei pe tărîm nuclear. Ar fi inevitabilă o nouă furtună în legătură cu politica vest-germană față de aliata ei Franța, complicată deja de conflictul cu privire la dr. Schröder, ministrul afacerilor externe.

Potrivit ziarului *France Soir*, atribuțiile actualului comandament integrat al N.A.T.O. din Europa ar trebui să fie restrînse după 1969, autoritatea lui urmînd să se extindă numai asupra teritoriului Republicii federale. Aceasta, pentru că Germania este împărțită și nu s-a încheiat încă un tratat de pace. Mai mult, din cauza acestei situații speciale, Republica federală nu ar trebui să joace nici un rol în strategia nucleară occidentală, și nici să dețină vreun control asupra armelor nucleare.

După conferința de presă de la începutul lunii septembrie a președintelui de Gaulle, în care el a vorbit despre o reformă a N.A.T.O., guvernul federal a adoptat imediat o poziție fermă, susținînd că actuala integrare militară a N.A.T.O. este esențială pentru securitatea vest-germană.

Von Hase le-a spus ziariștilor vest-germani că informația din *France Soir* este atît de neverosimilă încît Bonnul nu va face nici un demers pe lîngă guvernul francez în legătură cu ea. El a adăugat că francezii nu și-au anunțat niciodată în mod oficial asemenea intenții și nici nu se cunosc propuneri franceze privitoare la o reformă a N.A.T.O.

Cînd i s-a atras atenția că la Paris nu s-a dat o dezmințire oficială știrii apărute în *France Soir*, von Hase a răspuns că nu este de datoria lui să critice politica de informare dusă de guvernul francez.

Colonelul Viebig, purtătorul de cuvînt al Ministerului Apărării al Germaniei occidentale, a declarat că pînă în prezent nu au avut loc discuții între von Hassel, ministrul vest-german al apărării, și Messmer, omologul său francez, cu privire la o schimbare a structurii comandamentului N.A.T.O.

Dar presa vest-germană nu s-a lăsat influențată de aceste declarații publice și afirmă că, încă o dată, Bonnul a fost ultimul informat despre un nou balon de încercare lansat de Franța. Nu este pentru prima oară cînd surse franceze emit idei asemănătoare cu cele exprimate în *France Soir*.

Presa vest-germană remarcă de asemenea că articolul apărut în ziarul francez ar putea constitui răspunsul recentelor indicații vest-germane neoficiale destinate Franței potrivit cărora, dacă actualul comandament N.A.T.O. ar fi dizolvat, aceasta ar duce inevitabil la crearea unui înalt comandament vest-german.

THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR
BOSTON

RĂZBOIUL REZOLUȚIILOR

CAMERA Reprezentanților a S.U.A. a adoptat o rezoluție împotriva comunismului în emisfera occidentală care este criticată în întreaga Americă Latină cu strigăte de protest împotriva „imperialismului yankeu".

Parlamentele statelor Peru și Columbia au adoptat contrarezoluții. Nu se știe încă pînă unde va ajunge „războiul rezoluțiilor" și ripostelor legislative.

Rezoluția Camerei Reprezentanților prevede o politică de intervenție unilaterală a S.U.A. pentru a preîntîmpina comunismul „în orice stat american", ca fiind contrar doctrinei Monroe.

Fără să se consulte cu Departamentul de Stat, cu Casa Albă sau cu Senatul, care se ocupă în mod normal cu problemele externe, Camera Reprezentanților a adoptat rezoluția după o scurtă dezbatere, cu 312 voturi contra 52. Trei membri au răspuns „prezent" și 65 s-au abținut de la vot.

Cei care cunosc atitudinea foarte sensibilă și suspicioasă a majorității țărilor sud-americane în aceste probleme afirmă că reacția latino-americană era previzibilă. Ceea ce la Washington poate părea rezonabil, este considerat în America Latină anunțarea nejustificată de către „colosul de la nord" a intenției de a se amesteca după bunul lui plac în treburile unor state independente și suverane.

Potrivit telegramelor de presă, ziarele latino-americane atît de dreapta cît și de stînga, sînt ostile și nici unul nu a făcut vreun comentariu favorabil.

Camera Inferioară a Parlamentului peruvian a votat o moțiune de „protest și respingere" a rezoluției, afirmînd că ea este o manifestare a „intervenției imperialismului american în treburile emisferei". Moțiunea califică acțiunea S.U.A. drept „aroganță".

Potrivit agenției *Associated Press*, un reprezentant al guvernului Argentinei a declarat că consideră rezoluția „uimitoare".

Rezoluția adoptată de Camera Reprezentanților nu a fost, pentru majoritatea membrilor ei, decît o izbuc- →

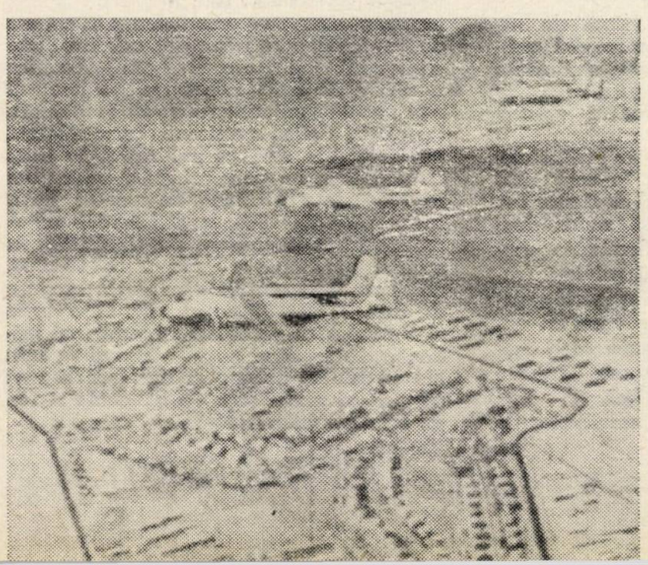

Avioane militare britanice deasupra Adenului

ART BUCHWALD:

„Vivat, Camera Reprezentanților!"

Săptămîna trecută Camera Reprezentanților a adoptat, cu o majoritate zdrobitoare de voturi, o rezoluție cerînd folosirea forței de către orice stat american, dacă este necesar, pentru a preîntîmpina venirea la putere a unui regim comunist în orice țară din emisfera occidentală. Rezoluția, prezentată de Armistead I. Selden jr. membru al Camerei Reprezentanților, din partea statului Alabama, a produs indignare în America Latină și a fost criticată de aproape toate țările. Ea a provocat de asemenea noi atacuri la adresa politicii latino-americane a S.U.A.

Cu toate acestea, sînt fericit să anunț că Republica Enchilada nu numai că sprijină rezoluția Camerei Reprezentanților, dar intenționează s-o traducă în viață. Nu este un secret că dușmanul de moarte al Enchiladei este Tamala Superioară, situată dincolo de valea Chile. Enchilada și Tamala Superioară se ceartă de ani de zile în legătură cu această vale și Enchilada căuta un pretext pentru a ataca Tamala Superioară. Dar cele două țări fuseseră reținute de tratatul O.S.A. care interzice unui stat din emisfera occidentală să atace un altul.

■

Imediat după adoptarea rezoluției, generalul El Finco, președintele Enchiladei, a convocat din nou parlamentul său, pe care îl dizolvase cu patru luni în urmă, și în cadrul unui discurs pătimaș proamerican a declarat: „Mulțumită Camerei Reprezentanților a S.U.A., care a adoptat recent o rezoluție arătînd că orice republică americană poate ataca orice altă republică americană dacă se pune problema venirii la putere a unui guvern subversiv, propun să atacăm imediat Tamala Superioară. După cum știe oricine în Enchilada, Tamala Superioară mișună de comuniști, primul dintre ei fiind generalul Frijoles.

Este de datoria enchiladenilor să măture forțele subversiunii din această emisferă, indiferent unde s-ar afla ele, și eu cer S.U.A., prin intermediul „Alianței pentru progres", să ne trimită 200 de bombardiere „B-52", 400 de tancuri „Patton" și 1 000 de rachete „Hawk" pentru lichidarea acestei amenințări, astfel încît întreaga Americă de Sud să poată trăi în pace și libertate. Cer de asemenea acestui parlament să adopte în unanimitate o rezoluție în care să mulțumească legiuitorilor americani pentru că au permis atacul împotriva Tamalei Superioare".

Președintele El Finco nu numai că a fost ovaționat dar a fost scos din clădirea parlamentului pe umerii gărzii sale personale. În cursul demonstrației nu au fost uciși decît trei studenți.

Dar în momentul în care generalul El Finco vorbea în Enchilada, generalul Frijoles lua cuvîntul în fața senatului său.

■

El a declarat: „Sînt fericit să anunț că mama tuturor țărilor iubitoare de libertate din America de Sud, Tamala Superioară, se pregătește acum să dea o lovitură împotriva subversiunii din valea Chile. Trebuie să dăm o dată pentru totdeauna o lecție guvernului Enchiladei dominat de elemente de stînga. Nu mai putem să rămînem pasivi și să asistăm la venirea la putere a unui astfel de regim în Enchilada. În prezent, ambasadorul nostru de la Washington negociază prin intermediul „Alianței pentru progres" trimiterea a 250 de avioane de vînătoare, 100 de submarine nucleare și 350 de tone de gaze lacrimogene rău-mirositoare pe care le vom folosi pentru a șterge Enchilada de pe fața pămîntului".

Senatul Tamalei Superioare a adoptat o rezoluție în sprijinul generalului Frijoles. Aceasta l-a bucurat atît de mult încît el a amnistiat 5 000 de membri ai partidului politic de opoziție care zăceau în temniță.

Pentru a-și manifesta recunoștința față de Camera Reprezentanților a S.U.A., generalul Frijoles a ordonat studenților săi să nu incendieze timp de 30 de zile nici o bibliotecă a U.S.I.A.

Astfel, deși multe țări sud-americane critică rezoluția Selden, cel puțin două țări latino-americane sînt în favoarea ei.

(Din NEW YORK HERALD TRIBUNE)

nire de moment, provocată probabil de dezbaterea din Senat cu privire la criza din Santo Domingo, precipitată la rîndul ei de senatorul Fulbright, președintele Comisiei senatoriale pentru relațiile externe.

Ironia este că senatorul Fulbright a cerut guvernului S.U.A. să nu ia o măsură unilaterală care, a afirmat el, rănește sensibilitățile vecinilor latino-americani. Congresul discută dacă urmează să limiteze pentru prima oară imigrația din emisfera occidentală, așa cum a limitat imigrația din restul lumii.

Rezoluția Camerei Reprezentanților a fost prezentată la 20 septembrie de democratul Armistead I. Selden jr., membru al Comitetului Camerei Reprezentanților pentru afacerile externe. Ea a fost criticată imediat de Donald M. Fraser (democrat) și de alți membri ai comitetului. Purtătorul de cuvînt republican, Gerald R. Ford, s-a pronunțat în favoarea rezoluției, deoarece, a spus el, reafirmă doctrina Monroe. Potrivit interpretării lui, rezoluția cere de asemenea „o acțiune colectivă", deși el a afirmat că raportul pe care se bazează rezoluția este „prost redactat".

America Latină își exprimă de multă vreme nemulțumirea față de doctrina Monroe, afirmînd că este o declarație unilaterală care dă S.U.A. o autorizație permanentă de a interveni cu infanteria marină în treburile latino-americane.

Richard L. STROUT

Cuba Socialista

HAVANA

AMERICA LATINĂ ȘI S.U.A.

POLITICA economică a Statelor Unite în America Latină nu a fost încununată de succes. Anii 1964—1965 au marcat o perioadă de ascuțire a crizei din America Latină și a contradicțiilor dintre continentul nostru — interesat în dezvoltarea economiei sale — și imperialism.

Examinînd evenimentele politice pe care membrii Congresului și guvernul din Statele Unite și-au bazat bilanțul optimist al situației din America Latină pe 1964, vedem că nici sub acest aspect nu există motive de euforie. Este vorba de patru evenimente principale : răsturnarea guvernului lui Goulart în Brazilia, alegerile din Venezuela, victoria democrat-creștinilor în Chile și sancțiunile împotriva Cubei aprobate la cea de-a noua sesiune a O.S.A.

Este evident că lovitura militară împotriva guvernului constituțional prezidat de Goulart constituie negarea propriei filozofii proclamate inițial de „Alianța pentru progres".

În ceea ce privește Venezuela, alegerea lui Raul Leoni n-a dus la atingerea obiectivului fundamental : înfrîngerea luptei de partizani și consolidarea guvernului. Dimpotrivă, lupta armată de eliberare este azi mai puternică.

În privința triumfului democrat-creștinilor din Chile trebuie spus că poporul chilian a votat pentru reforme economice și sociale profunde și nicidecum pentru o politică de supunere față de dictatul străin. Dacă lipsea vreo dovadă că triumful lui Frei n-a constituit o victorie a politicii imperialiste, această dovadă este atitudinea guvernului din Chile față de invazia militară din Santo Domingo.

Cea de-a noua sesiune O.S.A. a scos în evidență criza în care a fost antrenată această organizație de politica Statelor Unite. Obiectivul principal urmărit față de Cuba, acela de a o izola din punct de vedere politic, n-a putut fi atins.

Pe scurt, evenimentele politice, pe care conducătorii americani le consideră tot atîtea triumfuri ale Statelor Unite, sînt ori înfrîngeri, ori victorii trecătoare, obținute pe seama agravării situației interne din țările latino-americane și a adîncirii contradicțiilor între acestea și imperialism, ceea ce va duce în mod inevitabil la o dezvoltare și radicalizare a luptelor populare pe continentul nostru.

Trecînd în revistă cauzele datorită cărora țările din America Latină nu progresează, trebuie să semnalăm — în primul rînd — criza de structură. Această criză se manifestă, între altele, în predominanța marii latifundii. Acest fapt constituie principalul obstacol intern în calea dezvoltării economice a țărilor latino-americane. Înapoierea agriculturii determină necesitatea folosirii unor mari resurse pentru importul de alimente, care în 1963—1964 a depășit cifra de 900 de milioane de dolari. Pe de altă parte, nedreapta împărțire a proprietății asupra pămîntului este cauza principală a sărăciei populației rurale, apreciată la circa 110 milioane de oameni.

Sărăcia maselor largi populare din America Latină are drept consecință îngustarea pieței interne de care industria are nevoie pentru a se dezvolta. Totodată, criza scoate în evidență dependența în care se află țările Americii Latine — în dezvoltarea lor economică — de exporturile lor. Aceste exporturi se reduc în general la unul sau două produse, ceea ce constituie un factor agravant, deoarece pe această cale nu pot obține resursele necesare în schimbul cu țările dezvoltate sub aspect industrial, în special cu Statele Unite, care le dezavantajează. Această dezavantajare reprezintă pentru America Latină pierderea a 5 836 milioane dolari în perioada 1960—1963. Țările din America Latină au nevoie de mult mai multe devize pentru a putea importa mașini și echipament industrial, petrol și materii prime pentru dezvoltarea industrială.

Pentru a depăși această lipsă de resurse, țările latino-americane se văd obligate să recurgă la credite din străinătate — provenind aproape în totalitatea lor din S.U.A. — ceea ce face să crească cantitatea de devize pe care trebuie să o aloce pentru plata datoriilor în străinătate. Aceste datorii au consumat în anul 1963 circa 16,7 la sută din totalul devizelor lor.

Alt factor care împiedică serios dezvoltarea este politica de dominație economică a S.U.A. În această privință trebuie semnalat pe primul loc așa-zisul „ajutor" acordat Americii Latine, care nu numai că nu ajută la dezvoltarea ei economică, dar — după cum a dovedit „Alianța pentru progres" — o împiedică.

„Ajutorul" nord-american urmărește, de asemenea, obținerea unor beneficii directe pentru S.U.A. Un exemplu elocvent în acest sens îl constituie unul dintre programele nord-americane prezentat sub eticheta de „ajutor" generos pentru țările subdezvoltate. Este vorba de „alimente pentru pace". Iată cum descrie acest ajutor liderul majorității din Camera Reprezentanților, Carl Albert, în informarea cu privire la realizările celui de-al 88-lea Congres : „«Alimente pentru pace» este denumirea care se dă deseori programelor realizate în spiritul legii 480, legea de ajutor și dezvoltare a comerțului agricol. Obiectivul fundamental al acestei legi este să prevadă folosirea produselor agricole excedentare pentru dezvoltarea comerțului internațional, să promoveze stabilitatea economică a agriculturii S.U.A. și bunăstarea națională... pentru a stimula dezvoltarea economică... a promova forța colectivă și a sprijini... politica externă a Statelor Unite..."

Vînzarea excedentelor agricole în cadrul programului „alimente pentru pace", în condițiile unor tarife vamale avantajoase pentru S.U.A., aduce prejudicii țărilor latino-americane și prin eliminarea produselor acestora de pe piețele obișnuite. În 1964, vînzările de excedente agricole nord-americane în America Latină — în cadrul acestui program — s-au ridicat la 193 milioane dolari. Printre alte produse, S.U.A. au vîndut grîu, ceea ce a adus prejudicii Argentinei, precum și alte alimente care au afectat exporturile altor țări din America Latină.

Încă de la înființarea ei, O.S.A. a fost unul din principalele instrumente ale politicii S.U.A. în America Latină. În prezent, Washingtonul intenționează să perfecționeze această organizație pentru ca ea să servească mai bine scopurilor sale. Efortul principal se îndreaptă acum spre dotarea O.S.A. cu o armată interamericană, pentru ca S.U.A. să poată interveni în țările latino-americane, fără a fi obligate s-o facă numai cu ajutorul „infanteriei marine", cum s-a întîmplat inițial în Republica Dominicană. În același timp, ele încearcă să întărească autoritatea Consiliului O.S.A. și să modifice Carta acesteia, pentru a aboli principiul neintervenției pe care l-au violat într-un mod atît de brutal în Santo Domingo.

Referindu-se la situația efervescentă din America Latină *U. S. News and World Report* prezenta următorul tablou : „Agitații țărănești : Bolivia, Columbia, Costa Rica, Ecuador, Haiti, Panama, Paraguay și Peru. Mișcări muncitorești : Argentina, Bolivia, Brazilia, Chile, Costa Rica, Republica Dominicană, Ecuador, Salvador, Guatemala, Haiti, Honduras, Nicaragua, Panama și Uruguay".

Contradicțiile s-au ascuțit, deoarece dominația imperialistă este în fiecare zi mai incompatibilă cu necesitatea imperioasă de a învinge starea de subdezvoltare economică și socială din America Latină. Această necesitate devine și mai acută datorită creșterii rapide a populației latino-americane care sporește cu circa 3 la sută pe an. Astfel, în timp ce populația de pe continentul nostru era în 1954 de 172 800 000 de oameni, ea a sporit pînă în 1964 la 225 893 000 adică a înregistrat o creștere de 53 093 000 în zece ani, iar în 1974 va fi de 303 000 000, adică va înregistra în zece ani o creștere de încă 77 000 000 de oameni. Este de la sine înțeles că necesitățile acestor noi milioane de locuitori se vor adăuga la cele ale populației actuale și vor face și mai imperioasă necesitatea de a lichida starea de subdezvoltare a Americii Latine.

Profil

HASSAN AL-AMRI

Un prim rezultat al consultărilor avute în luna iulie de președintele Republicii Arabe Yemen, Abdullah al-Sallal, la Cairo și Alexandria cu peste 50 de reprezentanți ai vieții politice a țării și ai triburilor yemenite a fost desemnarea generalului maior Hassan al-Amri ca șef al noului cabinet.

Colaborator apropiat al președintelui Sallal (cunoștința lor datează încă din anii studiilor la Academia de Război de la Bagdad, pe care au absolvit-o împreună), Hassan al-Amri s-a născut în 1918 la Sanaa. După terminarea studiilor militare peste hotare, el s-a întors la Sanaa în 1948, unde a îndeplinit diferite funcții.

Amri a participat activ la revoluția yemenită din 26 septembrie 1962, care a dus la proclamarea Republicii Arabe Yemen. După răsturnarea regimului feudal el a devenit membru în Consiliul Revoluționar ; simultan a intrat în noul guvern ca ministru al transporturilor și telecomunicațiilor.

În perioada imediat următoare, Hassan al-Amri a desfășurat o rodnică activitate diplomatică în fruntea unor delegații guvernamentale yemenite în R.A.U., Irak, Siria, Liban și Kuweit, în scopul stabilirii de contacte între conducerea republicană de la Sanaa și șefii de guverne ai statelor arabe.

După reorganizarea aparatului de stat al țării și promulgarea constituției provizorii a R. A. Yemen (aprilie 1963), Hassan al-Amri a fost numit membru în Consiliul prezidențial nou creat și președinte al Comitetului economic și financiar de pe lîngă Consiliul prezidențial.

La 25 iulie, în același an, printr-un decret al președintelui Sallal, Hassan Amri a fost numit vicepreședinte al republicii și comandant adjunct al forțelor armate ale Yemenului. În timpul vizitelor în străinătate ale președintelui Sallal, H. Amri a asigurat interimatul funcției supreme a țării.

În perioada ianuarie-aprilie 1964, H. Amri a exercitat funcția de vicepreședinte al Biroului Politic — organul legislativ suprem al țării. Totodată el s-a aflat în fruntea organului executiv suprem al țării, de la 9 februarie 1964, cînd a fost numit președinte al Consiliului executiv al R.A.Y.

În urma aprobării Constituției și a formării Consiliului de Miniștri, Amri a trecut în funcția de vicepreședinte al republicii. După demisia cabinetului Mahmud al-Gaifi, el a fost însărcinat, pentru prima oară, cu formarea guvernului și a prezidat cabinetul între 5 ianuarie și 30 aprilie 1965. Paralel a deținut și funcția de guvernator general militar al republicii.

În cabinetul format de președintele Sallal după demisia premierului Noman (care i-a succedat lui Amri la conducerea cabinetului) Hassan Amri a devenit vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, însărcinat cu afacerile interne civile ale țării.

De la 18 iulie 1965 Hassan al-Amri exercită pentru a doua oară funcția de premier al Yemenului. Politica promovată de guvernul său a fost de curînd reafirmată într-un interviu acordat în preajma aniversării sărbătorii naționale yemenite.

Făcînd bilanțul succeselor obținute în cei trei ani care au trecut de la victoria revoluției, H. Amri a amintit înfăptuirea a numeroase proiecte economice, construirea de spitale, școli. „În viitor — a spus el — guvernul yemenit va acorda atenție agriculturii, construcției de obiective industriale și locuințe. Principala sarcină a guvernului constă în crearea unei armate puternice, în măsură să apere cuceririle revoluționare și regimul republican yemenit".

Hassan al-Amri s-a declarat un adept al înfăptuirii prevederilor acordului de la Djeddah, care urmărește „reglementarea pașnică a problemei yemenite și restabilirea păcii în țară".

Relativ la orientarea politică a guvernului său pe plan internațional H. Amri a enumerat ca linii directoare promovarea politicii de neangajare și de sprijinire a mișcărilor de eliberare națională, întărirea solidarității afro-asiatice și respectarea principiilor Cartei O.N.U.

C. V.

Fișier

Asociația Internațională de Cibernetică

Cibernetica, una din marile realizări ale epocii noastre, a permis obținerea unor date esențiale pe plan teoretic și practic, deschizînd perspective noi, hotărîtoare muncii de cercetare științifică.

Denumirea și diferențierea de alte ramuri ale științei apar din anul 1948, o dată cu publicarea cărții savantului american Norbert Wiener „Cibernetics".

În scurt timp cibernetica a atras numeroși cercetători care au început să stabilească primele contacte pe plan internațional în cadrul Congreselor de la Princeton, Bristol și de la Paris, în 1950, la care au participat savanți din lumea întreagă.

Considerîndu-se necesară o colaborare internațională organizată, a fost convocat primul **Congres Internațional de Cibernetică**, de la Namur-Belgia, ale cărui lucrări s-au ținut între 26 și 29 iunie 1956. Au participat peste 800 de delegați din 22 de state, inclusiv din țara noastră, și au fost susținute peste 100 de referate și comunicări în cadrul celor 4 secții : principii și metode ale ciberneticii, mașini semantice, automatizarea, cibernetica și viața.

Cu acest prilej s-a hotărît înființarea **Asociației Internaționale de Cibernetică**, a cărei activitate a început de la 6 ianuarie 1957. Sediul Asociației este la Namur. Organizația are ca scopuri stabilirea legăturilor permanente între cercetătorii care în diferite țări urmăresc sectoare ale ciberneticii, dezvoltarea acestei științe, aplicarea ei în tehnică și răspîndirea rezultatelor obținute. În prezent fac parte din A.I.C. membri și firme industriale din peste 35 de țări, inclusiv Republica Socialistă România.

Organele de conducere sînt :

Adunarea generală, care se întrunește în principiu anual, și care alege Consiliul de Administrație pentru trei ani.

Consiliul de administrație, compus din președinte, patru membri, un administrator delegat și un trezorier.

Există de asemenea un secretariat permanent care se ocupă de rezolvarea problemelor curente și editarea lucrărilor A.I.C.

Din anul 1956 au mai avut loc : Congresul al II-lea, în 1958, Congresul al III-lea, în 1961, și al IV-lea în 1964, — toate la Namur. La fiecare congres internațional de cibernetică a fost semnalată participarea unui delegat al U.N.E.S.C.O., cu care colaborează A.I.C.

La al IV-lea Congres Internațional de Cibernetică ale cărui lucrări s-au ținut între 19 și 23 octombrie 1964, au participat aproape 200 de delegați din 26 de țări. Țara noastră a fost reprezentată de o delegație compusă din șase oameni de știință.

Lucrările s-au desfășurat în cinci secțiuni și anume : I. Principiile și metodele ciberneticii ; II. Mașini semantice ; III. Aspectele tehnice ale automatizării ; IV. Aspectele economice și sociale ale automatizării ; V. Cibernetica și viața.

La al IV-lea Congres Internațional de Cibernetică, ca și la cele precedente, s-a subliniat importanța deosebită a colaborării internaționale a oamenilor de știință și consecințele ei pozitive pe plan economic și social.

Radu NEGREA

Presa acum 50 de ani

Pe marginea unor știri apărute în presa europeană referitoare la evoluția relațiilor dintre Grecia și Tripla înțelegere, L'Echo de Paris *scrie : „Unii dintre confrații noștri străini au anunțat că aliații au adresat un fel de ultimatum Greciei. Informația aceasta nu corespunde realității, fapt subliniat de altfel și de o notă a agenției Reuter."*

Ziarul Le Matin *anunță că un grup de chimiști a descoperit mijlocul de a întrebuința absintul la fabricarea unor substanțe explozive. Încă de la începutul ostilităților în Franța a fost interzisă punerea în vînzare și consumarea absintului. Toate stocurile aflate în fabricile de absint și în depozite au fost trimise la uzinele care produc alcoolul special întrebuințat pentru fabricarea fulmicotonului. „Din uzine, absintul astfel denaturat este transportat la arsenale, iar de aici, prin armele de foc, lichidul verde este transmis combatanților" — scrie în încheiere* Le Matin.

Agenția Havas *anunță că debarcările de trupe franceze la Salonic continuă să se desfășoare cu regularitate și în cele mai bune condiții. Trupele franceze care au trecut granița dintre Grecia și Serbia au realizat contactul cu armata sîrbă.*

Comunicate oficiale date publicității la Roma și Petrograd anunță că Italia și Rusia au declarat război Bulgariei.

Știri sosite la Roma, Zürich, Basel și în alte localități anunță că situația internă în Germania începe să devină tot mai critică din cauza lipsei de forță de muncă, bani, unele materii prime și alimente. Se observă o împotrivire crescîndă a populației în fața prelungirii războiului. Duminică 10 octombrie la Berlin au avut loc mari demonstrații populare de protest împotriva războiului. Persoane care au vizitat în ultimele săptămîni Germania compară situația actuală din imperiu cu aceea a Japoniei în preziua păcii de la Portsmouth.

Informații provenind din Geneva afirmă că în Franța este în curs de experimentare construirea unui tun cu un calibru de 440 mm. „Tunul, ca și proiectilele cu care va fi prevăzut — transmite ATI — va întrece prin măiestria invenției tot ce s-a construit pînă astăzi în domeniul armelor de artilerie".

1915. — Pentru a-i ajuta la refacerea unui pod din zona frontului, soldații au rechiziționat un elefant de la circ

BREVIAR

29 septembrie

Tovarășii Alexandru Birlădeanu, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, și Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, care se află în R.S.F. Iugoslavia cu prilejul celei de-a doua sesiuni a Comisiei mixte româno-iugoslave de colaborare economică, au fost primiți de Edvard Kardelj, președintele Scupștinei R.S.F. Iugoslavia și Petar Stambolici, președintele Vecei Executive Federale a R.S.F. Iugoslavia.

S-a dat publicității comunicatul privind sesiunea a doua a Comisiei mixte româno-iugoslave de colaborare economică.

Vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Petre Blajovici, a oferit un dineu în onoarea delegației guvernamentale a Cambodgiei, condusă de Son Sann, al doilea vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ministru coordonator al problemelor economice, financiare și de planificare, consilier permanent al prințului Norodom Sianuk.

Profesorului Jean Roche, rectorul Universității din Paris, i-a fost decernat titlul de Doctor Honoris Causa în științe chimice al Universității din București.

30 septembrie

Mao Tze-dun, președintele C.C. al P.C. Chinez, și Liu Șao-ți, președintele R.P. Chineze, au primit pe Eduard Mezincescu, adjunct al ministrului afacerilor externe, general-locotenent Octavian Orban, prim-locțiitor al șefului Marelui Stat Major al forțelor armate, și alți ofițeri români care își petrec vacanța în China.

În aceeași zi, Cen I, vicepremier al Consiliului de Stat și ministrul afacerilor externe al R.P. Chineze, a primit pe Eduard Mezincescu, cu care a avut o convorbire cordială. Vicepremierul Cen I a oferit apoi un banchet.

S-a înapoiat în Capitală tovarășul Alexandru Birlădeanu, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, care a luat parte la lucrările sesiunii a doua a Comisiei mixte româno-iugoslave de colaborare economică.

A părăsit Capitala, îndreptîndu-se spre Budapesta, delegația guvernamentală a Cambodgiei, condusă de Son Sann, al doilea vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ministru coordonator al problemelor economice, financiare și de planificare, consilier permanent al prințului Norodom Sianuk.

A sosit în Capitală Edgard Pisani, ministrul agriculturii al Franței, împreună cu soția, care face o vizită în țara noastră la invitația Consiliului superior al Agriculturii. Oaspetele este însoțit de Armand Wallon, inspector general în Ministerul agriculturii al Franței.

În urma tratativelor purtate la București, a fost semnat la Ministerul Comerțului Exterior Protocolul privind schimburile de mărfuri pe anul 1965—1966, în cadrul aranjamentului comercial de lungă durată între Republica Socialistă România și Marea Britanie. Protocolul semnat prevede lărgirea în continuare a schimburilor de mărfuri între cele două țări.

1 octombrie

Tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Alexandru Birlădeanu, Paul Niculescu-Mizil, Leonte Răutu, Iosif Banc, Petre Blajovici, Ianoș Fazekaș, Ilie Verdeț, Manea Mănescu, Gheorghe Gaston Marin, au vizitat Expoziția construcției economice a R. P. Chineze.

După vizitarea expoziției, conducătorii de partid și de stat s-au întîlnit cu membrii delegației guvernamentale chineze în frunte cu Cean Lin-ci, ministrul industriei cărbunelui, și organizatorii expoziției.

Între 18 septembrie și 1 octombrie, o misiune comercială a S.U.A., condusă de Paul E. Pauly, directorul oficiului de promovare a comerțului internațional din Departamentul Comerțului S.U.A., a făcut o vizită în țara noastră. Misiunea comercială a S.U.A. a vizitat întreprinderi, uzine și instituții din București, Ploiești, Brașov și Constanța și a avut întrevederi cu reprezentanți ai vieții economice din țara noastră.

2 octombrie

A sosit în Capitală George Thomson, ministru de stat la Ministerul de Externe al Marii Britanii, care face o vizită în țara noastră la invitația Ministerului Afacerilor Externe.

Vicepreședintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Ilie Murgulescu, a primit în audiență pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Statelor Unite ale Americii la București, William A. Crawford, în legătură cu plecarea sa definitivă de la post. În aceeași zi, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al S.U.A. a fost primit de secretarul Consiliului de Stat, Grigore Geamănu.

La invitația Comitetului național pentru apărarea păcii din Republica Socialistă România a sosit în București o delegație a Mișcării algeriene pentru pace.

Acad. Athanase Joja, președintele Comisiei naționale a Republicii Socialiste România pentru U.N.E.S.C.O., vicepreședinte al Consiliului executiv U.N.E.S.C.O., a plecat la Paris pentru a lua parte la lucrările celei de-a 71-a sesiuni a Consiliului executiv U.N.E.S.C.O.

La Varșovia au avut loc lucrările sesiunii a 15-a a Comisiei româno-polone de colaborare tehnico-științifică.

3 octombrie

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a oferit în cinstea d-lui Edgard Pisani, ministrul agriculturii al Franței, și a soției sale, o masă la restaurantul „Cerbul Carpatin" din Brașov.

Alexandru Birlădeanu, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, a oferit un dineu cu prilejul vizitei în țara noastră a delegației guvernamentale a R. P. Chineze, condusă de Cean Lin-ci, ministrul industriei cărbunelui.

S-a înapoiat în Capitală, venind de la Belgrad, tovarășul Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, care a participat la cea de-a doua sesiune a Comisiei româno-iugoslave de colaborare economică și a făcut apoi o vizită în R.S.F. Iugoslavia.

S-a deschis la Sala mică a Palatului al XIX-lea Congres al Asociației internaționale a cinematografiei științifice și Festivalul internațional al filmului de știință popularizată. Participă reprezentanți din Anglia, Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, Franța, R. D. Germană, R. F. Germană, Italia, Izrael, Japonia, Olanda, România, S.U.A., Ungaria, U.R.S.S.

4 octombrie

Cu prilejul sărbătorii naționale a R.D. Germane, ambasadorul acestei țări la București, Ewald Moldt, a organizat o conferință de presă la care au participat ziariști români și corespondenți ai presei străine.

A plecat la Varșovia delegația care va reprezenta sindicatele din Republica Socialistă România la cel de-al VI-lea Congres Sindical Mondial, ce va avea loc între 8—22 octombrie 1965. Delegația este condusă de Constantin Drăgan, președintele Consiliului Central al Sindicatelor.

A părăsit Capitala delegația guvernamentală a Republicii Populare Chineze, condusă de Cean Lin-ci, ministrul industriei cărbunelui, care a făcut o vizită în țara noastră cu prilejul deschiderii Expoziției construcției economice a R.P. Chineze.

La Consiliul Superior al Agriculturii a avut loc semnarea angajamentului de colaborare științifică și tehnică între Consiliul Superior al Agriculturii al Republicii Socialiste România și Ministerul Agriculturii al Franței.

5 octombrie

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a primit în audiență pe K. R. F. Khilnani, ambasador extraordinar și plenipotențiar al Indiei, la cererea acestuia.

A sosit în Capitală, la invitația C.C. al P.C.R., o delegație de activiști ai P.C. din Cehoslovacia, în schimb de experiență, condusă de tovarășul Zbynek Soják, șef de sector la C.C. al P.C. din Cehoslovacia.

Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, l-a primit pe George Thomson, ministru de stat la Ministerul de Externe al Marii Britanii. La primire a participat George Macovescu, adjunct al ministrului afacerilor externe. A fost de față ambasadorul Marii Britanii la București, Leslie Charles Grass.

A părăsit Capitala, plecînd spre Paris, Edgard Pisani, ministrul agriculturii al Franței, care, împreună cu soția, a făcut o vizită în țara noastră la invitația Consiliului Superior al Agriculturii.

POȘTA REDACȚIEI

V. Minculescu, București : **Numărul grupărilor și sectelor religioase din Statele Unite este atît de mare încît nu ar fi posibil să le enumerăm aici pe toate. Vom menționa doar că, socotind numai grupările religioase cu cel puțin 50 000 de adepți, în S.U.A. sînt înregistrate 17 biserici baptiste, 15 catolice și ortodoxe, 9 luterane, 5 metodiste, 3 presbiteriene și 37 de alte grupări și secte.**

În legătură cu articolul intitulat „Spania — 1965" publicat în LUMEA nr. 39, aș vrea să menționez unele date privind pe generalul Augustin Munoz Grandes asupra căruia Franco și-a îndreptat privirea pentru a-l desemna succesor al său.

Numele lui este destul de cunoscut. E același Grandes care în 1938 se afla în fruntea rebelilor franchiști pe frontul aragonez și a fost unul din călăii Republicii Spaniole. Este același Grandes care mai tîrziu a deținut postul de secretar general al falangei, variantă spaniolă a fascismului. Este același Grandes care a comandat divizia „albastră" trimisă de Franco în ajutorul lui Hitler pe frontul germano-sovietic. Este același Grandes care după zdrobirea diviziei sale „albastre" abia a scăpat cu fuga din Uniunea Sovietică...

Presa din anumite țări capitaliste a început să facă reclamă așa-zisei „noi orientări" urmărind pregătirea terenului în vederea atragerii Spaniei în diverse organisme politico-militare vest-europene. Dar faptele trădează esența neschimbată a acestui regim. Ea este demascată de necontenitele arestări cărora le cad victimă patrioții antifasciști spanioli.

L. LANDSKRON
Bacău

Citind reportajul „Spania — 1965" m-am gîndit să vă sugerez să publicați un articol care să se ocupe cu războiul civil din Spania 1936—1939. În cadrul revistei s-a scris de mai multe ori despre problemele Spaniei din zilele noastre și nu va fi lipsit de interes un articol care să analizeze evenimentele care au împins Spania în războiul civil și apoi sub dictatură.

D. MACH
Cîmpia Turzii

Vasile Mihali, Vișeul de Sus : **Temele propuse de dv. nu intră în vederile noastre pentru viitorul apropiat.**

Prof. Gh. Breharu, Gherla : **Desigur, vîrsta pămîntului este apreciată la 10 miliarde de ani nu 10 milioane cum, din greșeală, a apărut în nr. 39 al revistei noastre.**

Vasile Constantinescu, Ploiești : **Vă mulțumim pentru atenta analiză a rubricii** Presa acum 50 de ani **și vă promitem că ea va continua să fie alcătuită așa cum apreciați dv. că este în prezent : „scurtă, variată în conținut, sugestivă, redînd ceea ce era nou, caracteristic, senzațional, pentru vremurile de atunci".**

Aurelian Brăileanu, Brăila : **Profilul trimis de dv. este prea sumar, ținînd seama de dimensiunile obișnuite și de caracterul rubricii noastre.**

Virgil Beraru, Oradea : **Documentarul cerut de dv a apărut în nr. 8/1964.**

Adrian Zamolo, Turnu Severin : **Caldele dv. aprecieri ne-au făcut o reală plăcere. Ne vom strădui să satisfacem cît mai curînd primul dintre deziderateele formulate de dv. Pentru al doilea, vă rugăm să mai așteptați.**

Valeriu Munteanu, Craiova : **Articole cu temele sugerate de dv. au mai apărut în revista noastră. Reținem ideea unui documentar despre Paraguay.**

Cristian Viișoreanu, Iași : **Data oficială a „nașterii" Organizației Națiunilor Unite este 24 octombrie 1945.**

lumea
Săptămînal de politică externă
editat de Uniunea Ziariștilor din
Republica Socialistă România
Redactor șef GEORGE IVAȘCU
Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10
Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

LUMEA — PUBLICITATE

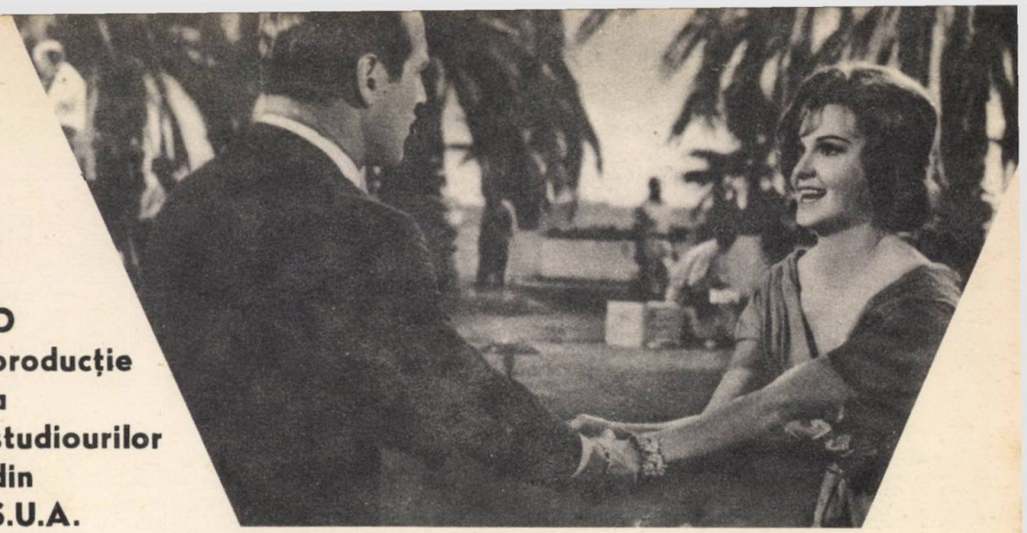

O producție a studiourilor din S.U.A.

DULCEA PASARE A TINEREȚII

Scenariul și regia : Richard Brooks, după piesa lui Tenessee Williams
Imaginea : Milton Crasner Muzica : Herold Gelman
Cu : Paul Newman, Geraldine Page, Shirley Knight, Ed Begley, Ripttorn, Mildred Dunnock, Madeleine Sherwood, Philip Abbot

Mobilă de calitate superioară

GARNITURI DE MOBILĂ: Lămîiţa

FOTOLII: Nehoiu
pat mc. 2
„ r. 22
„ Bucegi

CANAPEA: Carpaţi
Comodă
Extenso

IPROFIL MĂGURA CODLEI

2 lei

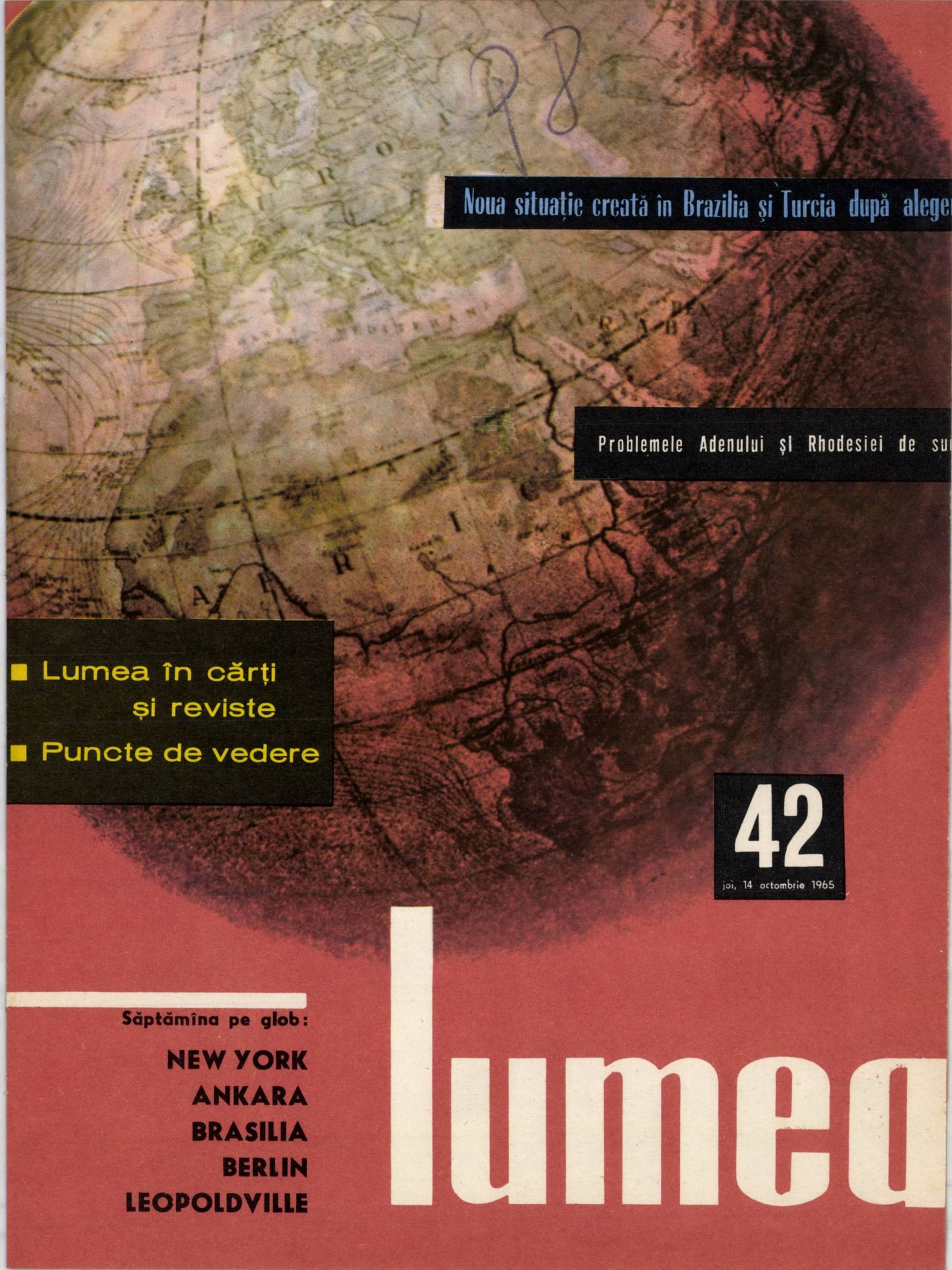

Noua situație creată în Brazilia și Turcia după alege

Problemele Adenului și Rhodesiei de su

- Lumea în cărți și reviste
- Puncte de vedere

42
joi, 14 octombrie 1965

lumea

Săptămîna pe glob:

NEW YORK
ANKARA
BRASILIA
BERLIN
LEOPOLDVILLE

**Convorbiri oficiale
româno-indiene
cu prilejul vizitei
președintelui Republicii India
dr. Sarvepalli Radhakrishnan**

**Stockholm.
De curînd
s-a deschis
în capitala Suediei
o expoziție
a
cărții românești**

Anul III
Nr. 42 (103)

Joi
14 octombrie
1965

sumar

LUMEA ÎNTR-O SĂPTĂMÎNĂ

2 **Comunicat comun cu privire la vizita în Republica Socialistă România a Excelenței Sale dr. Sarvepalli Radhakrishnan, președintele Republicii India**
NEW YORK — În Adunarea Generală a O.N.U.
3 **Cuvîntarea ministrului afacerilor externe al Republicii Socialiste România, Corneliu Mănescu**
4 LONDRA — Problemele Adenului și Rhodesiei de sud. **John Gritten**
6 ISTANBUL — Rezultatul alegerilor generale. **Kemal Sami**
7 MOSCOVA — Vizitele lui Modibo Keita și Jens Otto Krag. **N. Pătrașcu**
8 DJAKARTA — Evoluția situației
9 WASHINGTON — Tratativele cu Michael Stewart. **Felicia Antip**
10 BERLIN — Două evenimente
BRASILIA — Victoria opoziției și implicațiile ei. **Corneliu Vlad**
11 ATENA — În timpul vacanței parlamentare. **Eugen Phoebus**
12 LEOPOLDVILLE — Cursa pentru putere continuă. **Ștefan Cornu**
13 BONN — Anevoioasa operațiune a formării guvernului. **Radu Pascal**
14 ROMA — Întîlnire a scriitorilor europeni. **I. Mărgineanu**

ARTICOLE, REPORTAJE

15 Dialoguri despre N.A.T.O. **Sergiu Verona**
18 Peisajul lingvistic al Africii. **Rodica Georgescu**
20 Festivalul de jazz de la Newport. **Cornel Chiriac**
21 Un tren ca în „Far West". **Anne Manson**

IN LUMEA ȘTIINȚEI

17 Acad. Horia Hulubei despre conferința generală a Agenției Internaționale pentru Energie Atomică.

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

22 Jules Moch și reînarmarea vest-germană. **Florica Șelmaru**

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

25—30 Le Monde, The Economist, New York Times, Trybuna Ludu, Observer, Combat, Le Monde Diplomatique, U. S. News and World Report, Daily Worker, The Cristian Science Monitor

PROFIL

31 Per Borten, primul ministru al Norvegiei

FIȘIER

31 Uniunea Internațională a Organizațiilor Oficiale de Turism (U.I.O.O.T.)

BREVIAR, POȘTA REDACȚIEI

La O.N.U.

continuă dezbaterile de politică generală (pag. 2). În cuvîntarea sa, ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România, Corneliu Mănescu, a expus principiile care călăuzesc activitatea țării noastre pe arena internațională (pag. 3).

Din activitatea internațională

consemnăm consecințele probabile ale eșecului tratativelor anglo-rhodesiene (pag. 4), evenimentele din Indonezia (pag. 8), vizitele făcute de primul ministru al Danemarcei și președintele Republicii Mali în Uniunea Sovietică (pag. 7) și de ministrul de externe al Angliei în Statele Unite (pag. 9), rezultatele alegerilor din Turcia (pag. 6) și Brazilia (pag. 10), probabilitatea candidaturii generalului de Gaulle în alegerile de la 5 decembrie (pag. 25).

Noile discuții

interoccidentale despre viitorul și structura Pactului atlantic au fost determinate de tendințele centrifuge manifestate de unii dintre membrii acestei anacronice alianțe militare (pag. 15).

Fazele reînarmării vest-germane

sînt prezentate amănunțit și sugestiv de Jules Moch, care a contribuit la geneza acestui proces iar acum este profund nemulțumit de consecințele lui (pag. 22).

Cîte limbi

se vorbesc astăzi în Africa ? Ce perspective se întrevăd în domeniul creării unor limbi naționale ? (pag. 18).

La Newport

cei mai de seamă creatori și interpreți de muzică de jazz își confruntă în fiecare an realizările și căutările (pag. 20).

COMUNICAT COMUN

cu privire la vizita în Republica Socialistă România a Excelenței Sale dr. Sarvepalli Radhakrishnan președintele Republicii India

Ca răspuns la vizita efectuată în India de către conducătorii de stat români, Excelența Sa dr. Sarvepalli Radhakrishnan, președintele Republicii India, a făcut o vizită în Republica Socialistă România între 7 și 10 octombrie 1965, ca oaspete al președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica.

În timpul șederii în România, președintele Republicii India a vizitat instituții culturale, monumente istorice și cartiere de locuit din București, fiind întîmpinat pretutindeni cu cordialitate. El a fost foarte impresionat de realizările obținute de poporul român de la ultima sa vizită efectuată cu nouă ani în urmă.

Cu prilejul vizitei, dr. Sarvepalli Radhakrishnan, președintele Republicii India, a avut convorbiri prietenești și deschise cu Chivu Stoica, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, asupra unor probleme de interes comun pentru cele două țări.

La convorbiri au participat :

– din partea română : Constanța Crăciun, vicepreședinte al Consiliului de Stat, Grigore Geamănu, secretarul Consiliului de Stat, George Macovescu, adjunct al ministrului afacerilor externe, acad. Cristofor Simionescu, membru al Consiliului de Stat, și Aurel Ardeleanu, ambasadorul Republicii Socialiste România în India.

– din partea indiană : A. M. Thomas, ministru de stat, K. R. F. Khilnani, ambasadorul Indiei în Republica Socialistă România, Y. D. Gundevia, secretarul președintelui Republicii India, și dr. S. Gopal, director al Direcției Istorice din Ministerul Afacerilor Externe.

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România și președintele Republicii India au constatat cu satisfacție că în cursul ultimilor ani relațiile de prietenie și colaborare dintre România și India s-au dezvoltat favorabil, pe baza principiilor respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. Dezvoltarea relațiilor bilaterale și-a găsit expresia în creșterea schimburilor comerciale, a colaborării culturale și tehnico-științifice, spre folosul ambelor popoare.

Președintele Radhakrishnan a exprimat în mod deosebit recunoștința Indiei față de România pentru ajutorul valoros acordat în domeniul industriei petrolifere.

Cei doi președinți au fost de acord că există posibilități pentru lărgirea sferei colaborării reciproc avantajoase între Republica Socialistă România și Republica India.

Președintele Republicii India a explicat președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România punctul de vedere al guvernului indian asupra cauzelor și evoluției care au dus la recentul conflict dintre India și Pakistan.

Subliniind necesitatea îmbunătățirii situației internaționale, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România și președintele Republicii India au fost de acord că toate statele trebuie să depună noi eforturi pentru întărirea și consolidarea păcii, pe baza respectării dreptului popoarelor de a trăi liber în conformitate cu sistemul lor politic, economic și social.

Cei doi președinți și-au exprimat convingerea că vizita în România a Excelenței Sale dr. Sarvepalli Radhakrishnan va contribui la întărirea și lărgirea relațiilor între Republica Socialistă România și Republica India, în interesul ambelor popoare și al cauzei păcii în lume.

Președintele Radhakrishnan a exprimat înalta sa apreciere față de primirea caldă făcută lui și suitei sale în Republica Socialistă România și a adresat președintelui Consiliului de Stat, Chivu Stoica, invitația de a vizita India. Invitația a fost acceptată cu plăcere.

București, 9 octombrie 1965

NEW YORK

În Adunarea Generală a O.N.U.

Dezbaterile generale, cu prilejul cărora statele membre își expun poziția față de principalele probleme internaționale actuale, se apropie de sfîrșit. Cu deosebit interes a fost urmărită de participanții la sesiune cuvîntarea de vineri a șefului delegației Republicii Socialiste România, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe. Cuvîntarea, care reflectă politica externă a statului nostru, politică de prietenie și alianță frățească cu toate țările socialiste, de colaborare cu statele avînd altă orînduire socială, politică bazată pe principiile respectării independenței și suveranității naționale, ale egalității în drepturi și avantajului reciproc, ale neamestecului în treburile interne în scopul asigurării păcii și prieteniei între popoare, a fost apreciată de numeroși delegați și observatori politici ca aducînd o contribuție importantă la lucrările actualei sesiuni.

Un ecou viu au avut, îndeosebi în rîndul delegaților din tinerele state independente, ideile expuse privind dreptul de necontestat al popoarelor de a dispune de propria soartă, precum și necesitatea respectării independenței statelor. Cu mult interes au fost urmărite pasajele din cuvîntare care reflectau poziția țării noastre față de problema dezarmării, interzicerea necondiționată și distrugerea tuturor armelor nucleare. Printre delegațiile țărilor europene, de o bună apreciere s-a bucurat propunerea română cu privire la acțiuni regionale în vederea îmbunătățirii relațiilor între statele europene cu sisteme social-politice diferite.

În mod deosebit au fost remarcate propunerile privind căile dezvoltării economice a statelor rămase încă în urmă din punct de vedere economic, dezvoltarea cooperării internaționale, acordarea de asistență tehnică și formarea de cadre în țările slab dezvoltate, precum și sugestia unei acțiuni concertate privind factorul uman ca subiect și finalitate a întregii dezvoltări economice.

Ca și pînă acum, în discursurile lor numeroși delegați, între care reprezentanții Suediei, Ungariei, R.S.S. Bieloruse, R.A.U., Marocului, Irakului, au subliniat necesitatea ca O.N.U. să-și adapteze structura la schimbările care au survenit după 1945 și să reflecte fidel lumea contemporană, ca și necesitatea imperioasă a restabilirii drepturilor legitime ale R.P. Chineze la O.N.U. Cerînd respectarea normelor internaționale de conviețuire pașnică între popoare, o serie de vorbitori au condamnat agresiunea S.U.A. împotriva poporului vietnamez.

Luni după-amiază, după ce a fost luat în discuție proiectul de rezoluție propus de statele africane cu privire la colaborarea dintre O.N.U. și Organizația Unității Africane, Adunarea Generală a adoptat o rezoluție care prevede ca secretarul general administrativ al O.U.A. să asiste în calitate de observator la sesiunile Adunării Generale.

Între timp, au continuat, de asemenea, lucrările unor comitete.

Cuvîntarea ministrului afacerilor externe al Republicii Socialiste România, Corneliu Mănescu

La începutul cuvîntării sale, șeful delegației Republicii Socialiste România a felicitat pe Amintore Fanfani pentru alegerea sa ca președinte al celei de-a 20-a sesiuni a Adunării Generale și a exprimat mulțumiri președintelui sesiunii precedente, Quaison Sackey. Salutînd apoi primirea de noi membrii ai O.N.U., vorbitorul a spus în continuare :

Schimbările intervenite pe harta politică a lumii reprezintă unul dintre rezultatele luptei popoarelor pentru existența de sine stătătoare. În concordanță cu această tendință istorică devin tot mai imperioase atît înlăturarea definitivă și grabnică a ultimelor forme de subjugare colonială, cît și consolidarea politică și economică a statelor recent eliberate.

După ce a subliniat necesitatea ca noile state să se dezvolte pe plan economic, cultural și social și ca înapoierea determinată de dominația străină să fie lichidată, Corneliu Mănescu a spus :

Constituirea și consolidarea noilor state s-au realizat și se realizează învingîndu-se rezistența forțelor care încearcă să oprească în loc mersul istoriei. Aceste forțe recurg la toate mijloacele, de la „teorii" care prezintă suveranitatea și independența drept concepte perimate, spre a justifica amestecul politic și economic în treburile altora, și pînă la intervenții armate. Formele de acțiune diferă, dar conținutul rămîne același — negarea dreptului fiecărui popor de a dispune de propriul său destin, perpetuarea relațiilor de inegalitate, menținerea sau reciștigarea unor vechi privilegii.

În concepția guvernului român, dezvoltarea multilaterală a colaborării internaționale are de aceea ca premisă posibilitatea ca fiecare popor să-și afirme ființa și personalitatea, să se bucure nestingherit de toate condițiile necesare progresului său material și spiritual.

Consacrînd această concepție ca principiu constituțional, legea fundamentală a Republicii Socialiste România prevede că relațiile externe ale României se bazează pe respectarea suveranității și independenței naționale, egalitatea în drepturi și avantajul reciproc, neamestecul în treburile interne.

Cu prilejul adoptării Constituției, relevînd importanța principiilor menționate, Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, sublinia în fața Marii Adunări Naționale : „Întreaga desfășurare a vieții internaționale arată că respectarea acestor principii are o însemnătate hotărîtoare pentru dezvoltarea unor relații normale între state, pentru asigurarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî propria soartă, de a-și rezolva singur treburile, potrivit voinței sale. Imixtiunile sub orice formă în treburile altor popoare frînează progresul lor social, duc la încordare și neîncredere între state, dăunează colaborării internaționale, creează pericole pentru cauza păcii".

Locul unde se confruntă astăzi în modul cel mai acut aspirațiile de libertate și independență ale unui popor cu politica de forță și imixtiune brutală este Vietnamul.

Intervenția militară a Statelor Unite ale Americii în Vietnam constituie o încălcare flagrantă a normelor elementare ale relațiilor internaționale, înrăutățește întreaga atmosferă internațională și creează grave pericole pentru pace în Asia de sud-est și în lume.

Delegația României reafirmă de la această tribună deplina solidaritate a poporului și guvernului român cu eroicul popor vietnamez. Guvernul român susține cu hotărîre poziția Republicii Democrate Vietnam și a Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud — unicul reprezentant legitim al poporului din această parte a țării — cu privire la căile de rezolvare a problemei vietnameze. Ea își va putea găsi soluție și pacea va putea fi restabilită pe baza acordurilor de la Geneva din 1954, prin încetarea actelor agresive împotriva Republicii Democrate Vietnam, retragerea trupelor și armamentului american din Vietnamul de sud și respectarea dreptului poporului vietnamez de a-și rezolva singur treburile interne fără amestec din afară.

Arătînd că din dezbaterile de pînă acum se degajе preocuparea de a face din O.N.U. un instrument care să realizeze cu adevărat cooperarea internațională și să slujească cauza păcii, bazată pe dreptate, șeful delegației țării noastre a arătat :

Organizația Națiunilor Unite continuă însă să fie lipsită de una din premisele esențiale ale bunei sale funcționări — universalitatea.

România a susținut înscrierea pe ordinea de zi a actualei sesiuni a punctului „Restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze în O.N.U.".

Refuzul de a se restitui acestei mari puteri fondatoare a O.N.U. locul ce i se cuvine constituie o ilegalitate, ce se întoarce împotriva organizației ; probleme majore ca cele ale dezarmării, ale dezvoltării economice și sociale sînt numai cîteva exemple în care este greu de conceput găsirea unor soluții viabile în condițiile în care O.N.U. este lipsită de contribuția reprezentanților unui sfert din populația globului.

Rolul important al R. P. Chineze în viața internațională este un adevăr de netăgăduit. El își găsește o expresie în propunerile și inițiativele guvernului chinez dintre care menționăm convocarea unei Conferințe a șefilor de state în problema interzicerii și distrugerii totale a armelor nucleare — propunere ce s-a bucurat de adeziunea unui șir de state, între care și țara noastră.

După părerea noastră, piatra de încercare a unor asemenea propuneri este respectarea atributelor fundamentale ale suveranității și egalității în drepturi a tuturor statelor.

În această privință, ni se pare că și-au păstrat întreaga actualitate cuvintele rostite cu trei decenii în urmă de Nicolae Titulescu, om de stat român, proeminentă figură a diplomației europene, atașat ideii unei organizații internaționale eficiente : „În organizarea actuală a comunității internaționale nu este loc pentru un supra-stat. Acesta din urmă este înlocuit printr-o Asociere voluntară de state libere, avînd obligația să se supună legii acceptate de ele în virtutea propriei lor suveranități".

„...Legea internațională apare pentru toată lumea nu ca o lege de subordonare, ci ca o lege de coordonare și situația fiecărui stat în raport cu altele nu ca o situație de dependență, ci ca o situație de independență".

Subliniind primejdia pe care o reprezintă posibilitatea folosirii energiei atomice împotriva omului și a valorilor create de acesta, vorbitorul a spus în continuare :

Existența unor uriașe stocuri de arme nucleare agravează acest pericol și exercită o influență profund negativă asupra ansamblului vieții internaționale.

După convingerea noastră, exprimată pe larg de guvernul român în Comisia de dezarmare a O.N.U., în Comitetul celor 18 state pentru dezarmare și în alte ocazii, această situație impune cu necesitate întreprinderea unor acțiuni majore, pe măsura pericolului nuclear, acțiuni care să ducă la lichidarea efectivă a acestuia, să asigure pacea și securitatea internațională tuturor statelor, să mărească încrederea popoarelor.

Pornind de la aceste criterii, România se pronunță pentru interzicerea necondiționată a folosirii armelor nucleare și distrugerea integrală a stocurilor existente, pentru încetarea cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării generale.

Experiența postbelică arată că una din sursele încordării internaționale, ale neîncrederii între state o constituie existența de baze militare străine și prezența de forțe armate pe teritoriul altor state. Interesul întăririi păcii, al eliminării oricăror forme de amestec în treburile altor popoare, reclamă desființarea tuturor bazelor militare străine, retragerea tuturor trupelor aflate pe teritoriul altor state.

România se declară totodată în favoarea creării de zone denuclearizate în diferite regiuni ale lumii, împotriva planurilor de constituire a forțelor nucleare multilaterale sau atlantice ale N.A.T.O., pentru desființarea blocurilor militare, pentru înlăturarea rămășițelor celui de-al doilea război mondial prin încheierea tratatului de pace german, pornindu-se de la realitatea obiectivă a existenței celor două state germane.

Ne pronunțăm, de asemenea, în favoarea propunerii privind convocarea unei Conferințe mondiale de dezarmare cu participarea tuturor statelor.

Este necesar ca O.N.U. să-și continue cu intensitate preocupările într-o problemă atît de importantă cum este „întărirea suveranității permanente a popoarelor asupra resurselor lor naturale".

În același timp, dat fiind faptul că statele și națiunile nu trăiesc izolate unele de altele, ci sînt legate între ele prin mii de fire, cooperarea internațională activă, intensificarea legăturilor economice între state capătă o pondere crescîndă. Ținînd seama de aceasta, Republica Socialistă România a inițiat și militează pentru adoptarea unui cod de principii care să călăuzească statele în relațiile lor economice reciproce.

De pe aceeași poziție, guvernul român apreciază rolul pozitiv al schimburilor de experiență și de opinii, care au avut loc în cadrul marilor

→

dezbateri organizate în ultimii ani de O.N.U. Ele au contribuit ca unele cerințe fundamentale — înlăturarea structurilor anacronice prin intermediul reformelor agrare, industrializarea, planificarea — care pînă de curînd erau puse de mulți la îndoială, să dobîndească astăzi o largă recunoaștere.

În fața Organizației noastre se pune totodată problema de a favoriza înfăptuirea practică a programelor pe care și le alcătuiesc țările în curs de dezvoltare. România susține activitățile O.N.U. îndreptate spre transmiterea către țările în curs de dezvoltare a cuceririlor științei și tehnicii moderne, acordarea de asistență tehnică și formarea de cadre naționale.

Așa cum am avut cinstea să arăt de la această tribună încă de la sesiunea trecută a Adunării Generale — Conferința pentru comerț și dezvoltare din 1964 reprezintă începutul unei noi etape în activitatea Organizației noastre în acest domeniu. Considerăm că noul mecanism creat trebuie să treacă acum la transpunerea în viață a propunerilor formulate, cu scopul de a înlătura consecințele negative pe care le generează persistența unor forme de discriminări în comerțul internațional și deteriorarea raporturilor de schimb pentru țările în curs de dezvoltare.

Socotim, de asemenea, util ca preocupările O.N.U. în domeniul economic să fie întregite incluzînd și problema factorului uman ca subiect și finalitate a întregii dezvoltări economice. Ar fi indicat să ne gîndim la o acțiune concertată din partea O.N.U. și a organizațiilor sale specializate, în vederea unei examinări atotcuprinzătoare a acestei problematici.

Experiența Republicii Socialiste România în domeniul construcției economice arată că efortul de mobilizare a tuturor resurselor sale naturale și de muncă reprezintă baza pe care se pot asigura unei populații în creștere condiții de viață materiale și spirituale, demne de epoca noastră. Călăuziți de această concepție, noi am fundamentat creșterea armonioasă a tuturor ramurilor economiei naționale prin politica de industrializare a țării.

Dorința de pace care însuflețește guvernul nostru și ridicarea nivelului economic al țării își găsesc una din expresiile lor în extinderea relațiilor economice ale României cu toate țările, indiferent de sistemul lor social-politic, în spiritul coexistenței pașnice.

Există o legătură inseparabilă între preocupările guvernului nostru pe plan intern — care au ca obiectiv fundamental desfășurarea unei vaste opere de construcție social-economică, ridicarea bunăstării poporului — și politica externă a României, care este îndreptată spre micșorarea încordării internaționale, dezvoltarea colaborării între popoare și întărirea păcii în lume.

Guvernul român acordă, în mod firesc, o atenție deosebită dezvoltării unor relații de bună vecinătate între statele din zona noastră geografică, acționează consecvent în spiritul apropierii și înțelegerii statelor balcanice în interesul statornicirii unui climat de cooperare prietenească în această parte, pe timpuri atît de zbuciumate, a Europei. Elementele pozitive intervenite în ultimii ani în relațiile interbalcanice ilustrează posibilitățile care s-ar fructifica printr-un tratat privind transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării pașnice.

Pe ordinea de zi a actualei sesiuni figurează punctul „Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între statele europene aparținînd unor sisteme social-politice diferite". Dezbaterea acestei probleme ar trebui, după părerea delegației române, să ducă la stimularea și conjugarea tuturor acelor tendințe pozitive, care converg spre îmbunătățirea relațiilor de cooperare în Europa. S-ar crea astfel un climat susceptibil să netezească abordarea și să favorizeze o soluționare constructivă a problemelor europene încă nereglementate.

Actuala sesiune a Adunării Generale este în măsură, după părerea noastră, să treacă la elaborarea Declarației internaționale privind promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare.

În încheiere vorbitorul a subliniat hotărîrea guvernului Republicii Socialiste România de a-și aduce și în viitor — alături de celelalte țări socialiste, de toate statele iubitoare de pace — întreaga contribuție la normalizarea relațiilor internaționale, la afirmarea cauzei independenței și prosperității tuturor popoarelor, a păcii și libertății în lume.

LONDRA

Corespondență de la John GRITTEN

Problemele Adenului și Rhodesiei de sud

Delegatul Tanzaniei la O.N.U. a comparat atitudinile și acțiunile guvernului britanic în Aden și în Rhodesia. Analizînd situația din cele două regiuni care provoacă în momentul de față cele mai serioase dureri de cap la Whitehall, John Malecela, care a vorbit în Consiliul de Tutelă al Adunării Generale, a acuzat: „Puteți interveni la Aden și puteți trimite o armată pentru a masacra populația deoarece ea nu este albă. În Rhodesia procedați cu totul altfel deoarece populația în cauză are în vine sîngele lui John Bull".

În același timp, la Londra un membru laburist al parlamentului britanic, Bob Edwards, declara: „Nu este prea tîrziu pentru a invita O.N.U. să trimită reprezentanți la Aden și în Arabia de sud pentru a aranja ținerea unei conferințe constituționale ca și a alegerilor într-un timp scurt. După cum văd, sugerăm o asemenea acțiune pentru criza care s-a produs în Rhodesia. De ce să nu aplicăm aceeași soluție și pentru regiunea frămîntată și periculoasă din punct de vedere internațional a Adenului și Arabiei de sud?"

La Londra se recunoaște, în general, că ambele regiuni sînt „periculoase din punct de vedere internațional", și într-adevăr, succesiunea de crize în cadrul Commonwealthului din ultimele cîteva luni — despărțirea Singaporelui de Federația Malayeză, tulburările din Mauritius, și bomba cu întîrziere care a explodat săptămîna trecută provocînd daune de 2 milioane instalațiilor și rezervoarelor petroliere din Cipru — au aspectul unei reacții în lanț cu caracter internațional.

Cu mai multe zile înainte de eșecul final al convorbirilor de la Londra dintre premierul rhodesian Ian Smith și liderii guvernului britanic, accentul a început să cadă într-o măsură tot mai mare asupra implicațiilor internaționale ale acestei probleme. De acest lucru și-au dat seama atît Africa de sud cît și Portugalia. Datorită propriei lor politici colonialiste și rasiste, Smith și colonii săi albi au crezut desigur că pot conta pe aceste țări cel puțin pentru a obține sprijin moral. Dar guvernul sud-african nu a dat nici un răspuns la cererea de sprijin adresată de reprezentantul Rhodesiei la Pretoria iar ziarul semioficial *Die Burger* a recomandat guvernului lui Smith „răbdare" în locul unei declarații unilaterale de independență.

La Lisabona, cererea lui Smith de a-l vizita pe dictatorul Salazar atunci cînd se va întoarce de la Londra a întîmpinat un refuz.

Rhodesia se mărginește nu numai cu Africa de sud, ci și cu Mozambicul portughez, iar Angola portugheză este separată de regiunea vestică a Rhodesiei prin mai puțin de 200 de km. Motivele reale ale acestor afronturi din partea „aliaților naturali" ai lui Smith (Africa de sud și Portugalia) au fost expuse în modul cel mai clar și pe înțelesul tuturor în presa britanică.

„Izbucnind în centrul strategic al forțelor naționaliste albe și negre în conflict ale Africii, o rebeliune a elementelor albe adepte ale supremației ar declanșa cu siguranță o criză internațională distrugătoare pentru care Anglia va fi făcută răspunzătoare", a avertizat *The Observer* într-un editorial de o lungime neobișnuită.

The Times prevestește: „În Africa există amenințarea unui dezastru". Ziarul adaugă: „O declarație unilaterală de independență ar putea deschide un nou capitol de suferințe, vărsări de sînge și conflicte internaționale care ar dura ani îndelungați".

The Guardian scrie: „Reafirmarea controlului britanic ar fi o operațiune dificilă și dureroasă. Dar conflictul ce se va produce în cazul cînd se va permite Rhodesiei să devină o nouă Africă de sud, va avea o amploare mai mare și va fi și mai dureros".

Secretarul pentru relațiile Commonwealthului, Arthur Bottomley, a declarat și el: „Dacă africanii încep să se răscoale acest lucru nu se va opri la Rhodesia. S-ar putea produce răscoale și în alte state africane".

Se pare însă că Smith și minoritatea de coloni albi pe care el o reprezintă, nu au asemenea temeri. Sau, în orice caz, consideră că merită să-și asume riscul.

Harold Wilson le-a oferit o soluție de compromis pe care liderii africani au considerat-o ca fiind o trădare. Smith a respins însă chiar și această soluție. „Preferăm să continuăm lupta decît să ne

Harold Wilson: — Ai noroc, domnule Smith, că ești puțin mai la vest...
(Din DAILY WORKER, Londra)

Militari britanici pe o stradă din Aden. Ofiţerul are în mînă un pistol cu gaze lacrimogene

tîrîm în genunchi", a fost una din frazele folosite de Smith după eşecul tratativelor de la Londra. Toate acestea exemplifică convingerea adînc înrădăcinată a colonilor britanici că se află în Rhodesia în baza unui drept divin.

Ce se va întîmpla acum ? Cît va mai trece pînă ce va fi declarată independenţa unilaterală ? Şi, în acest caz, care vor fi reacţiile guvernului Wilson şi ale întregii lumi ?

La New York, Malecela (Tanzania) a declarat că englezii nu vor trimite trupe împotriva unor oameni care au în vine „sîngele lui John Bull". *Times* pare să fie de acord că „folosirea imediată a forţelor britanice împotriva lui Smith ar fi inacceptabilă pentru opinia publică britanică. Iar *Sunday Times* scrie : „Guvernul britanic nu poate decît să-şi ţină respiraţia. Nu trebuie să existe ameninţări şi desigur nici nu trebuie să se producă cereri de acţiune a O.N.U. din partea membrilor afro-asiatici ai acestei organizaţii".

Lordul Salisbury, decanul aripii de dreapta a partidului conservator, pe care Smith l-a vizitat la sfîrşitul săptămînii, este pe cale să prezinte la conferinţa conservatoare de săptămîna aceasta o rezoluţie respingînd folosirea sancţiunilor economice şi financiare împotriva Rhodesiei.

Pe de altă parte, atît Kenya cît şi Tanzania au ameninţat că dacă guvernul britanic nu manifestă o atitudine mai fermă în legătură cu problema Rhodesiei, vor părăsi Commonwealthul. Săptămîna trecută, Julius Nyerere, preşedintele Tanzaniei, într-o declaraţie făcută la posturile B.B.C., a arătat că dacă Smith ar declara independenţa unilaterală ar fi de datoria guvernului britanic să înăbuşe revolta prin forţa militară.

Nigeria a declarat în Adunarea Generală a O.N.U. că Anglia va trebui să folosească forţa dacă sancţiunile economice nu se vor dovedi suficiente.

La Londra, Jason Moyo, trezorier al Uniunii populare africane Zimbabwe (ZAPU), a declarat că dacă Anglia „va aplica numai sancţiuni economice fără a recurge la acţiuni militare, ZAPU va forma imediat un guvern popular care va acţiona din punct de vedere politic şi militar înăuntrul şi în afara Republicii Zimbabwe" (Rhodesia). ZAPU a arătat că dacă guvernul minorităţii albe va proclama independenţa, partidul va înfiinţa imediat un „guvern al poporului" şi va cere guvernului britanic să-l recunoască şi „să-l zdrobească pe Smith". Chiar şi înăuntrul Angliei o parte a opiniei publice se pronunţă pentru o reacţie mai viguroasă împotriva rebeliunii albilor din Rhodesia. A doua zi după eşecul negocierilor Smith-Wilson, *The Observer* comenta : „S-ar putea ca Anglia să regrete faptul că ieri liderii săi s-au arătat prea timizi pentru a ordona arestarea primului ministru al Rhodesiei şi a principalilor săi colegi ministeriali şi pentru a trimite trupe în Rhodesia...".

Care va fi sfatul pe care-l va urma Wilson ?

În comunicatul publicat după eşecul tratativelor, Wilson i-a avertizat pe rhodesieni că, „nu trebuie să se autoînşele cu privire la capacitatea sau hotărîrea guvernului britanic de a acţiona în modul cel mai ferm faţă de orice act de rebeliune". În plus, el l-a avertizat pe Smith că Anglia nu va folosi dreptul său de veto în Consiliul de Securitate în cazul în care ar exista o hotărîre a O.N.U. de a se acţiona împotriva Rhodesiei.

În unele cercuri se afirmă că în Anglia se pun la punct planuri de sancţiuni incluzînd blocarea conturilor de lire sterline ale Rhodesiei la Londra, evaluate la peste 20 de milioane de lire sterline, suspendarea „sistemului preferinţelor imperiale" — care se aplică tuturor ţărilor Commonwealthului — şi excluderea Rhodesiei din acordul internaţional al zahărului. Au fost analizate efectele pe care le-ar avea aceste sancţiuni nu numai asu-

→

REFLECTOR

Încheierea vizitei delegaţiei C.C. al P.C.R. în Franţa

La încheierea vizitei pe care a făcut-o în Franţa delegaţia Partidului Comunist Român, la Paris a fost dat publicităţii următorul comunicat de presă :

„O delegaţie a Partidului Comunist Român, invitată de Partidul Comunist Francez, a făcut o vizită în Franţa în perioada 25 septembrie — 7 octombrie 1965. Delegaţia a fost condusă de tovarăşul Alexandru Drăghici, membru al Comitetului Executiv şi al Prezidiului Permanent al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Român. Din delegaţie au mai făcut parte tovarăşii Maxim Berghianu — membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului Regional Cluj al P.C.R., Dumitru Popescu, membru al C.C. al P.C.R., redactor-şef al ziarului **Scînteia,** organ al Comitetului Central al P.C.R. ; Ion Iliescu — membru supleant al C.C. al P.C.R., şeful secţiei de propagandă a C.C. al P.C.R. ; Ştefan Andrei — şef adjunct al secţiei relaţiilor externe a C.C. al P.C.R. ; Nicu Bujor — activist al C.C. al P.C.R.

Delegaţia Partidului Comunist Român s-a informat asupra activităţii Partidului Comunist Francez şi a avut discuţii la mai multe secţii ale Comitetului Central. Delegaţia a vizitat Biblioteca marxistă din Paris, comisia de istorie de pe lîngă Comitetul Central, precum şi centrul de cercetări şi studii marxiste. Ea s-a înclinat la Père Lachaise în faţa mormîntului lui Maurice Thorez şi a depus o coroană de flori la Zidul federaţilor.

Delegaţia a vizitat federaţiile partidului din Seine et Oise-Sud, Gard şi Pas-de-Calais, unde a făcut cunoştinţă cu condiţiile de viaţă ale oamenilor muncii şi activitatea organizaţiilor partidului, a vizitat instalaţii industriale, agricole, portuare, precum şi realizări ale municipalităţilor comuniste. De asemenea, delegaţia a vizitat mai multe primării şi municipalităţi comuniste şi socialiste.

La sfîrşitul vizitei în Franţa, delegaţia Partidului Comunist Român a avut o discuţie prietenească cu tovarăşii Waldeck Rochet, secretar general al Partidului Comunist Francez, Raymond Guyot, Jeanette Thorez-Vermeersch, membri ai Biroului Politic, Lucien Mathey, membru al C.C. al P.C.F. Reprezentanţii Partidului Comunist Român şi ai Partidului Comunist Francez au făcut un larg şi prietenesc schimb de păreri privind probleme care interesează cele două partide. Ei şi-au exprimat hotărîrea de a continua şi dezvolta schimbul de experienţă şi colaborarea prietenească dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist Francez.

Delegaţia Partidului Comunist Român a invitat o delegaţie a Partidului Comunist Francez să facă o vizită în Republica Socialistă România la o dată ce va fi fixată de comun acord. Invitaţia a fost acceptată".

Mîine, Premiul Nobel pentru literatură

Vineri 15 octombrie se decernează Premiul Nobel pentru literatură pe anul 1965. La Stockholm se apreciază că au cele mai multe şanse să obţină această înaltă distincţie scriitorii Konstantin Paustovski (U.R.S.S.), Joseph Agnon (Izrael) şi Miguel Angel Asturias (Guatemala). Figurează, de asemenea, printre scriitorii cu şanse mari Heinrich Böll, Samuel Beckett şi Alberto Moravia.

Documentele navei Voshod II

Documentele privind zborul navei cosmice sovietice Voshod II, avînd la bord pe Pavel Beliaev şi Aleksei Leonov, conservate în sticle speciale, vor fi îngropate la o adîncime de cîteva zeci de metri. Locul : Moscova, lîngă monumentul savantului rus Konstantin Ţiolkovski. O construcţie de sticlă, de formă sferică, va fi ridicată deasupra. Se proiectează ca pentru trapa de acces a publicului să se utilizeze uşa lui Voshod II, prin care Leonov a realizat prima ieşire umană în spaţiu.

pra Rhodesiei ci şi asupra vecinilor săi. Anglia cumpără o treime din recolta de tutun a acestei ţări, sau 51 la sută dacă se calculează la valoarea acesteia. Ţinînd seama de faptul că în depozitele britanice există rezerve pentru 18 luni, este clar că plantatorii rhodesieni de tutun care sînt cei mai gălăgioşi în cererile de independenţă a albilor, vor avea cel mai mult de suferit.

De pe acum însă, unele cercuri de afaceri dinăuntrul Angliei au tras semnalul de alarmă avertizînd asupra consecinţelor pe care le-ar avea sancţiunile antirhodesiene asupra lor. Ele se tem că albii rhodesieni ar putea începe să importe din alte ţări mărfurile pe care le importă acum din Anglia şi că fabricanţii britanici ar pierde cele 30 de milioane de lire pe an pe care le obţin de pe piaţa rhodesiană. S-a subliniat însă că Rhodesia de sud nu ar putea aplica represalii directe intereselor comerciale britanice întrucît majoritatea societăţilor britanice activează în Rhodesia prin intermediul sucursalelor lor sud-africane iar în alte cazuri este vorba de societăţi ale căror acţiuni sînt deţinute de capitalişti din trei ţări : Rhodesia, Anglia şi Africa de sud.

Albii rhodesieni dispun totuşi de o armă puternică prin presiunile pe care le pot exercita asupra Zambiei. Marile întreprinderi de cupru care furnizează Angliei aproape întreaga cantitate de cupru de care aceasta are nevoie depind de energia electrică aflată sub controlul Rhodesiei şi de sistemul de căi ferate al acesteia, pentru transportul cuprului.

La Londra s-a sugerat să se pregătească un masiv pod aerian pentru a furniza Zambiei, lipsită de ieşire la mare, importurile esenţiale şi pentru a transporta cuprul. Ţinînd seama de toţi aceşti factori, nu este surprinzător că secretarul pentru relaţiile cu Commonwealthul, Bottomley, a încercat, chiar după eşecul tratativelor, dar înainte ca Smith să fi părăsit Londra, să sugereze un compromis, propunînd în mod public ca premierul rhodesian „să rezolve lucrurile în mod constituţional" printr-o conferinţă specială la care să participe atît premierul Wilson cît şi liderii africani Joshua Nkomo şi reverendul Ndababingi Sithole. Dar, ministrul de interne sud-rhodesian, Harper, care s-a înapoiat la Salisbury înaintea lui Smith, a respins fără nici o întîrziere această sugestie.

Criza rhodesiană a împins în mod temporar pe al doilea plan evenimentele din Aden, aflat la 3 800 km de Salisbury.

12 ţări arabe au declarat săptămîna trecută că situaţia în această regiune, după suspendarea de către Anglia a constituţiei, reprezintă o gravă ameninţare la adresa păcii internaţionale şi au cerut Consiliului de Securitate să acorde atenţie de urgenţă acestei probleme. Într-o scrisoare adresată Consiliului şi semnată de Algeria, Irak, Iordania, Kuweit, Liban, Libia, Maroc, Arabia Saudită, Sudan, Siria, R.A.U. şi Yemen se cere desfiinţarea bazei de la Aden iar Anglia este acuzată de „înfruntarea directă a O.N.U.".

La Aden, peste 3 000 de salariaţi ai societăţilor petroliere occidentale se află în grevă în semn de protest împotriva acţiunilor britanice.

Dar în timp ce conservatori ca lordul Lambton, membru al parlamentului, au sprijinit politica guvernului laburist, declarînd : „Pe termen scurt, guvernul britanic nu are altă alternativă decît să rămînă în Aden şi să înfrîngă terorismul", critici din cadrul partidului şi-au exprimat părerile la fel de clar. Bob Edwards, membru al parlamentului, a declarat : „Guvernul laburist al Angliei a avut prilejul excelent de a se arăta fidel opoziţiei sale istorice faţă de aventura militară din Suez şi de a restabili relaţii prieteneşti cu lumea arabă. Dintr-o singură lovitură, însă, suspendarea constituţiei în Aden a distrus bunăvoinţa pe care ne-am creat-o cu prilejul politicii noastre faţă de Suez şi a anulat activitatea excelentă pe care George Thomson a înfăptuit-o cu prilejul recentelor sale vizite în statele arabe".

Atît Edwards cît şi alţii au subliniat că Adenul este lipsit de orice valoare ca bază militară, atîta vrem cît este înconjurat de un sfert de milion de arabi ostili.

Toate acestea provoacă dureri de cap serioase guvernului şi ele se vor agrava desigur înainte ca parlamentul să se întrunească din nou la 26 octombrie, în cazul cînd nu va fi convocat mai devreme din cauza crizei rhodesiene.

Londra, 12 octombrie

ISTANBUL

Corespondenţă de la Kemal SAMI

Rezultatul alegerilor generale

Rezultatele alegerilor din Turcia confirmă aprecierile anterioare : partidul dreptăţii a cîştigat alegerile, confirmînd succesele înregistrate încă în 1963 cu prilejul alegerilor municipale.

Nici cei mai optimişti dintre susţinătorii partidului dreptăţii nu se aşteptau însă ca acesta să cîştige atît de multe locuri în parlament. Pronosticul cel mai răspîndit era că nici unul dintre partidele mari nu va reuşi să obţină o majoritate absolută. Se prevedea, însă, că partidul dreptăţii va obţine majoritatea relativă a voturilor şi mandatelor. În cadrul campaniei electorale, partidul dreptăţii a căutat să demonstreze că a preluat succesiunea partidului democrat al fostului premier Adnan Menderes, care a fost înlăturat de la putere de armată în 1960 şi executat un an mai tîrziu. Partidul dreptăţii a prezentat între candidaţi o serie de rude ale conducătorilor de pînă în 1960, inclusiv pe fiul primului ministru. Chiar în ajunul alegerilor, acest partid a adoptat o emblemă nouă, un şoim cenuşiu de fier — în turceşte *demir kîrat*, nume perfect asemănător cu pronunţarea cuvîntului democrat.

Partidul dreptăţii a cîştigat o serie de locuri de la partidele mici (de dreapta), care au devenit acum, practic, nesemnificative. În 1961, aceste partide reuşiseră să cîştige o serie de mandate deţinute anterior de partidul democrat, dar de data aceasta ele au pierdut în favoarea succesorilor acestuia.

Partidul dreptăţii a reuşit, de asemenea, să obţină unele voturi care în mod normal ar fi mers spre partidul republican popular. Partidul muncitoresc, creat de curînd, a obţinut un net succes, prezentîndu-se cu un program larg democratic. În situaţia creată prin apariţia unui partid clar orientat spre stînga şi a unei stări de spirit care părea să favorizeze stînga, partidul republican popular a adoptat o linie nouă formulată de liderul veteran, Ismet Inönü, care a caracterizat-o drept „la stînga centrului". Aprecierea că în viitor republicanii ar putea fi împinşi mai la stînga centrului, formînd chiar o coaliţie cu partidul muncitoresc, a determinat o serie de alegători cu vederi conservatoare să voteze în favoarea partidului dreptăţii. Propaganda desfăşurată de partidul dreptăţii a exploatat acest sentiment mai ales în rîndurile alegătorilor şovăielnici.

Se pare că partidul republican popular a pierdut o parte din voturi în favoarea partidului muncitoresc, iar o altă parte în favoarea partidului dreptăţii.

Marea întrebare o reprezintă politica pe care o va urma noul guvern. Partidul dreptăţii susţine sistemul „liberei întreprinderi", un control redus al statului asupra economiei naţionale. Liderul acestui partid, Suleyman Demirel, în vîrstă de 41 de ani, care şi-a făcut studiile în Statele Unite, este un inginer şi om de afaceri care a reprezentat, vreme de mai mulţi ani, interesele unei societăţi americane de construcţii în Turcia. Partidul dreptăţii se opune naţionalizării industriei petrolului şi are o atitudine favorabilă faţă de investiţiile de capital străin. El se pronunţă împotriva unui program amplu de reformă agrară. În politica externă, partidul este pro-occidental. Totodată, Demirel afirmă că va căuta să realizeze îmbunătăţirea relaţiilor cu Uniunea Sovietică şi cu ţările nealiniate. Partidul de guvernămînt este conservator în problemele religioase şi atitudinea sa ferm panislamică este de natură să ducă la un interes sporit pentru relaţiile cu ţările arabe şi musulmane.

Ce se va întîmpla însă dacă noul guvern va urma o politică excesiv de conservatoare ? Se apreciază că orice încercări de a reintegra în funcţii de conducere personalităţi din fostul partid democrat, orice măsuri restrictive îndreptate împotriva stîngii, o orientare prea evident pro-occidentală în politica externă, sînt de natură să atragă reacţia violentă a unor cercuri largi ale opiniei publice.

Opoziţia pe care Demirel o va avea de înfruntat în parlament va proveni mai ales din partea republicanilor populari şi a partidului muncitoresc.

Armata turcă a rămas în afara politicii, părînd dispusă să respecte desfăşurarea jocului electoral. Dacă ea va continua sau nu să adopte aceeaşi atitudine şi în viitor, depinde foarte mult de conturarea politicii partidului dreptăţii. Armata turcă este convinsă că are datoria să apere principiile lui Atatürk şi orientarea progresistă a mişcării din 1960.

Istanbul, 12 octombrie

MOSCOVA

Vizitele lui Modibo Keita și Jens Otto Krag

La invitația guvernului sovietic, Moscova a fost vizitată în ultimele zile de secretarul general al Partidului Uniunea Sudaneză, președintele guvernului și al Republicii Mali, Modibo Keita, și de primul ministru al Danemarcei, Jens Otto Krag. Convorbirile și declarațiile care au fost făcute cu acest prilej s-au referit atît la problemele relațiilor acestor țări cu Uniunea Sovietică, cît și la probleme generale ale situației internaționale.

Vizita lui Modibo Keita — a doua pe care o face în Uniunea Sovietică — a fost apreciată ca un prilej de întărire a relațiilor de prietenie și colaborare care leagă cele două țări. În cuvîntările rostite de L. I. Brejnev și Modibo Keita cu prilejul vizitei au fost abordate probleme ale relațiilor reciproce și ale luptei împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului. „În zilele noastre — declara L. I. Brejnev la recepția oferită în cinstea oaspetelui din Republica Mali — în condițiile creșterii implacabile a forțelor socialismului mondial și a mișcării de eliberare națională, sînt mult mai favorabile ca în trecut posibilitățile de dezvoltare cu succes a tinerelor state care au ales calea socialismului. În năzuința lor spre progres aceste state se bazează pe ajutorul și sprijinul sistemului socialist mondial, al tuturor forțelor antiimperialiste". În cuvîntul său de răspuns, Modibo Keita a vorbit despre „dezvoltarea prieteniei dintre Mali și Uniunea Sovietică și eforturile lor comune pentru soluționarea problemelor urgente ale epocii noastre, printre care un loc principal îl ocupă lupta împotriva colonialismului, neocolonialismului, capitalismului, lupta pentru pace".

Primul ministru al Danemarcei vizitează Uniunea Sovietică la aproximativ un an și jumătate de la ultima sa călătorie oficială la Moscova. Salutînd sosirea conducătorului guvernului danez, *Pravda* reamintea declarațiile lui Jens Otto Krag despre „necesitatea obținerii înțelegerii reciproce între statele aparținînd unor sisteme sociale diferite", precum și declarațiile sale referitoare la importanța dezvoltării unor contacte multilaterale între aceste state, pentru soluționarea problemelor internaționale litigioase pe calea tratativelor.

În ultimii ani, relațiile sovieto-daneze s-au dezvoltat în mod favorabil. Presa relevă printre altele extinderea contactelor economice. Cu doi ani în urmă a fost semnat pentru prima oară în istoria relațiilor comerciale sovieto-daneze un acord comercial cu o durată de șase ani care a creat premise utile pentru dezvoltarea generală a comerțului. De asemenea, au fost extinse contactele în domeniile tehnico-științific și cultural. Printre altele, este menționată colaborarea dintre Academia de științe a U.R.S.S. și organizațiile științifice din Danemarca în domeniul fizicii teoretice. Are loc un schimb de specialiști pentru studierea reciprocă a realizărilor științei și tehnicii. Referindu-se la evoluția legăturilor dintre cele două țări, A. N. Kosîghin, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., își exprima convingerea profundă că „cele două țări ar putea să meargă mult mai departe în dezvoltarea relațiilor prietenești, iar cele două popoare s-ar putea folosi în și mai mare măsură de rezultatele unei colaborări libere și largi". Primul ministru al Danemarcei sublinia, de asemenea, ca un rezultat al dezvoltării generale a relațiilor bilaterale dintre Danemarca și Uniunea Sovietică, faptul că „relațiile dintre cele două țări continuă acele relații de bună vecinătate care au existat întotdeauna între Danemarca și Uniunea Sovietică. Faptul acesta n-a fost împiedicat de preferința popoarelor țărilor noastre pentru sistemele economice și sociale cărora aparțin".

În aprecierea situației internaționale, a evoluției problemelor europene au existat deosebiri de poziții în declarațiile conducătorilor celor două guverne. Cu toate acestea, a fost subliniată dorința comună de a contribui la reglementarea problemelor păcii. „Sîntem convinși, a declarat A. N. Kosîghin, că danezii, ca și alte popoare, sînt profund interesați în normalizarea situației pe continentul nostru, interesați ca Europa să fie o zonă a păcii și nu o arenă de conflicte armate. Orice efort al guvernului Danemarcei îndreptat spre normalizarea situației internaționale va întîmpina întotdeauna înțelegerea deplină și sprijinul guvernului sovietic". „În ce privește țelurile noastre fundamentale, a relevat Krag, nu vor exista între noi divergențe : avem un singur țel — asigurarea păcii".

N. PĂTRAȘCU

La Kremlin, întîlnirea dintre A. N. Kosighin și Jens Otto Krag

REFLECTOR

Sesiunea parlamentului italian

Dezbaterea de politică externă care a început marți în Camera Deputaților din Italia va prilejui reluarea confruntărilor dintre principalele forțe politice din țară. Ordinea de zi cuprinde o discuție despre problema recunoașterii drepturilor legitime ale R. P. Chineze în O.N.U. Ea se desfășoară pe baza unei moțiuni propuse de partidul comunist, care cere guvernului să dea instrucțiuni delegației italiene la O.N.U. să voteze în favoarea reintegrării R. P. Chineze în drepturile sale. Numărul partizanilor acestei moțiuni a crescut după cuvîntarea rostită în fața Adunării Generale de papa Paul al VI-lea care a subliniat necesitatea realizării universalității organizației internaționale. La Roma se apreciază că reprezentanții partidului democrat-creștin vor fi puși în dificultate dacă vor îmbrățișa poziții mai puțin avansate decît cele adoptate de șeful bisericii catolice.

În general, dezbaterea de politică externă se anunță a fi animată. Opoziția de stînga este hotărîtă să critice sever angajamentele Italiei față de Pactul atlantic. Guvernul va susține aceste angajamente, relatează observatorii, dar în același timp va arăta că este în favoarea unei politici de contacte și relații Est-Vest, fapt dovedit printre altele de vizita oficială pe care președintele Saragat o va face în Polonia și prin cea pe care primul ministru Aldo Moro o va face luna viitoare în Iugoslavia.

Deși în vară, cînd lucrările parlamentului s-au întrerupt, unii comentatori apreciau că nu mai tîrziu decît în luna octombrie reprezentanții partidelor de coaliție vor cădea de acord asupra unei demisii a guvernului, în momentul de față situația nu mai pare la fel de dramatică. Partidul socialist — considerat a fi cheia coaliției de centru-stînga, își va ține congresul spre sfîrșitul anului și va hotărî abia atunci dacă va mai rămîne sau nu în guvern. După cum se știe președintele acestui partid, Pietro Nenni, care este vicepreședinte al Consiliului de Miniștri este de părere că actuala coaliție trebuie menținută.

Pe plan intern, principalele critici previzibile la adresa guvernului se vor referi la nerealizarea reformelor sociale promise prin platforma coaliției de centru-stînga. Întîrzierea aplicării unora dintre aceste reforme va fi explicată de reprezentanții guvernului prin lipsa fondurilor necesare. Există însă și unele reforme simple ca de pildă reforma sistemului administrativ, care nu ar implica investiții suplimentare ; ca atare, întîrzierea lor nu va putea fi justificată în același mod.

Relații franco-arabe

Colaborarea franco-algeriană a constituit principala temă a convorbirii dintre președintele Franței, Charles de Gaulle, și ministrul afacerilor externe al Algeriei, Abdelaziz Bouteflika, purtătorul unui mesaj personal al președintelui Boumedienne. Ministrul algerian a declarat la o conferință de presă că este deosebit de satisfăcut de rezultatele întrevederii sale cu președintele Franței.

În altă ordine de idei, referindu-se la conferința afro-asiatică fixată pentru 5 noiembrie la Alger, Bouteflika a afirmat că ea va avea loc la data stabilită.

O deosebită atenție se acordă la Paris vizitei mareșalului Amer, despre care se crede că va fi urmată de o întîlnire a generalului de Gaulle cu președintele Nasser. Ziarul egiptean *Rose el Yussef* informează că mareșalul Amer îl va invita pe președintele de Gaulle la Cairo în numele lui Nasser.

DRAMA EMIGRANȚILOR ITALIENI

Catastrofa de la Mattmark (Elveția) a readus în conștiința publică drama emigranților italieni. De fapt, majoritatea victimelor ghețarului Allalin au fost italieni. Acum 9 ani, în august 1956, în minele de la Marcinelle (Belgia), muncitorii italieni au plătit, de asemenea, cu viața lor faptul de a fi căutat peste graniță o rezolvare a situației grele în care trăiesc.

De aproape 60 de ani, Elveția e țara tradițională a emigrației italiene. În primii ani ai secolului, muncitorii italieni petreceau peste graniță un număr aproape fix de zile și se întorceau acasă la scadențe regulate. Plecau îndeosebi muncitori și muncitoare sezoniere, țărani și chelneri, zidari și lucrători din manufacturi ; plecau mai ales din zonele de frontieră ale Italiei, iar mai tîrziu din întreaga provincie venetă. Sudul a început să-și dea tributul abia după război. În acel timp, Elveția, dornică să obțină un ritm de dezvoltare economică imposibil de realizat cu ajutorul forțelor sale proprii, avea nevoie de brațe de muncă. În loc de morți și ruine, războiul revărsase peste această țară o maree de aur. Dintr-un stat al bancherilor, Elveția a devenit curînd un teritoriu pe care se construiau locuințe și fabrici și se făceau mari investiții de capital. Dar pentru aceasta, nu erau de ajuns banii : era nevoie de oameni. Iată de ce porțile acestei țări a ciocolatei și a ceasornicelor s-au deschis în fața emigranților italieni.

Bineînțeles rădăcinile emigrației se află pe teritoriul italian. Condițiile de lucru și de viață, îndeosebi în provinciile venetă, calabreză și siciliană, i-au constrîns pe muncitorii italieni să-și caute de lucru în altă parte. Dar posibilitatea de a-și vinde oriunde puterea brațelor s-a dovedit curînd o tragică libertate, plătită uneori cu sînge. Niciodată emigranților nu li s-a garantat și asigurat asistența socială. Faptul că în bugetul italian pe 1963 s-au prevăzut 2 miliarde 156 milioane de lire pentru ajutorarea emigranților (aproximativ 1 000 de lire pe an de fiecare om) n-a însemnat, practic, nimic. Faptul că există, în medie, un funcționar la fiecare 50 000 de emigranți — cu atît mai puțin. În realitate, acești oameni sînt lăsați în voia soartei în mijlocul unor comunități străine, care-i fac să simtă mereu că sînt niște intruși.

În convențiile asupra emigrației se simte lipsa unor măsuri concrete de asigurări sociale. Există doar trimiteri la normele care sînt în vigoare în țările respective. Situația aceasta poate fi observată atît în țările Pieței comune cît și în Elveția sau în țările de peste ocean — Australia, S.U.A., America de Sud. Iar ceea ce se evită cu mare grijă este tocmai controlarea de către muncitorii înșiși a funcționării serviciilor de asistență socială, precum și participarea efectivă a muncitorilor la elaborarea convențiilor care-i privesc exclusiv pe ei. Există, e drept, îndeosebi în R. F. Germană (la Köln, la Düsseldorf) „case" ale emigranților italieni. Dar ajutorul dat de ele este, mai ales, de ordin religios. Există și unele cursuri de predare a limbii germane. Dar scopul la care cooperează aceste instituții — mai ales în R.F.G. — este acela de a realiza o lentă „asimilare" a muncitorilor italieni. La Monaco, de pildă, italienii încă nu au putut să obțină înființarea unei școli în limba maternă pentru copiii lor. Pe de altă parte, patronii germani și elvețieni au concediat, fără să se jeneze, pe toți emigranții italieni care, cu prilejul alegerilor, s-au reintors temporar în patria lor pentru a vota.

O problemă deosebită este cea a femeilor emigrante. Numai în Elveția, 225 000 de italience lucrează în industria textilă, alimentară, hotelieră și în confecții. La salariile mici se adaugă faptul că locuiesc într-un fel de falanstere conduse de călugărițe, ceea ce face ca viața lor socială să fie, practic, anulată.

Ziarele italiene au început să protesteze împotriva indiferenței generale față de drama emigranților. Timp de un secol, Italia a dat 24 milioane de emigranți. În prezent, 2 milioane de italieni se află în căutare de lucru peste granițele patriei. Și, după cum scrie **Vie Nuove**, „oriunde catastrofe teribile, ca aceea de la Mattmark, s-au abătut asupra oamenilor, cel mai greu tribut de sînge a fost întotdeauna plătit de muncitorii italieni".

DJAKARTA

Evoluția situației

Palatul Bogor, reședința de vară a șefului statului indonezian, a găzduit miercuri 6 octombrie o importantă ședință a cabinetului de miniștri, consacrată examinării situației existente în țară. În cursul reuniunii, președintele Sukarno a lansat poporului și armatei un apel în care a chemat la unitate și calm. „Haosul politic — a declarat președintele — nu ar fi decît în folosul imperialiștilor și al neocolonialiștilor".

Pe linia apelului la unitate, guvernul a adoptat în aceeași ședință o serie de hotărîri menite să contribuie la aplanarea disensiunilor interne și, prin aceasta, la normalizarea situației politice a țării. Astfel, cabinetul de miniștri a cerut armatei să nu arunce responsabilitatea pentru evenimentele petrecute în ultimele zile asupra altor membri ai forțelor armate. Totodată, s-a cerut partidelor politice să se abțină de a formula învinuiri la adresa altor partide politice.

Ulterior, dr. Subandrio, prim-vice-prim-ministru, a declarat ziariștilor că președintele Sukarno a cerut tuturor celor preocupați de actuala criză „să creeze o atmosferă calmă și să lase în seama lui să găsească o soluție politică". La rîndul său, un alt membru al guvernului, dr. Ruslan Abdulgani, ministrul coordonator al Departamentului relațiilor publice, și-a exprimat convingerea că sub conducerea președintelui Sukarno actualul moment de criză va fi depășit. El a adăugat că țara trebuie să înțeleagă că neocolonialiștii, colonialiștii și imperialiștii se pot folosi de orice prilej pentru a ataca Indonezia.

Agențiile străine de presă continuă să transmită zilnic relatări asupra evoluției situației. După eșuarea „mișcării de la 30 septembrie", luptele dintre diferitele fracțiuni ale armatei au continuat în regiunile centrale ale insulei Jawa.

La Djakarta este menținută în vigoare starea de asediu și restricțiile de circulație în cursul serii și nopții. Obiectivele cheie ale capitalei — postul de radiodifuziune, telegraful, rețeaua telefonică precum și agenția oficială de presă *Antara* (care și-a reluat la 6 octombrie activitatea) se află sub controlul armatei. Elemente aparținînd partidelor Nahdatul Ulama (musulman) și Mașumi (interzis de către guvern) au organizat în decursul ultimelor zile demonstrații pe străzile capitalei, la care s-au rostit lozinci anticomuniste și s-a cerut interzicerea Partidului Comunist din Indonezia. Vineri, 8 octombrie, sediul din Djakarta al Partidului Comunist din Indonezia a fost incendiat. Pe de altă parte, autoritățile militare au arestat cinci conducători ai organizațiilor comuniste de tineret și au ocupat sediul sindicatelor din Atjeh (Sumatra) și al mai multor organizații obștești din alte localități.

Partidul Comunist din Indonezia și-a precizat miercuri 6 octombrie printr-o declarație poziția față de recentele evenimente, manifestîndu-și totodată adeziunea față de măsurile întreprinse de președintele Sukarno și guvernul țării pentru normalizarea situației. „În ceea ce privește «mișcarea din 30 septembrie» — se subliniază în document — Comitetul Central al Partidului Comunist din Indonezia consideră că această mișcare este o chestiune internă a forțelor armate de uscat, iar Partidul Comunist din Indonezia nu are nici o legătură cu ea".

Secretarul general al Partidului național din Indonezia, Ali Sastroamidjojo, a declarat că acest partid va acorda un sprijin deplin apelului la unitate și calm formulat de președintele Sukarno.

Corespondentul din Djakarta al agenției Reuter a făcut cunoscut că la 12 octombrie, președintele Sukarno a organizat la Djakarta cea de-a doua ședință a cabinetului de miniștri după evenimentele de la 30 septembrie.

Radio Djakarta a anunțat că „conferința împotriva bazelor străine", care urma să înceapă duminică la Djakarta, a fost amînată pînă la 15 octombrie. La conferință urmau să participe delegați din Indonezia și din alte țări, pentru a protesta împotriva existenței bazelor militare străine în Malayezia, Filipine, Vietnamul de sud și alte țări.

N. D.

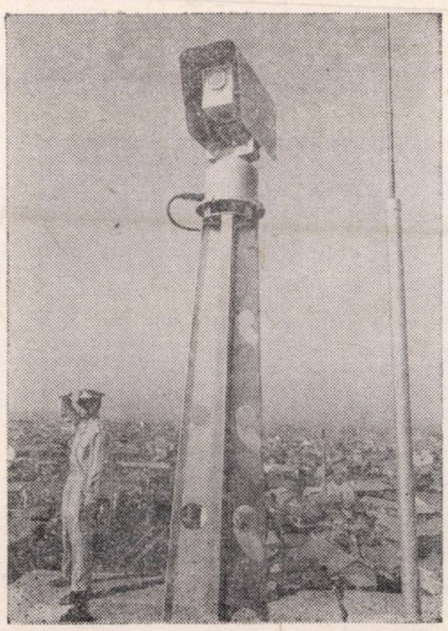

LA TOKIO

unde incendiile sînt foarte frecvente, pompierii au la dispoziție, de curînd, cel mai modern sistem de supraveghere : camere speciale de televiziune, instalate în vîrful unor stîlpi pe clădirile cele mai înalte, se rotesc în permanență, vizionînd perimetrul întregului oraș. Imaginile astfel înregistrate sînt urmărite la aparatul de recepție al centrului de pază. Îndată ce se vede... fum, se dă alarma la postul cel mai apropiat de locul incendiului.

WASHINGTON

Tratativele cu Michael Stewart

În momentul în care pleca săptămîna trecută spre Statele Unite, ministrul afacerilor externe al Marii Britanii ştia că nu va fi primit de preşedintele Johnson, internat în aceste zile în spital. Dar, deşi tratativele cu guvernul american reprezentau unul dintre obiectivele centrale ale călătoriei sale, Michael Stewart n-ar fi putut s-o amîne. În primul rînd, el pleca la New York pentru a lua cuvîntul în faţa Adunării Generale a O.N.U. În al doilea rînd, membrii cabinetului britanic — după cum arăta ministrul de stat George Thomson la conferinţa de presă pe care a ţinut-o săptămîna trecută la Bucureşti — trebuie să-şi programeze în aşa fel toate deplasările peste hotare încît să fie înapoi la Londra înainte de reînceperea sesiunii parlamentare : mica majoritate de care dispune partidul laburist în Camera Comunelor nu îngăduie nici o absenţă.

Tratativele au avut totuşi loc, şi din partea americană au participat la ele, în afară de secretarul de stat, Dean Rusk, secretarul pentru problemele apărării, Mc Namara, subsecretarul de stat George Ball, McGeorge Bundy, principalul consilier al preşedintelui Johnson în probleme de politică externă şi alţii. În mare, principală temă a convorbirilor avea să fie rolul Marii Britanii în lume şi mai cu seamă în raport cu „relaţiile speciale" dintre ea şi Statele Unite. Cel puţin aşa doreau interlocutorii americani dacă judecăm după faptul că, în ultima vreme, presa americană a început să vorbească din nou în mod insistent despre aceste „relaţii speciale" mai puţin evocate în general de cînd au devenit un motiv de incriminare din partea altor parteneri din N.A.T.O. Corespondentul din Washington al săptămînalului britanic *Sunday Times*, Henry Brandon, arăta că „guvernul S.U.A. este extraordinar de nerăbdător să cunoască rezultatele revizuirii programelor militare britanice". Aceasta pentru că, în concepţia oficială americană, orice reducere a angajamentelor militare asumate în prezent de Anglia „la est de Suez" sau în altă parte a lumii ar trebui compensată de o nouă angajare americană, fapt care ar avea şi avantaje — extinderea sferei americane de influenţă, dar şi dezavantaje — o nouă sporire a cheltuielilor militare. Această preocupare a devenit atît de stăruitoare la Washington, încît s-a încredinţat unor perfecţionate maşini electronice de calcul sarcina de a analiza perspectivele de viitor ale economiei britanice. Rezultatul obţinut a fost interpretat după cum urmează : Anglia va avea fără îndoială nevoie de sprijinul economic al Americii. Este unul dintre argumentele despre care toţi observatorii consideră că a fost invocat cu tărie de interlocutorii americani ai ministrului britanic. Şi aceasta deşi, fără îndoială, ei n-au uitat vehemenţa cu care la recenta conferinţă a partidului laburist primul ministru Harold Wilson a subliniat că „Marea Britanie nu este de vînzare" şi că ar fi extrem de ofensator să se presupună că opţiunile ei de politică externă ar putea fi influenţate de măsuri ca, de pildă, sprijinirea lirei sterline de către Statele Unite...

Nu sînt cunoscute rezultatele discuţiilor referitoare la angajamentele militare ale Angliei peste mări. În general, se pare că atît în legătură cu aceasta cît şi în ceea ce priveşte problemele europene, nu s-au adoptat nici un fel de hotărîri şi s-a procedat doar la un schimb de păreri. După încheierea convorbirilor sînt analizate cu cea mai mare atenţie declaraţiile făcute de Michael Stewart în legătură cu alta dintre problemele discutate : înarmarea nucleară în cadrul Pactului atlantic în raport cu securitatea europeană. Înainte de a se întîlni cu secretarul de stat al S.U.A., ministrul de externe britanic afirmase într-un interviu radiotelevizat că N.A.T.O. nu trebuie să se angajeze prea hotărît pe calea unei politici nucleare înainte de a se duce noi tratative Est-Vest. El a evocat posibilitatea de a se discuta în cadrul unor asemenea tratative probleme de interes larg cum ar fi securitatea europeană şi crearea unor zone denuclearizate. Cum în acelaşi timp el a declarat că Anglia se pronunţă în continuare pentru crearea unei forţe nucleare atlantice, ziaristul care îi lua interviul l-a întrebat cum s-ar putea împăca ideea creării unei asemenea forţe cu aceea a creării unei zone denuclearizate în centrul Europei. Răspunsul lui Stewart a fost că „trebuie să se aibă în vedere modalităţi diverse de acţiune" şi că „numai dacă se va ajunge la concluzia că nu se poate realiza o reglementare Est-Vest se va pune problema întăririi alianţei atlantice". În acelaşi timp, el a ţinut să se delimiteze clar faţă de punctul de vedere francez referitor la N.A.T.O., stăruind în a sublinia că după părerea Angliei această alianţă militară ar continua „să fie folositoare".

Declaraţiile lui Stewart au produs o vie emoţie în cercurile oficiale americane. Trebuiau oare interpretate ca un semn că şi Marea Britanie va începe să provoace greutăţi Statelor Unite în legătură cu planurile de înarmare nucleară a N.A.T.O. ? La sfîrşitul întrevederilor Rusk—Stewart nu s-a publicat nici un comunicat oficial dar corespondenţii cu relaţii în cercurile informate relatează că s-a înregistrat existenţa unor divergenţe cu privire la importanţa care trebuie acordată în viitoarele discuţii din cadrul N.A.T.O. opoziţiei Uniunii Sovietice faţă de forţa nucleară multilaterală (susţinută de americani) şi în aceeaşi măsură faţă de forţa nucleară atlantică (susţinută de britanici). Singurul acord concret : să se reia discuţia în luna noiembrie, atunci cînd cancelarul R. F. Germane, Ludwig Erhard, va sosi la Washington.

În capitala Statelor Unite se afirmă că susţinătorii proiectului iniţial de creare a unei forţe nucleare multilaterale şi-au pierdut într-o oarecare măsură influenţa. El rămîne proiectul preferat al guvernelor de la Washington şi Bonn, dar unele cercuri apreciază că, în momentul de faţă situaţia internă din N.A.T.O. este prea complicată pentru a se putea discuta cu succes un asemenea proiect. Atmosfera nedecisă în care s-au încheiat tratativele americano-britanice de la începutul acestei săptămîni nu lasă deocamdată să se întrevadă ce viitor vor rezerva acestui proiect promotorii săi iniţiali.

Felicia ANTIP

REFLECTOR

A zecea planetă

Un savant sovietic, profesorul Grigori Cebotarev de la Institutul de astronomie teoretică din Leningrad, a emis ipoteza că sistemul solar ar avea o a zecea planetă care ar urma să fie descoperită. Această planetă are probabil dimensiuni asemănătoare cu cele ale planetei Marte şi gravitează la 500 de milioane de kilometri distanţă de Soare. Fotografierea acestei planete ar fi extrem de dificilă cu mijloacele existente astăzi, dar oamenii de ştiinţă sovietici consideră că în viitorul apropiat telescoapele perfecţionate vor permite să se realizeze şi această performanţă.

Să ne reamintim că existenţa celei de a noua planete, Pluton, a fost verificată în 1930 de Clyde Tombaugh de la Observatorul Lowell din Arizona, pe baza calculelor lui Percival Lowell, fondatorul observatorului, mort cu 14 ani înainte de această verificare.

Cercetări pentru viitorul tunel

În laboratoarele geologice de la Douvres şi Calais se studiază natura fundului marin

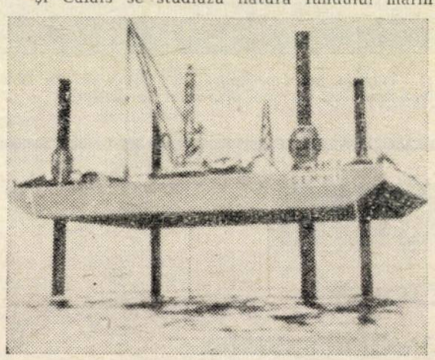

din Canalul Mînecii, în vederea construirii viitorului tunel. În fotografie : platforma de foraj care furnizează probe, amplasată în apropierea localităţii Douvres.

Conflictul lingvistic... la mănăstire

„Conflictul lingvistic" răbufneşte în Belgia, din cînd în cînd, în cele mai neaşteptate locuri. Recent, pe litoralul Mării Nordului, în Flandra occidentală, la Zoute, incidentele s-au produs la o mănăstire. Francofonii au boicotat predica pronunţată în flamandă. Părăsind zgomotos biserica, manifestanţii au rămas în incinta mănăstirii, continuînd să protesteze. Poliţia a intervenit, arestînd cîteva persoane.

Turboreactor fără aeroport

Întreprinderile tehnice de aviaţie din Bremen (R.F.G.) au prezentat un nou tip de avion turboreactor bimotor, cu rază de

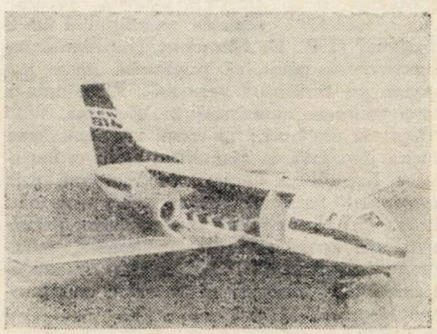

acţiune redusă (pentru distanţe de 150—500 km), care nu are nevoie de o pistă de beton, special amenajată, pentru decolare şi aterizare. Datorită roţilor cu presiune joasă, poate decola şi ateriza pe un teren cu iarbă lung de 415 m. Capacitatea de încărcare este de 35 de pasageri.

La Varşovia se desfăşoară, începînd de la 11 octombrie, cel de al VI-lea Congres sindical mondial. Aspect din sala de şedinţe

BERLIN

Două evenimente

Două evenimente au dominat actualitatea politică a Republicii Democrate Germane în ultimele săptămîni. La 7 octombrie, întregul popor a sărbătorit 16 ani de la proclamarea Republicii Democrate Germane. În întreaga ţară au avut loc cu acest prilej adunări festive la care s-a făcut bilanţul drumului parcurs, al rezultatelor obţinute pe frontul construcţiei economice şi pe plan cultural. La Berlin, la adunarea festivă organizată de C.C. al P.S.U.G., Consiliul de Stat, Consiliul de Miniştri şi Consiliul Naţional al Frontului Naţional, a luat cuvîntul Willi Stoph, preşedintele Consiliului de Miniştri al R. D. Germane. În capitolul consacrat problemelor de politică externă, vorbitorul a subliniat creşterea prestigiului internaţional al R. D. Germane, „bastion de încredere al păcii şi prieteniei între popoare pe teritoriul german". Referindu-se la agresiunea americană în Vietnam, Willi Stoph a declarat: „Cerem insistent încetarea imediată a atacurilor aeriene împotriva Republicii Democrate Vietnam, prin care sînt încălcate prevederile dreptului internaţional, restabilirea hotărîrilor prevăzute de acordurile de la Geneva, retragerea trupelor S.U.A. şi a altor intervenţionişti din Vietnam şi tratative cu Frontul Naţional de Eliberare din Vietnamul de sud".

Willi Stoph s-a oprit în cuvîntarea sa asupra problemelor legate de evoluţia situaţiei din Europa. El a calificat lupta împotriva militarismului şi revanşismului vest-german ca un factor de importanţă esenţială pentru asigurarea păcii în inima Europei. „R. D. Germană depune toate eforturile pentru ca de pe teritoriul Germaniei să nu mai izbucnească niciodată un nou război. Numai prin tratative între reprezentanţii celor două state germane, pe baza egalităţii în drepturi poate fi înlăturată treptat încordarea şi pot fi luate măsuri în vederea unei apropieri şi înţelegeri".

Cîteva zile mai tîrziu, la 10 octombrie, în întreaga ţară au avut loc alegeri pentru organele locale ale puterii de stat — consiliile comunale, raionale şi orăşeneşti. Candidaţii pentru alegeri s-au prezentat şi de astă dată pe lista comună a Frontului Naţional. Rezultatele date publicităţii de comisia electorală centrală a R.D. Germane relevă faptul că la alegeri au participat 98,8 la sută din alegătorii înregistraţi. Din aceştia, 99,8 la sută şi-au dat votul pentru candidaţii Frontului Naţional al Germaniei democrate. Ca urmare a alegerilor de la 10 octombrie, în organele locale ale puterii de stat au fost aleşi peste 200 000 de deputaţi. Rezultatul alegerilor a constituit o nouă manifestare a hotărîrii oamenilor muncii din Republica Democrată Germană de a continua eforturile în munca pentru înflorirea republicii lor, pentru pace.

La întîlnirile care au avut loc cu prilejul alegerilor au fost subliniate succesele repurtate de oamenii muncii din R. D. Germană în diferite sectoare de activitate. „Rezultatele alegerilor, a declarat F. Ebert, preşedintele Comisiei electorale centrale, membru al Biroului Politic al C.C. al P.S.U.G., au demonstrat unitatea moral-politică a populaţiei din ţara noastră, unitatea cetăţenilor şi statului în Republica noastră".

I. R.

BRASILIA

Victoria opoziţiei şi implicaţiile ei

Recenta confruntare electorală braziliană a avut ca rezultat cîteva mutări importante pe eşichierul politic al ţării. De o însemnătate relativ egală cu victoria netă a opoziţiei „tradiţionale" (social-democraţii şi partidul muncii) în majoritatea celor 11 state în care au avut loc alegerile de guvernatori, este faptul delimitării sensibile a regimului Branco de forţele „ultra". „Triunghiul puterii" — compus din principalii protagonişti ai evenimentelor din aprilie 1964 care au dus la instaurarea actualului regim — preşedintele Castelo Branco şi guvernatorii Carlos Lacerda şi Magalhaes Pinto s-a dislocat. Radicalizarea conflictului dintre echipa militară a preşedintelui Branco şi partizanii civili şi militari ai „liniei dure" (latent încă de mai multă vreme) s-a produs joi 7 octombrie cînd Lacerda a lansat primul său atac deschis la adresa preşedintelui ţării, imputîndu-i victoria opoziţiei în alegeri şi acuzîndu-l de „trădare". La acea dată se ştia cu certitudine că în statele cheie ale federaţiei, Guanabara şi Minas Gerais, considerate fiefuri ale „liniei dure" (ai căror guvernatori pînă în decembrie sînt chiar Lacerda şi M. Pinto), corpul electoral s-a pronunţat net în favoarea lui Negrao de Lima şi respectiv I. Pinheiro — colaboratori apropiaţi ai fostului preşedinte Kubitschek.

Înfrîngerea suferită de protejaţii celor doi guvernatori extremişti a avut însuşirea de a-i convinge pe Lacerda şi M. Pinto, ambii pretendenţi la preşedinţia ţării, că o cale electorală pentru realizarea aspiraţiei lor la funcţia supremă nu există. (În consecinţă, Lacerda a şi renunţat la a-şi mai prezenta candidatura în eventualele alegeri prezidenţiale din 1966 iar *France Presse* relatează ştirea — neconfirmată — că el ar intenţiona chiar să părăsească viaţa politică).

Deşi victoria în majoritatea celor 11 state a revenit candidaţilor opoziţiei (ei grupează forţele politice împotriva cărora a fost întreprins în principal actul de înlocuire prin forţă a preşedintelui Goulart în aprilie trecut), actualul guvern a dat asigurări în privinţa respectării rezultatelor scrutinului şi a instalării noilor guvernatori în funcţiile lor, operaţiune prevăzută pentru sfîrşitul acestui an.

Mai mult, preşedintele Branco intenţionează să folosească victoria opoziţiei în scopul consolidării regimului său. Tentativele sale de a dialoga cu o parte a opoziţiei „tradiţionale", anterioare scrutinului din 3 octombrie, se dovedesc în actuala împrejurare deosebit de favorabile realizării stabilităţii interne a Braziliei.

În acest context semnificaţiile întoarcerii în ţară a fostului preşedinte Kubitschek, după un exil de 18 luni sînt încă ascunse, declaraţiile sale alimentînd insuficient o explicaţie sigură. După unii, Kubitschek ar intenţiona să îndeplinească un rol „moderator" asupra liderilor opoziţiei social-democrate, înlesnind astfel raporturile acesteia cu guvernul. *France Presse* consideră, dimpotrivă, că autorităţile vor lua toate măsurile pentru a neutraliza orice activitate politică a fostului preşedinte